Mr. REES PRICHAR

Gynt Ficcar Llan-ddyfri yn Shir Gaer-
ddyn, a oſodwyd allan er Daioni'r
Cymru.

Some part of the Works

OF

Mr. REES PRICHAR

Sometimes Vicker of Llandyfri in the C
of Carmarthen

Joan cedd ganwyll yn lloſci, ag yn goleuo a chwithau
ych ewyll ſgar i orfoleddu dros amſer yn ei ole
Joan 5.35.
Hyn a Scrifennir i'r genhedlaeth y ddel, ar bod
foliannant yr Arglwydd, Pſal. 102.18.

Printiedig yn LLUNDAIN,
Ag a werthir gan *Thomas Brewſter*, tan lûn y tri
ynmyl *Pauls*, 1659.

123

John × Jones

Dolgarog his pock

in the year of our

Lord Jesusis grest ane

sevour

Y Rhag-ymadrodd at y Cymru.

RHyfeddol yw cariad Duw tuag-at blant dynion; yr hyn ymddengys yn enwedigol fel yn anfoniad ei vnig anedig fab Ghriſt Jeſu i baratoi jechawdwriaeth iddynt, felly hefyd yn ei waith ef yn cyfodi, ag yn cymhwyſo rhai oi myſc, ym-mhob gwlad (gan mwya) i gyhoeddi 'r jechawdwriaeth honno iddynt, ag i gwahodd, trwy ffydd i derbyn hi, ag i ediſarhau, a gwneuthur gweithredoedd addas i ediſeirwch, heb yr hon ediſeirwch a ffydd yn Ghriſt, nis gallwn ddiſgwyl ond am ddeſtyw tragwyddol. Luck Joan

Ym-myſc eraill o'r cenhedloedd, rhyngodd bodd, ir Arglwydd (mewn trugaredd) i ymweled a ni'r Cymru, gan gyfodi rhai o'n gwlad, i arferu moddion, i oleuo'n tywyllwch, i'n dwyn o feddiant Satan (ym meddiant pa vn mae pawb ſy'n gwaſanaethu pechod) at Dduw, ag i gyfeirio'n traed i ffordd dangneddyf. Acts 2 i Jos

Pan oeddyt yn newydd adel papyddiaeth yn y wlad, gofododd Duw ar galonnau rhai o'n cydwladwyr, i gyfieithu'r Bibl yn Gymraeg. Oh! na ddeallem ni fawredd y trugaredd i feddiannu Gair Duw yn ein jaith yn hunain. Onid yw'r Gair yn fodd i wneuthur y gwirion yn ddoeth? (ſef mewn pethau a perthynant i ogoniant Duw a thragwyddol ddedwyddwch dyn, ir hon ddoethineb, nid yw pob doethineb arall ond (ffolineb

ffolineb) ag onid yw'r Gair yn fodd i droi eneidiau at Dduw, i lawenhau colonnau cyſtyddiedig ag i adeiliadu 'r duwiol yn ei ffydd Sanctaidd.

Ni phriſſiaſau *Job* Air Duw tu-hwnt ei ymborth angenrheidiol, na *Dafydd* tu-hwnt i filoedd o Aur rag Arian ni ddwedaſſau i fod yn feluſach na'r mel, ie na diferiad diliau mel. na *Jeremy* i fod e'n llawenydd ag hyfrydwch iw galon ef, oni bauſſau fod llawer o ddaioni ysbrydol iw gaffel trwy jawn arfer y Gair, yr hwn pa nis cyfeithaſſit yn ein jaith, beth feuſſem ni'r Cymru (ſef y rhai o honom ni ddeallant jaith arall) well erddo? ond och! pwy ſy'n yſtyried mawredd y trugaredd hyn.

Goſododd Duw ar galonnau rhai, i gyf jeithu llyfrau ſaeſneg yn gymraeg, megis, y *Llwybyr Hyffordd*, yr *Ymarfer o Ddduwioldeb*, *Catechizm* Mr. *Perkins*, &c. ag ar galonnau eraill i oſod allan yn ein, jaith. lyfrau bychain o'i gwaith ei hun megis *Carwr y Cymru*, *Drych i dri Maeth o bobl Cordraid y Scryptyrau a Chanwyll Chriſt*, trwy ddarlleniad pa rai, y cafwyd daioni nid ychydig fel yr wyf yn gobeithio y ceir, wrth ddarllen y *Cywir ddychwelwr*, *a Chatechizm Eſcob Uſher*, a gifiethwyd yn hwyr yn gymraeg.

Cyfododd Duw hefyd rhai pregethwyr pwerus yn ein gwlad, a bendithiodd ei gwaith yn rhyfeddol, mewn amryw leodd, yn enwedig pregethiad *Mr. Wroth o ſhir Fonwey* ag eraill or amſer hynny.

Nid allwn ni ddwedyd llai hefyd, nad o gariad i'n gwlad, y derchafodd Duw *Mr. Rees Prichard* (gynt *Vicker Llan-ddyfri*) i fod yn gan wyll yn lloſcu ag yn goleuo yn ei amſer. Ei

ſaw

9.7,8.
0.32.
.12,
19.72.
.16.

fawr boen eſyn-mrhegethiad y Gair, ei Siampl dda mewn ymarweddiad, a'i ymoſtyngiad, i ofod allan ar feſſurau (gan gymmeryd poen anfeidrol yn hynny) y pethau ganlynant, (gîda llawer o pethau da eraill, y rhai allwn ei printio rhag-llaw os bendithia Duw y gwaith preſenol a eglurant amcan y *Gwr da* ymma, i wneuthur daioni yn ei genhedleth,

Ond yn gymmaint a phrintio hyn o'i waith ef, yſtyriwch, taw un peth am hannogodd i hynny, yw, y tybygoliaeth mawr (o herwydd ysbrydolrwydd y pethau, yr hawſder i deall hwynt, ar Son mawr am, ar cyfryf y wneir o waith *Mr. Prichard* yng-hymru) y gallant (trwy fendith Duw) argyoeddu pechaduriaid yn ein gwlad, a'i diyuno o'r cwſc marwol y maent yn- *Eph.5.14*
ddo, yn hi ſtad naturiol, i ofalu am jechawdwriaeth ei heneidiau, ag y gallant adeiliadu'r duwiol (ar y lleia y rhai ſy'n dechrau ymluſco yn ffordd yr Arglwydd) yn ei ffydd ſanctaidd.

Os yn graffys y darlleniry llyfyr hwn, gellir gweled egluro ynddo, hwnt ag ymma, er nid yn y drefn y ganlyn y pethau hyn.

1. Amryw o bechodau ein gwlad.

2. Embeidus gyflwr y neb ſy'n byw mewn pechod.

3. Amryw o ddychmygion, trwy ba rai y twyllyr pobl, gan dybied ei cyflwr yn dda ag ynteu 'n ddrwg.

4. Nad oes Jechawdwriaeth ond trwy ffydd yn Ghriſt.

5. Nad oes ffydd yn lleſhau i jechawdwriaeth ond yr hon ſy'n tynnu rhinwedd oddiwrth Ghriſt; i ſancteiddio 'r enaid ar colph i wa-

ſanaethu Duw trwy gadw ei orchmynnion.

6. Pwy leſhad ſydd iw cael o dderbyn Chriſt, a pha ſodd y mae i dderbyn ei.

7. Pa ſodd mewn meddwl, gair, a gweithred y dylem ymddwyn yn hun, yn nailltuol, yn ein teulu, yn y byd, ag yn y gynnulleidfa wrth addoli Duw.

8. Pa foddion ſydd iw harfer (ar ffordd iw jawn harfer) megis pregethiad a darllenfiad y gair, gweddi a ſwpper yr Arglwydd, i gaffel daioni yobrydol oddiwrth Dduw trwyddynt.

9. Pa fodd mae gochelid amryw profedigaethau Sathan.

10. Pwy mor ferred yw'n heiniocs, pwy mor ofer yw gweddio dros y marw, pwy mor ſicrced y bydd dydd barn, pa ſodd y bernir y byd, a phwy mor dda yw glynu wrth yr Arglwydd hyd y diwedd.

Ag oni ellir cael lleſhad wrth ddarllain y cyfriw bethau? nid allaf dybied llai; ag yn enwedig, o herwydd daroſtwng or Awdwr, i ddealltwriaeth y cyffredin bobl yn y rhain, fel yn eraill o'i ſcrifennadau.

Peth arall am hannogodd i brintio 'r pethau ymma, yw, y tybygoliaeth mawr, y cynhyrfir wrth hyn laweroedd ni fedrant ddarllain, i ddyſcu ddarllain cymraeg. Awyddys yw bobl at bethau newyddion, a'r rhain yn printiedig y dynt newydd i'n gwlad: ag odid, na bydd llawer (er ys-catfydd nid ag amcan i gael lleſhad i heneidiau, eto o ran ei dyfyrwch) yn ymdynnu, i ddyſcu darllain gwaith *Vicar Lauddyfri*. Ag ar ol dyſcu ddarllain hwn, pa rwyſtir fydd i ddarllain llyfrau cymraeg eraill, trwy ba rai-

(oni

(oni chesglyr trwy hun) y gellis casglu daioni mawr; ag felly os yw'r llyfyr mewn rhyw fodd (pa bae ond trwy ddigwyddiad) dybygol i wneuthur lles, gobeithio fod genym ressum cryf am ei brintio.

Nag ansodloned neb, am ymdrechu lleshau'r bobl, trwy'r pethau hyn, a osodwyd allan ar fessur, yn gym-maint a Scryfennau rhan or Scrythur, yn yr *Hebræ-aec* felly (megis, y *Caniadau*, *Psalmau*, *rhan o Job*, *&c.*) ag yn gymmaint i *Paul*, allan o waith y *Poetau* cenhedlig (y rhai oeddent yn Scryfennu ar fessur) ymdrechu gynt argyhoeddu 'r bobl yn Athens, ag erailj mewn rhai o'i lythyrau. os *Paul* y wnaeth ddenfydd o boetau cenhedlig, mwy o lawer y gallwn ni wneuthur denfydd o boetau Christnogaidd ir pwrpas ymma. A&s.17.18. Tit.1.12. 1 Cor.15.33

Na ddigied neb hefyd o herwydd y gweddiau canys, nid iw gweddio, ond i darllain, fel y caffei'r gwann gyfarwyddeb, pa fodd y mae iddynt weddio, y printiwyd y rhai fy'n y llyfyr ymma.

Ond fel y caffoch leshad wrth ddarllain y llyfyr, yn gyntaf, daisyfwch ar yr Arglwydd, ar iddo wnethur i chwi ddaioni trwyddo. Arfer dda yw, cyn ddarllain llyfyr, ble crybwyllir am bethau *Duw*, derchafu 'r galon ar llygaid at yr Arglwydd, gan ddwedid fel hyn. *Arglwydd agor fy Llygaid i weled dy wirioneddau, paratoa fyng-halon i derbyn kwynt, a chadw fi rag amryfyssedau.* Psal.34.10. Psal.119.18.

Yn ail darllenwch ag ysbryd gostyngedig. er cymmaint yw eich gwybodaeth, bernwch fod yn rhaid i chwi wrth ragor; tybiwch eich hun yn ffoliaid, fel y bo i *Dduw* 'ch gwneuthur chwi 'n ddoeth.

Cor.3.18. 'n ddoeth. Mae ef yn dal sylw gidag hyfrydwch
Sal.138.6. ar y gostyngedig, ag yn addaw dyscu ei ffrydd i'r
Sal.25.9. cyfriw.

Yn drydydd, gochelwch yscawnderwrth ddarllain, nid gwirion gan yr Arglwydd y sawl a gymmero ei enw ef yn ofer. Gwybyddwch, mae pa peth bynnag sy'n gwneuthur Duw'n gydnabyddys, ei Enw ef yw hynny; ag os yn rhygil, ag yn yscawn gida chwer thinad, y darllenwch hwn, neu vn llyfyr a rall, sy'n gwneuthur Duw'n gydnabyddys, dyna chwi'n cymmerid ei Enw ef yn ofer. Darllenwch gan hynny mewn parch ag osn (canys iw da llain, ag nid iw canu, y printiwyd y pethau ymma, y sawl y gano, caned Psalmau *Dafydd*, neu araill o'r
Sal.34.9. Seintiau, y rhai ydynt Scrifennedig yn y Scry-
Ay.66.2 thur) a phan ddarllenoch felly; bydd daioni i chwi.

Yn bodwaredd, gochelwch, o herwydd rhiw eiriau tramcwyddys sy'n Sathredig yn y llyfyr (megis ble gelwir y llann yn Eglwys, y gwenidogion yn offeiriaid, addoliad *Duw* y borau yn
Sal.31.10. wasanaeth pryd, ag addoliad Duw y Pryd-
Sal.31.11. nhawn yn osber, &c) ddibrisiw'r cwbl sydd ynddo. Ystyriwch, mae ymmadroddion arferedig, a chymeradwy yn amser yr Awdwr, oedd y rhain, ir cyfriw: ag os manol chwilier hwynt, nid oes cymmaint achos tramcwydd ynddynt, ag y bo rhaid i'r rhan fwyaf o'n zel ni fyned allan, i ymrafaelio o'i plegit. pan ddylit i stosi, i ymdrechu ym mhlaid y ffydd (sef yr athrawiaeth aghenrheidiol iw chredu i jechawdwriaeth) yr hon a rodded vn waith i'r Sainct, ag y siglwyd yn dost, ag y siglir fyth, yn yr amseroedd
H. 3. diweddaf

iweddaf ymma, gan *Ranters*, *Quakers*, ar cy-
riw.

Er cymmaint o ofal y gymmerwyd, i ddywy-
gio'r papyrau, cyn, ag wrth ei printio, etto mae
rhai beiau (er nid ydynt ond ychydig, a rhai
hynny (gan mwya) yn feiau llythrenol, ag a
ellir yn hawdd i atgyweirio a phin wrth ei dar-
llain) wedi diangc yn y llyfyr, trwy anghyfa-
rwydd-deb y Scryfennydd a dywygiwr y pres, i
spelian cymraeg: nid allaf ddwedid llai hefyd,
nad oes ynddo amriw eiriau dierth i'n jaith, ag
agos jawn i faesneg: ond yn hyn, rhaid dio-
ddef peth gan * *Boetau*: ag ni ellir disgwyl cym-
maint gwybodaeth, a manylrywydd yn y jaith,
oddi-wrthm ni o *Ddehau barth*, ag oddi-wrth
ein brodyr o *Weunedd*, o herwydd i llygru hi'n
fwy gida ni, er ys talm o amser, na chida hwynt,

* *Nagna est Poetica licentia,*

Y Cymru Annwyl, na welwch yn fawr draelo
ychydig arian i brynu'r Bibl, ag eraill lyfrau
da, sydd allan yn eich jaith. Llawer o amser, a
golud, (nid ich gwradwyddo (*Duw* sydd dyst)
ond ich hannog i traelo'n well rhag-llaw yr
wyf yn dwedid hyn) y draelodd bagad o honoch
ar ddiod, a chardiau, ar ddillad tu-hwnt i'ch ga-
lwad, ar eraill bethau brwnt i hadrodd (anwe-
ddys i henwi ym-mysc Sainct) ag i gynnal mat-
terion drwg mewn cyfraith, o herwydd pa weith-
redoed ar cifriw (onid edifarhewch) colledig
fyddwch yn dragwyddol. Och! mae'r enaid
yn werthfawroccach, na 'r holl fyd; ag a drael-
assom ni lawer o Amser ag Arian, i nafu'r enaid
ag a draelwn ni ddim, yn y moddion, trwy jawn
arferiad pa rai, y gallwn ddyfod at Ghrist, i
gaffel yn jachau a'n cadw? *Na* atto *Duw*. onid
Anni-

Date. 21.8.
Rhus. 6.23.
Mar. 16,26.

Anniolchgarwch mawr yw dibrissio'r moddio
y bwyntiod Duw o'i drugaredd i ni harfer,
daioni tragwyddol i'n heneidiau? ag onid ydy
yn ei gyffroi ef trwy hynny, i fyned ar modd
ion at erail, a'n gadel ni 'n ddifoddion? *Ma*
21.43. Ag oni ellwn ni ddisgwyl am farn echry
dys, os 'llyn y gwnawn? *Mat.* 11.20.22. *Heb.*
2.3. Atolwg ystyriwch hyn ag na fyddwc
byw rhag-llaw, fel rhai na wyddant, ne
na feddyliant, fod ganddynt, pob yr vn
enaid gwerthfawr iw gadw, neu golli: fel rha
ni wyddant, i ba bwrpas y daethont i'r byd, n
p'le'r ant pan elont or byd, tost fydd cyflwr
cyfriw ar ol hyn. Nis cant, (fwy na Difes) pa
criant am ychdig ddwfr ar flaen bys vn, cym
maint ar gronyn, i oeiri ei tafod yn y flam vffer-
nol, ni wna Duw ond chwerthyn am ei dialedd.
deellwch hyn yn awr y rhai y dych yn angofio
Duw, rhag iddo eich rhwygo ag na byddo gwa
redudd. Ag felly byddwch wych.

Luc. 16.24.26.
Dihar. 1.26.

Y pewarydd dydd o fis
Mawrth 1657.

S. H. S.

MAe y llyfyr hwn ac emriw lyfrau cymraeg eraill iw cael ar weth gan *Thomas Brewſter*, tan lun y tri Bibl yn ymmyl *Pauls*, megis.

Y Bibl.
Y Teſtament.
Yr ymmarfer o Dduwioldeb.
Y Cywir Ddychwelwr.
Sail Grefydd Griſtnogol.
Carwr y Cymru.
Catechizm Eſcob Uſſher, &c.
Y cywir Ddy ehwelwr
Yn padeuddio y nif
Bychan or rhai owir
Greda dwy, Ar ambawſtra
Maur o droedigaeth
Cadwigoll

Y Llythyrennau.

A B C Ch D Dd E F Ff G Ng H I
L Ll M N O P Ph R S T Th U W
Y Z.

a b c ch d dd e f ff g ng h i l ll m n o p
ph r ſ s t th u w y z.

A B C Ch D Dd E F Ff G Ng H I L Ll M N O
P Ph R S T Th U W Y Z.

a b c ch d dd e f ff g ng h i l ll m n o p ph r ſ s
t u w y z.

𝔄 𝔅 ℭ Ch 𝔇 Dd 𝔈 𝔉 Ff 𝔊 Ng ℌ 𝔍 𝔏 Ll
𝔐 𝔑 𝔒 𝔓 Ph ℜ 𝔖 𝔗 Th 𝔘 𝔚 𝔜 𝔝.

a b c ch d dd e f ff g ng h i l ll m n o p ph r ſ s t
th u w y z.

bogeiliaid A e i o u w y.

Y Sylafiau.

Ab eb ib ob ub wb yb.
Ac ec ic oc uc wc yc.

Ad

Ach ech ich och uch wch ych,
Ad ed id od ud wd yd.
Add edd idd odd udd wdd ydd
Af ef if of uf wf yf.
Aff eff iff off uff wff yff.
Ag eg ig og ug wg yg.
Ang eng ing ong ung wng yng
Ah eh ih oh uh wh yh.
Al el il ol ul wl yl
All ell ill oll ull wll yll
Am em im om um wm ym:
An en in on un wn yn.
Ap ep ip op up wp yp
Aph eph iph oph uph wph yph
Ar er ir or ur wr yr:
As es is os us ws ys.
At et it ot ut wt yt
Ath eth ith oth uth wth yth.

Deu parth gwaith yw dechreu.

1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.
20.21.22.23.24.25.26.27.28,29.30.31.32.33.34.
35 36.37.38.39.40. 41.42.43.44.45.46.47.48,49.
50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63,64.70.
71.80.81.90.91. 100.101.102.103.110.111.112.
120.121.122. &c.

Addyſc a chynghorau ynghylch gwrando pregethiad yr Efengil, ag ynghylch chwilio'r Scrythyrau.

O Cais gwr, na gwraig, na bachgen,
Ddyſcu'r ffordd ir neſoedd lawen;
Ceiſied air Duw iw gyſrwyddo, *Pſal.119.*
Onid ê, ſe aiff ar ddidro,

Mae'r nef ymhell, mae'r ffordd yn ddyrys, (pyt,
Mae'r trammwy'n fach, mae rhwyſtrau anhap
Mae'r porth yn gul i fyned trwyddo; *Mat.7.14.*
Heb oleu'r gair, nid air byth atto. *Pſal.119.*

Mae'r nef vwchlaw, yr haul a'r lleuad,
Mae'r ffordd yn ddierth iti ddringad,
Rhaid Chriſt yn Eſcol cyn dringhadech, *Joan.14.6.*
Ai air yn gan wyll cyn canfyddech.

Mae llawer craig o rwyſtrau cnawdol,
Mae llawer mor o drallod bydol,
Cyn mynd ir nef, rhaid myned troſtynt,
Heb oleu'r gair, nid air byth trwyddynt.

Mae

Mae llawer mil o lwybrau Ceimion,
O ddryſſwch bliu, offoeſydd dyſnion,
Cyn mynd i'r nef, rwi'n dwedyd wrthyd,
Heb oleu'r gair, ni ddi i gweglyd.

Di ally fynd, i vffern danllyd,
Llwyr dy ben, heb vn cyfrwyddyd,
huſ. 1.19. Nid aiff neb, ir nef gwnaed allo,
Heb y fengil iw gyfrwyddo.

Nid golau'r haul, nid golau'r lleuad,
Nid golau'r dydd, na'r ſer ſy'n gwingad,
an. 5.39. Ond golau'r gair, a'r fengil hyfryd,
All dy oleuo i dir y bywyd.

Cymer * lantern Duw'th olevo,
luſern A'r Eſengil, ith gyfrwyddo,
Troyda'r llwybyr cul orchmynnwys,
Di ai yn union i Baradwys.

et. 1.19. Y gair yw'r ganwyllath oleua,
Y gair yw'r gennad ath gyfrwydda,
Y gair ath arwain i baradyws,
Y gair ath ddwg ir nef yn gymmyws.

Dilyn dithau oleuni'r gair,
Gwna beth archwys vn mab Mair,
en 12.26. Gwachel wneuthur a wrafrynnwys,
Di ai yn union i baradyws.

Seren wen yn arwain dyn,
O fan i fan at Grift ei hun,
Yw'r Eſengil i gyfrwyddo,
Pawb ir nefoedd ai dilyno.

Bwyd

Bwyd ir Enaid, bara'r bywyd, 1 Pet.2.2. 21.
Gras ir corph a maeth i'r yspryd, Jer.15.16.
Lamp ir troed, a ffrwyn ir genau, Psal.119. 104.
Iw gair Duw, a'r holl scrythyrau. 105.

Llaeth i fagu'r gwan ysprydol,
Gwin i lonni 'r trist cystiddyol, Psal.19.8.
Manna i borthi'r gwael newynllyd, Psal.119.103.
Ydiw'r gair, ar fengil hyfryd.

Eli gwych rhag pob rhyw bechod,
Oyl i ddofi gwun cydwybod, Dihar.4.20,21
Triagl gwerthfawr, rhag pob gwenwyn, 22.
Y diw'r gair, a balsam aeddfwyn.

Mwrthwl dur i barrio'n cnappieu, Jer.23.29.
Bwyall lem i dorri ein ceingieu,
Rheol gymmwys, i'n trwssianu. 2 Tim.3.16.
Ydiw'r gair, ac athro i'n dysgu.

Udcorn pres i'n gwssio ir* frawdle, *orfeddfaing
Cloch in gwawddi wella ein beieu, Psal.19.11.
Herawld yn* proclaimio ein heddwch, Eph.7.15.
Ydiw'r gair a'n gwir ddiddaunch. *cyhoeddu Job.23.12.

Y gair yw'r drych sy'n gwir ddinoethi, Rhuf.3.20
Ein holl frychau, a'n holl frwnti,
Ag yn erchi inni i gwella, 2 Tim.3.16.
Tra fo'r dydd, a'r goleu'n para.

Y gair yw'r had sy'n adgenhedlu, 2 Pet.1.23.
Yn blant i Dduw, yn frodyr Jesu, Jac.1.18.
Yn deulu'r nef, yn demlau ir yspryd,
Yn wir drigolion tir y bywyd-

19.18. Heb y gair nid wyn dychymig,
Pa wedd y bydd dyn yn gadwedig,
uf.1.16. Lle mae,r gair yn Benna or moddion,
Ordeiniodd Christ i gadw Christion.

Heb y gair ni allir nabod
wrth oleuni Duw, nai nattur, nai lan hanfod,
tur a Nai fab Christ, na'r sanctaidd yspryd,
aith y grea- Na rhin weddau'r Drindod hyfryd.
aeth y na-
dir Duw
vn rhan, etto *i Jechy dwriaeth ni nebydd vn dyn ef heb y gair.*

t.22.29 Heb y gair ni ddichon vn dy n
l.119.1055 Nabod wllys Duw nai ganlyn,
Na gwir ddysgu'r ffordd i addoli,
Nes i'r gair roi iddo oleuni.

Heb y scrythur ni ddealla,
Vn dyn byth, oi gwymp yn Adda,
Nai drueni nai ymwared,
Trwy fab Duw o'r faeth gaethiwed.

Heb y gair ni all neb gredu,
Yn Christ Jesn fu'n ei brynu,
F.10.14.17. Cans o wrando'r gair yn brydd,
Y mae i Gristion gyrraedd ffydd.

Heb y gair nid yw Duw'n arfer,
Troi vn enaid oi ddiffeithder,
Ond trwy'r gair Mae'n arferedig,
Droi 'r Eneidiau fo Cadwedig.

1.19. Ar gair y trows yr Apostolion,
3.48. Y Cenhedloedd yn Gristnogion,

Heb

Heb y gair peth dierth yw, *Act.11.20.21.*
Droi pechadur byth at Dduw.

A phregethiad vn Efengil, *Act.2.36.*
Y trows Pedr gwedi tair mil, *37,41.*
O Iddewon i wir gredu,
Ar ol iddynt ladd y Jesu.

Trwy had y gair, yr hadgenhedla, *Jac.1.18.*
Yspryd Duw'r pechadur mwya, *1 Thess.1.5.*
Ag ai gwna, yn orau ei riw, *7.9.*
Yn frawd i Grist, yn fab i Dduw.

Y gair sy'n cynnwys ynddo yn helaeth, *Joan 5.39.*
Faint sydd raid at jechydwriaeth,
Chwilia hwn, a chais yn astyd,
Ynddo mae'r tragwyddol fywyd.

Christ sy'n erchi it fyfyrio, *Jac.1.19.*
Am y gair, ath draed ath ddwylo, *Dibar. 8.10.*
Mwy nag am y bwyd y dderfydd,
O chwenychu fyw'n dragywyd.

Fel y llef dyn bach am fronnau, *1 Pet.2.2.*
Fel y cais tir eras gawadau,
Fel y brefa'r hudd am ffynnon,
Llef am eiriau 'r fengil dirion.

Gwerth dy dir, a gwerth dy ddodren,
Gwerth dy gris oddi am dy gefen,
Gwerth y cwbwl oll sydd gennyd,
Cyn bech byw heb air y bywyd.

Gwell it ſod heb fwyd, heb ddiod,
Heb dŷ, heb dan heb wely, heb waſcod,
Heb oleu'r dydd, a'r haul gariaidd,
Na bôd heb y ſengil ſanctaidd.

Toſt yw aros mewn Cornelyn,
Joan.12.35. Lle na oleuo'r haul trwy'r flwyddyn,
Toſtach trigo yn y cwarter,
Lle na oleuo'r gair vn amſer.

Na thrig mewn gwlad, heb law ar brydieu,
Mewn glyn heb haul, mewn ty heb oleu,
Mewn tre heb ddwr, mewn llong heb gwmbas
Mewn plwyf heb riw bregethwr addas.

Gado'r wlad, a'r plwyf, a'r pentre,
Gado'th dad, ath fam, ath draſſe,
Gado'r tai, a'r tir yn ebrwydd,
Lle na bytho gair yr Arglwydd.

Gwell it drigo mewn Gogofeu,
A chael gwrando'r ſergil weitheu,
Nag it drigo mewn gwlad ffrwythlon,
Lle na bytho'r ſengil dirion.

Toſt yw trigo mewn tywllwch,
Lle na chaffer dim ddiddanwch,
Triſtach trigo yn rhi hair,
Lle na chaffer gwrando'r gair.

Nid gwaeth trigo'myſc y Twrcod,
Sydd heb ofni Duw nai nabod,
Nag it drigo yn doſt dy drigil,
Lle na chlywyr Chriſt nai ſengil.

Tyn

Tyn i Loeger, tyn i Lyndain,
Tyn dros for, tu hwnt i Rufain,
Tyn i eitha'r byd ar drigil,
Nes y caffech gwrdd a'r fengil.

Blin it weld yr haul a'r glaw,
Mewn plwyfe dauty yma a thraw,
A'th plwyf dithau (peth yfcymmin)
Heb na haul na glaw trwy'r flwyddin.

Oni bydd vn bregeth ddirfing,
Yn y plwyf lle bech yn taring,
Dos y maes ir plwyf lle bytho,
Nad vn Sabboth heb i gwrando. Jac. 1. 19.

Pan fo eifiau a'r dy fola,
Di ai i'r gell i geifio bara,
Pan fo newyn ar dy enaid,
Nid ai i vn lle, i geifio ei gyfraid.

Beth a dal it borthi'r corphin,
O bydd dy enaid marw o newyn,
A all dy gorph di gael difyrrwch, Mat. 16. 26.
Pan fo dy 'enaid marw o driftwch.

Drwg it ladd y corph a newyn,
Eifiau bara tra fo'r flwyddyn,
Gwaeth o lawer lladd yr yfpryd,
Eifiau borthi a bara'r bywyd.

Llef gan hynny ar y ffeiriaid,
Am roi bwyd i borthi d' enaid,
Rwyt ti 'n rhoi dy ddegwm iddyn, Mal. 2. 7.
Par i nhwyntau dorri'ch newyn.

Luc.10.16. Gwrando ar gair o enau'r ffeiraid,
Mat.28.20. Fel o enau Chriſt dy geidwad,
The ſſ.2.13. Chriſt a roes awdurdod iddo,
Eph.4.11. Ith gynghori ath rybuddio.

Mat.23.2,3. O pair Chriſt i ffeiraid noethlyd,
Dy rybuddio wella 'th fywyd,
Pet.2.16. Rwyti yn rhwym i wneuthur archo,
Pe doe Aſſen ith rhybyddio.

Os dy fugail ſydd anweddaidd,
Mat 23.2,3. Ai athrawjaeth yn Griſtnogaidd.
Dyſc y wers, na ddyſc ei arfer,
Gwachel feieu Paul a Pheder

Pe doe Suddas i bregethu,
Fengil Griſt, ti ddlyd i dyſcu,
Fe all y fengil gadw d'enaid,
Er ith Athro doſt gamſyniaid,

Na wna bris oi wedd ai wiſcad,
P'un ai gwych, ai gwael fo'i ddillad,
Nid llai grym y fengil gyngan,
O'r ſhiacced ffris na'r gaſſog ſidan.

Cymer berl o enau llyſſan,
Cymer aur o ddwylo aflan,
Cymer wyn o ſottel fydur,
Cymer ddyſc o ben pechadur

Gwrando'r fengil, Chriſt iw hawdwr,
Pwy fath bynnag ſo'r pregethwr,
Priſſia'r gair, na ffriſſia'r gennad,
Chriſt ei hun ai helodd attad.

Cadw

Cadw'r geiriau yn dy galon, *Luc.2.51.*
Nad ei dwyn gan * gigfrain duon, *Luc.8.12.*
Had ywr gair ith adgenhedlu, * ſef gan Gythreiliad.
Os ir galon y derbynnu.

Dyfal chwilia di'r Scrythyrau, *Joan 5.39.*
Darllen ait Duw nos aborau, *Pſal.1.2.*
Dilyn arch y gair yn ddeddfol,
Hynny'th wna di 'n ddoeth anianol. *Pſal.119.*

Cadw'r gair pob Prydith galon, *Deut.6.6,7,*
Ac yſpyſa hwn ith feibion,
Sonnia am dano nos a boreu,
Y mewn, y maes wrth rodio ac eiſte.

Dod e'n gadwyn am dy fwnwg,
Dod e'n thagdal o flaen d'olwg,
Dod e'n * ſignet ar dy fyſſedd, * fodrwy
Na ddos hebddo led y droedfedd. *Pſal.119.*

Gwna'r gair beunydd yn gydymmaith,
Gwna'n gywely it bob noſwaith,
Gwna e'n gyfaill wrth ſhiwrnia,
Gwna'r peth a archo wrth chwedleua.

Gwna fe'n ben Cynghorwr itti, *Pſal.119.*
Gwna fe'n Athro ith rheoli, 99.
Fe ry'r gair it, gangwell cyngor,
Nag a roddo un rhiw Ddoctor.

Nad e i drigo yn yr Eglwys, *Deut.6.6,*
Gida'r ffeirad 'r hwn ai traethwys, *Pſal.119.*
Dwg ef adref yn dy galon, *Gen.18.*
Ail fynega rhwng dy ddynion. *Eph.6.4.*

Gwna

Gwna di'r gair yn ddyſclaid benna,
Ar dy ford tra fech yn bwyta,
Gwedi bwyta, cyn cyfodi.
Bid y gair yn* juncats itti.

Rho ith enaid nos a borau,
Frecffaſt fechan, o'r ſcrythyrau,
Rho iddo giniaw bryd, a ſwpper,
Cyn yr elych ith eſmwythder.

Fel y porthi'r corph a bara,
Portha denaid bach a'r manna,
Nad ith enaid hir newynu,
Mwy na'r corph ſyn cael i fagu.

Mae'r bibl bach yn awr yn gyſſon,
Yn jaith dy fam iw gael* er coron,
Gwerth dy grys cyn bod heb hwnnw,
Mae'n well na thref dy dad ith gadw.

Gwell nag aur, a gwell uag arian,
Gwell na'r badell fawr nar crochan,
Gwell dodrennyn yn dy lettu,
Ywr bibl bach, na dim a feddu,

Fe ry * gonffordd, fe ry gyugor,
Fe ry addyſc gwell na Doctor,
Fe ry lwyddiant a diddanwch,
Fe ry't lawer o ddedwyddwch.

Fe ry bara i borthi denaid,
Fe ry laeth i fagu'th weiniaid,
Fe ry gwin ith lawenhau,
Fe ry eli ith jachau;

Pwy

Pwy na phryna'r bibl ſanctaidd,
Sydd mor werthfawr ag mor griaidd,
Pwy na weryheu dy ai dy ddyn,
I bwrcaſſu'r faeth ddodrennyn.

Dyma'r perl y fyn y Jeſu,
I bob Criſtion doeth i brynu,
Fel y* Marchant call a werthu,
I brynu hwn ſaint oll y feddeu.

Gan i Dduw roi inni 'r Cymru,
Ei air ſanctaidd in gwir ddyſcu,
Moeſwch inni ſawr a bychain,
Gwympo i ddyſcu hwn ai ddarllain.

Moeſwch inni wyr a gwragedd,
Gida i gilydd heb ymhwedd,
Brynu bob vn iddo lyfyr,
I gael darllain geiriau'r ſcrythyr.

Moeſwch inni bawb rhag gwradwydd,
Ddyſcu darllain gair yr Arglwydd,
Gan i Dduw ei ddanſon adre,
Attom bawb yn jaith ein mammeu.

Nadwn fynd y gwaith yn ofer,
Y fy goſtfawr i wyr Lloeger,
Rhag na fetrom wneuthur cyfri,
Ddydd y farn am gyfriw wrthni.

Gwyr a gwragedd, Merched, Meibon,
Cymrwn ddyſc oddi wrth y Saeſon,
Rhai a fredant bob vn ddarllain,
Llyfyr Duw'n ei jaith ei hunain.

Gwradwydd

* Marchnat wr.

Gwradwydd blin i ninnau 'r Cymru,
Oni cheiſiwn weithan ddyſcu,
Darllain gair Duw a'r Serythyrau,
Dan ei printio 'n jaith ein mamman.

Ni chiſt bibl inni weithian,
Ddim tu hwnt i goron arian,
Gwerth ben ddafady ſo marw,
Yn y clawdd ar noſwaith arw.

O meder vn o'r tylwyth ddarllain,
Llyſyr Duw yn ddigon Cwyr ain,
Fe all hwnnw'n ddigon eſmwyth,
Ddyſcu'r cwbwl o'r holl dylwyth.

Ni bydd Cymro'n dyſcu darllian,
Pob Cymraeg yn ddigon Cwydrain,
Ond vn miſgwaith, beth yw hynny
O'r bydd ewyllys gantho i ddyſcy.

Mae'n gwilyddys i bob Chriſton,
Na chlyw arno ſtoſi horon,
Ag vn miſgwaith oi holl ſyw yd,
Ynghylch dyſcu 'r ſengil hyfryd.

Mae'r Cobleriaid ai morwynion,
A rhai gwaetha' miſc y Saeſon,
Bob yr un a'r bibl ganddynt,
Dydd a nos yu darllain ynddynt.

ah y phi- Synech- trwy ba lodir y lros ran

hyn yn wir: ag felly mae deall hyn, ſef bod llawer or cyfriw, ag nid heb ado un ym miſc y ſaeſon yn medru darllain.

Mae

Mae Pennaethiaid gyda ninnau,
Ai tableri ar ei bordau,
Heb vn bibl, nag vn plygain,
Yn ei tai, na neb i darllain.

Peth cwilyddus gweld Cobleriaid,
Yn rhagori ar Bennaethiaid,
Am gadwrjaeth ei heneidiau,
Ar peth rheitta mewn neuaddau.

Y Cobleriaid hyn y gyfyd,
Dydd y farn yn anian aethyld,
I * gondemnio'r faeth Bennaethiaid,
Sydd mo'r ddibris am yr enaid,

Pob merch Tingcer dida'r Saeſon,
Feidir ddarllain llyfrau Mawrion,
Ni wyr merched llawer Squier,
Gyda ninnau ddarllain pader.

Gwradwydd toſt ſydd ir Brittaniaid,
Fod mewn Creſydd mor ddieithraid,
Ac na wyr y canfed ddarllain,
Llyfyr Duw'n ei jaith ei hunain.

Bellach moeſwch in rhag cwilydd,
Bob rhai ddyſcu * pwyntiau Creſydd,
Ac ymroi i ddyſcu darllain,
Llyfyr Duw a'n jaith ein hunain,

Felly gallwn ddyſcu nabod,
Y gwyr Dduw ai ofnu'n waſtod,
Ac oi nabod ai wir ofni,
Fe ry ddi-drangc fywyd inni.

* cvog-fa

* Gwy
on.

Jaan. 17
Pſal. 34.

Duw

Duw ro gras a grym i Gymru,
Adnabod Duw ai wir waſnaethu,
Chriſt a nertho pob rhai ddarllain,
Llyfyr Duw'n ei jaith ei hunain.

Rhybydd ir Cymru i edifaru.

(nys,

Hil Frutys ſab Syluis, Brytaniaid, brwd hoy
Caredig, cariadys, cid redwch im bron,
I wrando yn 'wllyſgar, a cha'on vfyddgar,
Fy llefain, am llafar hiraethlon.

Maer hod y ffyrfafan, yn dirwyn y bellen (dydd
6.7. On heinios nes gorphen, heb orphwys nos na,
A ninnau heb feddwl, nes dirwyn y cwbwl,
Yn cwmpo ir trwbwl tragywydd.

Fel llong dan ei hwyliau, yn cerdded ei ſhiwrnau
Tro'r morwyr yn chwarau, neu'n chwrnu ar y
ed heib- Mae'n heinios yn* paſſo, bob amſer heb*llayo(nen.
Beth bynnag a wnelo'i pherchen.

[redacted]r Angau glas ynrau, yn dilyn ein ſodlau,
5.2. Ai* ddart ag ai ſaetha, fel llidir diſgu,
ell. Yn barod ein cerddi, ynghenol ein gwegi,
Pan bom ni heb ofni ddyrnodion.

An bywyd fel Bwmbwl, ar lynwyn go drwbwl,
4. Syn diflod cyn meddwl ei fod ei yn mynd,
A ninnau cyn ddwled, nad ym yn ei weled,
Nes darffo iddo fyned ei helynd.

Maer

Mae'r byd yntau'r Cleirchyn, yn glaf ar ei derfyn,
Bob ennyd yn rofyn rhwyfo tu ai fedd, 1 Cor.7.3
Ai ben wedi dotrio, ai galon yn ffeintio, * llefgain.
Ai Fuftl yn * wafto yn rhyfedd. 1. Joan.2.
1 Cor 10.1
* darfod.

Rym ninuau blant dynion, heb arfwyd nagofon,
Yn * tryfto gormoddion, ir gwr marwaidd hen, * ymddi
Fel morwyr methedig, a dryfient mewn perig,
Ir llongau ſigedig nes ſodden.

O nedwch ein dryſto, ir byd ſy'n ein twyllo, Luc.12.
Fel ia, pyn y torro, gricc dan ein trad; Preg.11.9
An gellwng heb wybod, ir farn yn amharod,
Cyn in ni gydnabod ei fwriad.

Ond moeſſwch yn garcys, ein bawb ſod yn daclys,
I fyned yn weddus, ni wyddom pwy awr, Mat.25.
O flaen y Meſſias, yngwiſc y briodas, Nat.22.
A thrwſſiad cyfaddas i'r neithiawr.

Anedwch ein dala pan, delo'r awr weitha (daith Luc.21.
Mewn medd-dod, pyrteindra, rhag rhwyſtir i'r
Heb * oyl yn ein lleſtri, heb gownt on talenti, Mat. 2
Ar cwbwl on cyfri yn berffaith. * olew.

Mae'r ſwyall ar wreiddin, y cringoed es dyddieu, Mat.3.
Mae'r wintill yn dechre dychlyn yr us,
Mae'r Angel ar Crymnan, yn bwgwyth y graban, Mat.13.
Ai bwrw i'r boban embeidus. 40,41.

Mae'r Fran uwch ein pennau, mae'r dydd wrth y (dryſſau, Mat.24.
Mae'r ve[illegible]n bob borau, yn barod rhoi bloedd, 1 Cor.15.
Mae'r mo[illegible]ar monwentydd, ag vffern yn vfydd, Dan.12.
Roi'r meirw y fynydd a lyngcodd.

Ar

Duw ro gras a grym i Gymru,
Adnabod Duw ai wir wasnaethu,
Christ a nertho pob rhai ddarllain,
Llyfyr Duw'n ei jaith ei hunain.

Rhybydd ir Cymru i edifaru.

(nys,
HIl Frutys fab Syluis, Brytaniaid, brwd hoy
Caredig, cariadys, cid redwch im bron,
I wrando yn 'wllysgar, a chalon vfyddgar,
Fy llefain, am llafar hiraethlon.

Maerhod y ffyrfafan, yn dirwyn y bellen (dydd
6.7. On heinios nes gorphen, heb orphwys nos na,
A ninnau heb feddwl, nes dirwyn y cwbwl,
Yn cwmpo ir trwbwl tragywydd.

Fel llong dan ei hwyliau, yn cerdded ei shiwrnau
Tro'r morwyr yn chwarau, neu'n chwrnu ar y
ed heib- Mae'n heinios yn*passo, bob amser heb*stayo(nen.
Beth bynnag a wnelo ei pherchen

Mae'r Angau glas yntau, yn dilyn ein sodlau,
5.2. Ai* ddart ag ai saetha, fel lleidir disou,
ell. Yn barod ein corddi, ynghenol ein gwegi,
Pan bom ni heb ofni ddyrnodion.

An bywyd fel Bwmbwl, ar lynwyn go drwbwl,
14. Syn diffod cyn meddwl ei fod et yn mynd,
A ninnau cyn ddwled, nad ym yn ei weled,
Nes darffo iddo fyned ei helynd.

Maer

Mae'r byd yntau'r Cleirchyn, yn glaf ar ei derfyn, 1 Cor.7.31
Bob ennyd yn rofyn rhwyfo tu ai fedd, * Ileſgau.
Ai ben wedi dottio, ai galon yn ffeintio, 1. Joan.2.
Ai Fuſtl yn * waſto yn rhyfedd. 1 Cor 10.1
* darfod.

Rym ninuau blant dynion, heb arſwyd nagoſon,
Yn * tryſto gormoddion, ir gwr marwaidd hen, * ymddiu
Fel morwyr methedig, a dryſient mewn perig,
Ir llongau ſigedig nes ſodden.

O nedwch ein dryſto, ir byd ſy'n ein twyllo, Luc.12.39
Fel ia, pyn y torro, gricc dan ein trad; Preg.11.9
An gellwng heb wybod, ir farn yn amharod,
Cyn in ni gydnabod ei fwriad.

Ond moeſſwch yn garcys, ein bawb ſod yn daclys, Mat.25.5
I fyned yn weddus, ni wyddom pwy awr, Nat.22.1
O flaen y Meſſias, yngwiſc y briodas,
A thrwſſiad cyfaddas i'r neithiawr.

Anedwch ein dala pan, delo'r awr weitha (daith Luc.21.3
Mewn medd-dod, pytteindra, rhag rhwyſtir i'r
Heb * oyl yn ein lleſtri, heb gownt on talenti, Mat. 25
Ar cwbwl on cyfri yn berffaith. * olew.

Mae'r ſwyall ar wreiddin, y cringoed es dyddicu, Mat.3.1
Mae'r wintill yn dechre dychlyn yr us,
Mae'r Angel ar Crymnran, yn bwgwyth y graban, Mat.13.
Ai bwrw i'r boban embeidus. 40,41,4

Mae'r Fran uwch ein pennau, mae'r dydd wrth y (dryſſau, Mat.24.
Mae'r vdcorn bob borau, yn barod rhoi bloedd, 1 Cor.15.
Mae'r mor ar monwentydd, ag vffern yn vfydd, Dan.20.
Roi'r meirw y fynydd a lyngcodd.

Ar

.22.12. Ar Barnwr ſydd barod, ar Saint ſy'n ei warcho
Ar dydd ſydd ar dyfod, i ddifa hyn o fyd,
25.19. An galw'r holl ddynion, o flaen y Duw cyfion,
I gifri am y gawſom oi olud.

Ry'm ninnau yn ymbeſcu, ar bechod a brwnti,
Heb feddwl am gyfri, na gorfod ei roi,
rdreulio. Yn waſto ein talentau, i borthi'n trachwantau
Doed barn a dialau pyn deloi.

.4.5. Fel Cewri cyn diliw, fel Sodom cyn deſtriw,
8.20. Fel Pharo ar cyfriw, (ei cyfri nid gwaeth)
Yr ydym ni n pechu, an grym ag an gallu,
Heb fedru difaru yſowaeth.

Ymbeſcu ar bechod, fel moch ar y Callod,
Ymlanw ar ddiod fel vchen ar ddwr,
Ymdroi mewn pytteindra, fel perchil mewn llacca,
Yw'n crefydd, heb goffa cyſyngdwr.

Tyngu a rhegi, a rhwygo cig Jeſu,
Ag ymladd am gwnnu y gawnen y gid,
Cyfreitha yn rhy ddiraid, nes mynd yn fegeriaid,
A gadel y gweinaid mewn gofid.

Mae'r haul, y mae'r lleuad, yn gweld ein (ymddwgiad,
Mae'r ddaiar yn baychad, fod ein buchedd mor (ddrwg,
Mae'r ſanctaidd Angylion yn athrift ei calon,
O weled Chriſtnogion yn cynddrwg.

Mae'r ffeiraid, mae'r ffermwr, moe'r hwſman ar cref (twr,
Mae'r Bayli ar Barnwr, ar Bonedd oi bron,
Bob vn, am y cynta, yn digio'r Goruch[illegible]
Heb wy bod p'un waetha ei harſerion.

Maer

Mae'r ffeiriad yn loetran, mae'r barnwr yn bri-
Mae'r bonedd yn tiplan, o Dafarn i Dwlc, (bian,
Mae'r hwſmon oedd echdoe heb fedru cwmpnio;
Yn yſed Tobacco yn ddidwlc.

Putteindra'r Sodomiaid, medd-dod y Parthiaid
Lledradd y Crettiaid, (or credwch y gwir)
Falſed gwlad Græcia, gwangred Samaria,
Sy'n awr yn lleteua yn hob rhandir.

Mae'n anfoes i'm draethu ein campau ni's Cymru
Rag cywilidd mynegu, yn ymddgiadd i'r byd:
Etto rhaid meddwl, y traetha Duw'r cwbwl,
Pyn ddelo'r dydd trwbwl i trefnyd. *Preg.12.14.*

Gwell i'ni' rowan gael clywed ei datcan,
Er peti i ni'n fuan, difaru tra ſom,
Na gweled ein taflu ir tywyll garchardy,
O eiſiau difaru tra fyddom. *Mat.25.41.*

Gan hynny mi ſynnwn, gael gennych pei gellwn,
Ymbilio am bardwn, yr ennyd y boch,
A gwella'n wllyſgar, cyn'r eloi 'n ddiweddar,
Rag bod yn edifar pyn ddeloch. *Eſay 56.6.*
2 Cor.6.2.

Mae'n ofer difaru, a chrio a chrynu,
Pyn a delir i'n barnu, bawb ar y barr
Ni chair ond cyſiawnder, er cymaint y grier,
Pyn eloi yn amſer diweddar. *Mat.25,11.*
Luc.16,24.
25,26.

Meddyliwn gan hynny, cyn delo Chriſt Jeſu,
Or neſoedd i'n barnu, bob vn wrth ei ben,
Am ſod yn difar, a deiſif ei ffafer,
Cyn tafler ni ir carcher aniben. *Mat.25,31.*

Yr ail an.

t 24.30,31 FE ddaw yn dra digllon, a llu o angylion,
hess 1. 7, 8. ddial ar ddynion ei ddyrmig mor ddu,
Yn daran echrydys, ir bobol anrassus,
Sy rowan mor frowus yn pechu.

eu, oherwyd Yno * waith cymmaint y sydd ei ddigofaint,
et 24.30. Ei weision ai geraint y garan mor gu,
Ai sanctaidd angylion y gryuant yn grenion,
Pan ddelo mor ddigllon i farnu.

Yr haul a dywylla, y lleuad a wridia,
t 24.29. Y nefoedd a gryna, bob modfedd yn grych,
c.6.12,13. Ar stowtia o blant dynion, rhag echryd ag oson,
Ay gria'n hiraethion wrth edrych.

Fe dawdd y ffyrfafen, fe syrthia bob seren,
et 3.7, 10. Fe losca'r holl ddayaren oddiarni yn boeth,
t 13.25. Ar twrau ar Cestyll a gwympant yn gandryll
c.6,4. A phob rhyw o Bebill a 'n chwilboeth.

21.1. Y creigiau a holidant, y glennydd a doddant,
Y Moroedd a sychant, ar syrthiad y ser,
A phob rhyw fwystfilod, ymlysciaid a physcod,
A drengant ar waelod y dwfnder.

gyssur
c 21.26. Pwy wascfa, pwy wewyr, pwy gonffordd pwy
Pet 4.18. A sydd gan bechadur na chodo ei big,
t 23.19. Pan welo'r fath drallod, ar bob peth yn dysod,
O bathred ei bechod yn vnig.

Brenhiniodd

Brenhinoedd cadarnblaid, cowri, captenniaid, Datc 6.15.
Beilchion a gwilliaid gwcha'r awr hon, Luc 23.30
A griant ar greigiad, am bwnian ei 'mhennydd,
Ai cyddio rhag cerydd Duw cyfion.

Yn hyn o drafel, fe gan yr archangel, Mat 24.31
Ei udcorn mor vchel, ond awchys or cri, 1 Cor 15.5
Nes clywo rhai meirw, yn grai ag yn groyw, 1 Thess 4.1
Y llef yn ei galw i gyfri.

Ar meirw a godant, ar drawiad yr amrant, 1 Cor 15.5
Or llwch lle gorweddant, pan glowant y cri, Dan 12.2
Ar byw a newidir: a phawb y gyrh a e ddir, 2 Cor 5.1
Ir wybren lle bernir ei brwntin. 2 Thess 4.1

Y Barnwr mawr yntau yn gyflym ei gleddau, Mat 25.31
Ai dafal ai bwysau, a bwysa ddrwg a da, 33.
Gan rannu ir eneidiau, wrth gowir fesyrau, Mat 19.27
Y cyfion ar gorau ar gwaetha. 2 Cor 5.20

Nid edrych e'n llyg d, yr Emprwr nar Abad, Rhuf 2.11
Ni phrifha fe drwfiad, na ga wad vn gwr, Deut 10.17
Ond rhannu cyfrwnder ir Brenin ar beger, Job 34.19
Heb ofni * dis lesser na chryfdwr. * Anfodd

Fe egur y llyfrau, fe rwyga ei calonnau, Datc 20.1
Fe ddengis ei beiau yn amlwg ir byd, Rhuf 2.1
fe deifil anwiredd pawb yn ei dannedd, Preg 12.4
Fe ddial ar gamwedd y gwynfyd. Deut 32.3

Ni ddiang gair ofer, nar ffyrlling a draeler, Mat 12.3
Nar fyned y wastier, heb ystyr a phwys, Preg: 2.1
Na gwagedd, na gwegi, na biau na bryntni,
Nas gorfydd eu cyfri, yn gyfrwys.

(ddigion

Pytteindra'r gwyr mawrion, ar gwragedd bone-
tf.2.16. Sy'n arfer ei gweiſion, heb wybod i'r gwyr,
k12,2. Ar mawrddrwg ar mwrddrad, ar falſedd ar lle-
k6,22. Y wneir i bob llygad yn eglur. (drad
ior.4,5.

Pwy wyneb iradys? pwy galon echrydys?
1.2430. Pwy gonffordd gofudys? gwae feddo ar y fath
.21.16. T fydd y pryd hynny, gan bobol fydd heddy,
t. 6.16. Mor ffyrnig yn pechu y fowaeth.

:.10,42. Ni ddiang na llymaid, na thippin na thamaid,
A roddir ir gweinaid, er mwyn Jeſu gwynn,
Heb ymdal amdano, a chyfri a chofio,
.16,21,25. Y briwſion y ballo'r cerlin.

.25.32. 33 Yno detholir y defaid ar geifir,
41. Ag yno y bernir, pawb wrth y pol,
Y Defaid ir deyrnas, mewn harddwch ag vrddas,
Ar geifir ir ffwrnas vffernol.

:.25.46s Yno a'r cyfion yn llawen ei calon,
:.13.43. Mewn gwnau tra gwnion yn vnion i'r nef,
et,1.4. Idderbyn goreſcyn or deyrnas ddiderfyn,
f,9.23. A roddodd Duw iddyn yn artref.

:.13,41,42. Ar geifir damnedig, ar bobol fileinig,
Sy'rowan yn dirmygu y barnwr ar dydd,
:.25.46. A daflir yn glwmau mewn cadarn gadwynau,
I vffern ar poenau tragywydd.

.16,24,25. Yn vffern y llefan, rgan flined oi lloſcfan,
Yn ebrwydd ar Abram am ddafan o ddwr,
Ond lleſent hyd ddiffin, ni chant hwy vn drop-
Na thamid na thippin o ſwccwr. (pyn,

Cans yno yn dagywydd, mewn carcher a chy- Luc. 1 2.5
Heb obaith y derfydd ei dirfawr gur, (ſtudd Mar. 9.44,
Yr erys anwiredd, yn rhincian ei dannedd, Mat. 13.42
Heb derfyn na diwedd oi dolyr.

Ag yno yr awn ninnau, dan yſtyn ein gweſlau, Pſal, 9, 17.
Am dreulo ein dyddiau, mewn pechod mor dal: Luc. 13. 5.
O ddiffig i'n * watchio a dyfal weddio, Mar. 13. 33,
A gwella cyn delo'r dydd dial. 36, 37.
* Gwilio.

Meddyliwn gan hynny, tro'r amſer yn gadu, Mark 13.
Yn brydd edifaru, nid yw foru i neb, Eſay 55. 6,
A'madel an bryntni i, an gwagedd an gwegi, Mat. 24. 44.
Cyn delom i gyfri ag atteb,

Duw Jeſu dewiſſol, y brynaiſt dy bobol,
Or ffwrnais vffernol. oedd ffyrnig ei phwys,
Cadw'n eneidiau pyn delont ir ſtrawdle,
A dwg hwy i gadeiriau Paradwys.

O gofyn deheubarth, na gwynedd o unparth,
Pwy ganodd y doſparth, ich diſpwyll rag ing,
Eglwyſwr ſy'n hoffi, ych dattroi och didri,
Ach cofio am eich cyfri cyſing

Chriſt ſydd oll yn oll.

CHriſt ei hun ſydd oll yn oll, Col. 3, 11.
Yn cadw dyn rhag nyn'd ar goll,
Nid neb, nid dim, ond Chriſt ei hun, Eſay 43. 11.
Ddichon gadw enaid dyn. Acts 4, 12.

.1.19 Chriſt ſydd bob dim, ſydd anghenrhaid,
ll.2.9,10. O flaen Duw i gadw'r enaid,
c.3.22. Ni fyn Duw, ond Chriſt ei hun,
Foan. 2.2 Yn iawn dal am enaid dyn,

ſ.13.4. Chriſt yn vnig, Chriſt ei hunan,
Chriſt heb neb, mewn rhan, na chyfran,
ſ.19.9. Chriſt heb ddim, ond Chriſt ei hun,
an.3.17. Yw vnig ceidwad Enaid Dyn.

Tim.2.6. Chriſt yw'n rhanſwn, Chriſt yw'n haberth,
b.9.4. &c. Chriſt yw'n hoffrwm, Chriſt yw'n cyfnerth,
10,14. Chriſt yw'n Tryſſor, Chriſt yw'n goglyd,
l.18.2. Col. Chriſt yw'n gwir jachawdwr hefyd.
Luck 2.11.

Chriſt ſydd gyflawn o bob doniau.
Anghenrheidiol ei'n heneidiau,
Mac pob peth yn Chriſt ei hun,
n.1.14. Ag ſydd raid i gadw dyn;
.5.9.

r.23.6. Chriſt ei hunan yw'n cyfiawnder.
or.1.30. A'n Sancteiddrwyd, a'n gwir ddoethder,
l.1.14. A'n ymwared, a'n holl Bryniad.
cy 32.2. Chriſt yw'n cyſſur, Chriſt yw'n Ceidwad.

.17.5. Chriſt heb ddim, ond Chriſt ei hunan,
1.2.4. Sy 'n dad-ddigio Duw yn fuan,
uf.5 1. Chriſt heb ddim, ond Chriſt yn vnig,
or.3 21. S'n cyfiawnu dyn colledig.

Chriſt heb help na Sant, na Santes,
.13.4. Chriſt heb gymmorth dyn, na dynes,
y 43.11. Chriſt heb neb, ond Chriſt ei hun.
.4.12. Yw vnig geidwad enaid dyn.

Chriſt

Christ yn vnig' ymdrabaeddodd, *Esay* 63.3,
Yn y winwryf pan ein Prynnodd,
N bu neb o blant yr holl fyd,
Yn eu helpu i gadw ein bowyd.

Ni wnaeth Pedr ond ei wadu, *Mat.*26.74
Nar' Postolion ond difiannu, *Mat.*26.56
Ni wnaeth Mair ond wylo yn irad, *Joan* 19.2
Tra fu Christ yn chware'r ceidwad. *Luc.*23.28

Ni ddug neb ond Christ ei hunan, *Esay* 53.5,
Bwys, a baich ein pechod afl n, 9.
Ni chwyssodd neb o'r gwaed yn ddaigau, *Luc.*24.24
Ond mab *Duw*, dan bwys ein beiau.

Ni chroeshoeliwyd ond Christ Jesu, *Esay* 53.5
Am ein pechod wrth ein prynu, *Mar.*15 24
Ni bu neb, ond Christ ei hun, 1 *Pet.* 2.24
Yn boddhau *Duw*, yn jachau dyn.

Ni bu neb ond Christ ei hunan, *Heb.*2.14,
Yn ein dwyn o feddiant Satan, *Hos.*13 14
Ni bu neb yn lladd, yn llynogu, 1 *Cor.*15
Angau didrangc, ond Christ Jesu.

Christ ei huu a lyngcodd Angau, *Coll.*2.15
Christ a Speiliodd awdyrdodau, *Coll.*2.1
* Christ a gwnnodd ein Bligassiwn, *Rhuf.*2.1
Christ a dalodd werth ein pardwn. * Christ
lodd ein d
ag a gyme
i fynu ein
fen rhwy

Christ ei hun a wnaeth ein heddwch, *Coll.*1.20
Christ a brynodd ein dedwyddwch, *Eph.*2.14
Christ a'n gwnaeth yn feibion *Duw*, *Gal.*4.4,
Christ a'n cadwodd oll yn fyw. *Mat.*18.1

Christ

Chriſt ei hun a wnaeth y cwbwl,
A dynnodd Enaid dyn oi drwbwl.
Nid neb, nid dim, ond Chriſt ei hun,
Dan Dduw, a gadwodd enaid dyn.

Ni bu *A*ngel, ni bu Brophwyd,
Ni bu Sant, na dyn a ſagwyd,
Ni bu neb, ond Chriſt ei hun,
Yn gweithio jechadwriaeth dyn.

Ni fyn Duw na chymmorth *A*ngel,
Cyfrwng Sanc, nai drael, nai drafel,
Gwaed Merthyri, na gwaith dynion,
Ond gwaith Chriſt i gadw Criſtion.

Chriſt yw'r jawn ſydd am bob pechod,
Jawn amgenach ni all fyth fod,
Ni fyn *D*uw am bechod drewllyd,
Jawn ſydd lai, na gwaed ei *A*nwylyd.

Na ddod waed, na gweithred vn dyn,
Gyda gwaed dy Brynwr purwyn,
Ni chytuna * trech di byw,
Waed pechadur, a gwaed *D*uw.

Gwaed yr Jeſu, gwaed y cymmod,
Y diw'r gwaed ſy'n golchi pechod.
Ni all gwaed yr holl Ferthyri,
Olchi ffwrdd y lleia o'th fryntni.

*N*id gwaith Sant, na gwaith *A*ngylion,
Ydiw cadw enaid Criſtion,
Gwaith ein prynwr Chriſt yn vnig,
Sydd yn cadw dyn colledig.

Gwaith dwy natur mewn vn perſon,
Sydd yn cadw enaid Chriſtion,
Rhaid ein prynwr Duw a Dyn,
Weithio'r gwaith cin cadwer vn.

Nid gwaith Duw, na dyn neilltuol, 1 Tim. 3. 16
Ond gwaith Duw a dyn cyſſylltiol, Mat. 1. 23.
O ddwy natur mewn vn perſon, Rhuf. 13, 4.
Sydd yn cadw enaid Chriſtion. Joan 1. 14.

Eſay 9. 6.
Rhaid ith Brynwr fod yn Dduw, Heb. 7. 26.
Ag yn ddyn, er dolwg clyw, Eſay 53. 11.
Cyn y gellir cadw d'enaid,
Nai rhyddhau o'i boen afrifaid.

Rhaid i fod e'n dduw galluog, Heb. 1, 3.
I ddad-ddigio d'Arglwydd llidiog, Coll. 1. 20.
Ath rhyddhau o feddiant Satan, Heb. 2. 14.
Ath elynion fawr, a bychan. Luc. 1. 71.

Rhaid I fod e'n ddyn di-frychau, Heb 7. 26.
I gael marw dros dy feiau, 1 Pet. 3. 18,
Ai farwolaeth yn cyſtadlyd, Heb. 7. 16.
A marwolaeth pawb or holl-fyd.

Nid oes yn y nef, na'r ddaear, Joan. i. 14.
Mor fath brynwr perffaith hygar, Rhuf. 9, 5.
Ond y gair y wnaed yn gnawd, Heb. 2. 11.
Jeſu Griſt ein Duw, a'n brawd.

Nib oes neb gan hynny a ddichon.
Gadw enaid vn rhyw griſtion,
Ond y prynwr mawr Chriſt Jeſu,
Duw a dyn a fu i'n prynu.

Nid

Nid oes jechadwriaeth ddiwall,
I ni gaffel mewn neb arall,
*O*nd y gaffom ynghrift Jeſu,
Rhwn ordeiniodd *D*uw ein prynu.

Nid oes Enw dan y nefoedd,
4.12. G*w*edi roddi i n'ir bobloedd,
*A*ll ein gwneuthur yn gadwedig,
Onid Enw'r Jeſu yn vnig.

Ni fyn Duw, ond Chriſt ei hunan,
17,5. Ni fyn Duw * vn partner aflan,
1,29. I gydweithio gidai *A*nwylyd
.2,5. Yn y gwaith s'yn cadw'r holl-fyd.
en Cyfran
vr.

Ni fyn Mab Duw neb yn Bartner,
42.8. I gydweithio gwaith dau hanner,
63,3. Yn y gwaith o'n jechadwriaeth
ndeithas. Nid neb teilwng, o'i * gwmpniaeth.

Fe fyn naill ai bod yn hollawl,
Yn jachawdwr mawr iw bobol,
Neu, na fwrw ef byth ynghyd,
A chreadur ſy'n y byd.

42,8. Ni fyn Chriſt roi i Sant, nag Angel,
Dyn na delw, o vn fettel,
Bart, na pharſel, rhan, na chyfran;
Or gogoniant's iddo ei hunan.

Os bydd vn rhyw ddyn mor angall,
*A*g ymofyn *C*eidwad arall
Cymred hwnnw yn *A*chubydd,
A gadawed Ghriſt yn llonydd.

Ceiſed

Ceiſied eraill Saint a delwau,
Ai gwaith gwael i gadw ei heneidiau,
Ni chais ſ'eniad archolledig,
Geidwad byth, ond Chriſt yn vnig.

Chriſt ſydd oll yn oll.

CHriſt ei hun ſydd oll yn oll,
Yn cadw dyn rag mynd ar goll. *Coll.3,11.*
Nid neb, nid dim, ond Chriſt ei hun, *Eſay.*
A ddichon gadw enaid dyn.

Y ſarph ar afal gynt an twyllodd.
Y ſarph a pechod an gwenwynodd, *Gen.3.4.*
Y ſarph an tynnodd o baradwys,
Y ſarph i vffern doſt an gyrrwys.

Chriſt a ddaeth or nef i'n prynu
Chriſt an cadwodd gwedi'n damnu, *Joan 6,3*
Chriſt on cyſtudd an gwareddod, *Rhuf 8,1*
Chriſt an dwg i deyrnas nefoedd. *Mat.65.*

O gramp y llew, o ene'r wiber, *1 Sam.17*
O Rwyd y fall, o balfe 'r Teiger, *Pſal.124*
Or pwll, or pair, or deyrnas aſtan, *Eſay.49.*
Y tynodd Chriſt ei ddefaid allan.

Ni all Satan ladd a mwrddro,
Fwy nag all mab Duw ddadfywio; *1 Joan.*
Y laddo'r ddraig ai cholyn gau, *h Cor.2*
Gwaed yr oen all ei Jachau. *Datc.12.*

Jeſu

Jeſu Griſt yw had y wraig.
A bwynciodd Duw i ſathru 'r ddraig,
I ſigo ei ſhol, i rwygo ei theyrnas,
I dunuu'dyn oi * chrampe atcas.

Ni orchfyga neb mor ddraig,
Ond trwy gymorth had y wraig,
Ni ddaw dyn oi theyrnas allan,
Nes y tynno Chriſt ef allan.

Chriſt ei hun yw'r hedin dinam,
Y * bromiſodd Duw i Abram,
I'n rhyddhau oddiwrth y felldith,
A rhoi inni 'r nefawl ſendith.

Chriſt yn vnig ydyw'r Silo
Addanfonodd Duw, i'n ceiſio,
O gathiwed pob rhiw bechod,
I waſnaethu'r ſanctaidd Drindod.

Chriſt ei hun yw pren y bywyd,
Syn rhoi maeth i bawb or holl fyd,
Ni bydd marw yn dragwyddol,
Neb a ſwyto'r ffrwyth faucteiddiol.

Chriſt yw'r arch ar lloches eſmwyth,
Gedwis Noah rag boddi, dyſwyth,
Chriſt yw'r arch ſy'n eadw minnau,
Rag pob diliw a dialau.

Chriſt ei hun yw ygſol Jago,
Oedd or nef ir ddaear yn pheico,
Ar yr hwn y mae i'n ddringad,
Os ir nef y mynnwn ddywad.

Chriſt

Chriſt yw'r prophwyd mawr a helodd, Acts 7.3.
Duw oi ſynwes, fry or neſoedd,
I ſynegu ei 'wllys hyſryd,
Ynghylch dirgel bwyntiewn Jechyd.

Chriſt yw'r ſarph o eſydd preſlyd, Joan 3.14.
Syn Jachau brath neidir danllyd,
Deuwn bob rhai an dolur atto,
Fe'n Jacha ond edrych arno.

Chriſt yw'r ffeiriad mawr offrymwys, Heb.9.11,12
Waed ei galon dros ei eglwys,
Ar y groes i dad ſanctteiddiol,
Dros y byd, i gadw ei bobl.

Chriſt yw'r brenin grymus, graſſol, Pſal.2.6,7
Sydd trwy ras yn llywio ei bobl, Jer.25.5.
Ag yn goſtwng ei gelynion,
Fel y gallont gael y goron.

Chriſt yw'r bugail ſyn bugeila, 1 Pet.2.2
Enaid Chriſtion rhag el ddifa, Joan 10,11
Ni chaiff blaidd, na llew na llwynog,
Ddwyn oi braidd, nag oen na mammog.

Chriſt yw * prins ein gwir dangnefydd, *Neu dyw
A Ddiffoddodd pob dîgllonedd, Eſay 9.6.
A gwaed ei groes, yn Dduw yn Ddyn, Eph.2.14.
Y gwnaeth e'r ddwy blaid ddig yn vn. Col.1.20.

Chriſt yw'r rhoſſin coch, o Saron,
Sydd ai liw 'n cynfforddi'r galon,
Ag aid'r rogleu yn rhoi bywyd, Cant.2.1.
Ir trwm feddwl ar gwan ysbryd.

Chriſt

1 8 20.	Christ ei hun yw'r Balm o Gilead,
rchyll	Syn Jachau pob archoll *desprad,
Saeth.	A rows Satan a * dart pechod,
	I'n eneidiau an cydwybod.
an 6. 31,33,	Christ yw'r Manna ddaeth or nefodd,
5.	Duw ei hun, oi ras ai rhoddodd ;
	Y neb yn ffyddlon ai bwytaffo,
	Ni ddaw byth, mor newyn arno,
od. 12,6,7,12	Christ yw oen y pasc'aberthwyd,
	Dros ein pechod pan groeshoeliwyd,
an 1. 29.	'Rhwn sy ai waed yn cadw'r enaid,
'Neu waeu-	Rag ir Angel drwg ei * scliffiad.
ar ysglyfaeth	
hono.	
	Christ yw'n hallor arogldarthu,
od, 30. 1.	Ar yr hon y mae aberthu,
dy 10.	Per arogleu mawr a gweddi,
	Foreu a hwyr i dad goleuni.
	Christ yw meddig y cristnogion,
rc. 2, 17.	'Rhwn a gwerthfawr waed ei galon,
tc. 1,5.	Syn Jachau archollion pechod,
	Pan na all dim amgenach dygfod.
	Christ yn vnig yw'n cyfryngwr,
im. 2,5.	Sy'n cymmodi, (an Jachawdwr)
	Nid oes neb on Christ ei hun,
	All cymmodi Duw a dyn.
an 2,2.	Christ yw'r twrneu sydd yn dadlau,
f. 8,34.	O flaen Duw am fadde'n beiau,
	Pan bo Satan yn cyhuddo,
nad.	Ag yn canlyn * grawnt i'n plagio.

Christ

Christ cyn cynfyd ydiw'r Alpha, Datc.1,11.
Christ heb derfyn yw'r Omega,
Dechreu diwedd Jechawdwriaeth,
Meibion dynion ai derchafieth.

Christ yw dewr gyngcwerwr angau, 1 Cor.15,54
Christ ai speiliodd oi holl arfau, 55,56,57.
Christ a iwngcodd angau melyn, 2 Tim.1,10
Christ y dynnodd ffwrdd ei golyn.

Christ fyn cadw'r holl* allweddau, * Agoriad.
Sydd ar vffern ag ar angau, Datc.1,18.
Ni baidd Diawl nag angau * dwtchio. Job 2.6.
Neb nes cael gan Grist ei * lwo. * Ddrygu.
Luck 8.32
* Lwfio i
roi cennad

Christ yw'r Pelican cariadus,
Sydd a gwaed ei galon glwyfus,
Yn Jachau ei adar bychain,
Gwedi'r sarph ei lladd yn gelain.

Christ yw'r Pelican trugarog,
Sydd a gwaed ei galon serchog,
Yn Jachau ei frodyr priod,
Gwedi'r Diawl eu lladd a phechod.

Nid oes eli er ioed a wnaethbwyd, 1 Joan 1
Nag vn * fetswn a ddychmygwyd, 1 Pet.1.
All Jachau vn archoll pechod, * Neu se
Ond gwaed Christ gwir eli'r drindod, nieth.

Christ yw'r perl y ddylem mofyn,
Nid tlawd perchen cyfriw berlin, Mat.13.
Dos dros for a thir i geisio,
Gwerth sydd genid cyn bod hebddo.

Duw

Duw; rho ini dy annwylyd,
Christ (vn arch wi'n geisio genyd)
Rho ini 'fynnech gida hynny,
Rhoist in ddigon o rhoi 'r Jesu.

Tyn fy llygad, tyn fyng halon,
Tyn fyng olud am cyfeillion.
Tyn y cwbwl oll sydd gennif,
Cyn y tynnech grist oddiwrthif.

Sonied milwr am ryfela,
Sonied moriwr am dda'r India,
Sonied carl am lanw'r gist,
Sonied Christion byth am grist.

Cyngor i bechadur.

11.28,29. red. DEre hen bechadur truan,
Dere at Grist, trwy ffydd, dan ryddfan,
Mae mab Duw, yn dy alw atto,
Od yw pechod, yn dy flino.

55,1,2. Christ ei hun, sy'n galw arnad,
Christ sy'n erchi itti ddywad,
Christ sy'n cynnig dy * refressio,
Os trwy ffydd y doi di atto.

61.1,2: Dere at Christ er maint yw'th drossedd,
Dere er cynddrwg oedd dy fuchedd,
Dere ymrhyd, cais gymorth gantho,
Fe all dy gadw 'rawr y mynno.

Er

Er dy golli yn * gwitt yn adda, * gwbl
Er ir cythrel cas dy ddala, 1 Gor. 15.
Er it ddigio duw yn dânllyd, 2 Tim. 2.2
Cred yn ghriſt, ſe geidw'th ſywyd Joan 3,36.

Er dy ennill mewn anwiredd,
Er it ſyw mewn ſtlan ſuchedd, Pſal. 51.5.
Dere at Griſt, cais gymorth gantho, * greu
Fe all dy olchi, ath ail * greo. Zech. 13, 1.

Er dy fod ti'n elyn duw, Rhuf 5.10
Wrth naturi eth, ath ddrwg ryw, Eph. 2,3
Cred yn ghriſt, ſe'th wna o elyn, Joan 1.12.
Ith nefol dad, yn anwyl blentyn.

Er dy fod ti'n * baſi ſatan, * nen caeth
Ag yn was caeth yn ei gorlan, 2 Tim. 2.2
Cred yn Ghriſt, ſe'th dynn oi grampeu, Eph. 2.2
Fe'th ddwg, ei dywill gell ir goleu. Luc. 11.22, Luck 1. 79

Er dy fod ti'n haeddu 'th ddamnio, Rhuf 5.18
Ath droi i vffern, ith boenidio, Pſal. 9,17.
Cred yn ghriſt, ſe'th ddwg ir nefoedd, Joan 6,47
I glodfori'r hwn ath Greuodd.

Er di fod ti megis * rhebel, * ner gwr
Cwedi'th droi, O ſant yn gythrel, ryfeiwr
Cred yn ghriſt bydd vn oi blant, Ezek. 2.7.
Fe'th dru o gythrel etto yn ſant. Joan 8.1

Er dy fod ti'n ddyn damnedig, Rhuf. 5.12.
Yn hên Adda, ein tâd gwenwynig,
Cred yn ghriſt, ſe'th geidw etto,
Er i adda hên dy ddamnio.

Er i Satan entro i'th lettu,
uc.11.21,22. Ai oreſcin heb ei nadu,
Cred yn griſt, ſe ddwg ei arfau,
Fe dru Satan dros y trothau.

Er ir ladron ſpeilio d'enaid,
uck 10.30. A'th archolli yn dra enbaid,
Cred yn griſt y gwir ſamariaid.
Nen erchyll. Fe iacha d' archollion * deſprad:

um.21,6. Er ir dandllyd ſarph dy frathu,
ohan 3.14,15. A'th wenwyno, nes dy nafu,
Gred yn ghriſt ſe ddofa'r poen,
Fe iacha'r clwyf, a gwaed yr ogn.

at.18,12,13. Er it ſynych gyfeiliorni,
Megis dafad gwedi cholli,
Cred yn ghriſt ſe ddaw yn fuan,
Or nef i'th ddwyn, or gors ir gorlan.

ed.34.6,7. Er it bechu fil o weithieu,
ech.7.18. Er it haeddu cant dialeu,
Cred yn ghriſt ti gai faddeuant,
Am dy pechod oll a'th drachwant.

y 1.18. Er bod lliw dy fai cyn goched,
Ag iw'r pwrpl coch neu'r ſcarled,
Cred yn ghriſt, trwy waed ſe'th olcha,
Nes bech dy, mor wynn ar eira.

Er bod dy, ſelau mewn rhiſedi,
s 10.43. Yn fwy na gwallt dy ben o gyfri,
Cred i'th brynwr, Duw, a dyn,
Fe maddeu itti, bob yn un.

Cymmer gyſſur, cwyn dy galon,
Cred ynghriſt dy brynwr tirion,
Edifara am dy fryntni,
Criſt a fydd yn geidwad itti.

Mae Chriſt i'th wawdd, mae Chriſt i'th alw, Mat. 11.28,
Mae Chriſt i'th gymell atto'n groyw, Eſay 55.1.
Pam y byddi marw yn irad, Ezek. 33.11.
Eilieu dywad at dy geidwad.

Luck 19.10.

Chriſt y ddaeth'or nefoedd auraid,
Ir byd i gadw pechaduriaid,
Ei ſwydd, ai greſſt, ai waith yn vnig,
Yw cadw eneidieu rhai colledig.

Ruf. 3,23.

Dyn colledig yd'yt tithau, Pſal. 14.2,3.
Fel y mae, pawb o honom ninnau, Ezek. 33,11.
Pam na ddoi tra ſytho'n galw,
At dy geidwad, Criſt, i'th gadw.

Nid yw'th bechod ddrwg ddyn'angall, 1 Tim. 1,15.
Fwy na phechod Saul neu arall,
Fe gas Saul faddeuant gantho,
Dithau cai os credi yntho.

Nid yw'th bechod fwy nag allo, Eſay 1.18.
Chriſt ei faddeu ai ddeleuo, 1 Joan 1.7.
Na'th holl feieu nath holl fryntni,
Fwy nag allo, Chriſt ei golchi.

Ni all Satan byth dy lygru, Acts 10.38.
Fel na allo Chriſt dy helpu,
Na'th ddifa yno, o'wnaed ei waetha,
Fel na allo, Chriſt dy wella.

Luc.9.13.14.15 Chriſt all wneuthur heb fawr drafel,
Oên o flaidd, a ſant o Gythrel,
H n n dyn aflan, yn ddyn Byw,
A dy ir fall, yn ddyn i dduw.

Luck 19.5.9. Ni wnaeth Chriſt ond galw ar Zacheu,
Ai droi yn ſant, ar hynny o eiriau,
Fe'th dry dithau, 'n oên os myn,
O lwdn du yn llwdn gwynn.

Luck 9.42. Duw galluog ydyw Chriſt,
Yn maddau beiau'r truan trift,
Yn newid naws, yn gwella nattur,
Yn dattod gwaith, y diawl heb rwyſtyr.

Holl-alluog yw dy brynwr,
Ad fere F'all * repaerio, gwaith y temptiwr,
F'all ei daflu beunydd allan,
O galonnau'r bobol aflan.

Luk. 16.9. Pei bae ſaith rhyw gythrel ynod,
Luk. 5.8,9,13. Pet fae leng, tu fewn ith gaudod,
Fe tru Chriſt, hwy oll fel cilion,
Ar gaîr cynta, 'maes o'th galon.

Rhwyſtro Nid oes grym, gan vn creadur,
Iob. 32,17. * Hindro gwaith, dy brynwr pryſſur,
Ni all dyn, na diawl ei rwyſtro,
Roi ittî râs, os credi yntho.

Is 15 9. Nid oes dyn yn ghriſt yn credu,
2 Cor. 5.17. Na bo'n cael grâs i edifaru,
Ag i wella, ei ſûchedd beunydd,
Nes yr elo, yn ddyn o newydd.

Ni

Ni ddaeth dyn i geiſio grâs,
*A*t fâb duw, er ioed, nas câs,
Nag i fegian cymorth gantho,
Nas rhows Chriſt e'n ebrwydd iddo. *Eſaſ 43,19*

Dere dithau, cais râs gantho,
Nad ith bechod br wnt dy rwyſtro, *Mar.2.17.*
Ni ddaeth criſt i gadw enaid,
*O*nd eneidiau pechaduriaid.

Ni ddaeth Chriſt i gadw o ddiſri,
*O*nd y rhai, oedd wedi 'colli, *Lucl 19,10*
Swydd, a chrefft, mab duw yn vnig,
Y diw cadw, rhai colledig.

Dere dithau yn ſuan arto, *Heb.3,7,8.*
Mae'n dy gathrain, mae'n dy gyffro,
Dere atto, crêd yn vnig,
Fe wna Chriſt di'n ddyn cadwedig.

Duw ro gras, i tithau ddywad,
Yn ddiaros, at dy geidwad,
Trwy ffydd fywiol, a diſeirwch,
I gael gan ghriſt, ei râs, ai heddwch.

Crêd yn ghriſt, lleſ am dy geidwad, *Luck j4.16.*
Mae duw'n cynnig, Chriſt i ſagad, *Mydy 25.*
Derbyn Griſt, pan y cynnygio,
*O*nys gwnai, ti fyddi hebddo.

Y dyn y gretto, yn ghriſt yn brydd,
Trwy galon rwydd, a bywiol ffydd, *2 Cor,5.19.*
Mae Chriſt yn rhoi, i hwnnw râſ,
I fyw fel ſant, o hyuny maes.

1.23. Mae Chriſt yn rhoi, ei ysbryd iddo,
7.29. I ail eni, ai ail lunio
,22. Ai lwyr dròi, yn ddyn o newydd,
8.10. O rebel ffol, yn blentyn vfydd,

thryfelwr Mae'n rhoi ei air, i wir oleuo,
119.105. Ma'en rhoi ei râs, i gynorthwyo,
Ma'n rhoi ei, ysbryd, i reoli,
Ma'en rhoi ei hun, yn bob Peth i'nni.

.11.
Nid oes lûn, i ddyn wrth hynn,
Y gretto yn gryf, yn Jeſu gwynn,
Na chaffo râs, a grym oddiwrtho,
115.5. I fyw fel ſant, os cred efynddo.

Mae cred yn tynnu, grâs a gallu,
15,9. Oddiwrth Ghriſt, ir dyn ddifaru,
Am bob bai oi ſuchedd aflan,
an.3.3. A byw fel ſant, o hynny allan.

Oni bydd, dy ffydd yn tynnu,
Grâs, o Ghriſt, i'th adnewyddu,
2.14. Dy ffydd ſydd falſt, ni thâl hi ddimmeu,
Nes tynno hi râs, i wella'th feiau;

Mae bywiol ffydd, yn tynnu grâs,
k 9.23. A grym, O Ghriſt, O hynny maes,
I roi heibio, bob hên grefydd,
or.5,17. Ag i wneuthur, ôll o newydd.

Er creûloned, a fo'th nattur,
Fr bychaned, a fo'th ſynwyr,
Cred yn Ghriſt, a galw arno;
F'all dy wella'r awr y mynno.

Er

Er creuloned, oedd y Gailer,
Er bod ſaul, yn ſilainſcelar'
A Manaſſes, gwaeth nag ynteu,
Fe gwnaeth Chriſt hwy'n ſaint or goreu.

Fe'th wna dithau, o bechadur,
Oflyd, aflan, drwg dy nattur,
Yn wir ſant, os credi ynddo,
A thynnu grâs, a grym oddiwrtho.

Fe wnaeth Chriſt, o bên erlidiwr,
Saul yn ebrwydd, yn bregeſthwr,
Ag or wreigan' ddrwg dro, benn,
Y gigfran ddu, yn glommen wenn.

Cred yn ghriſt a chalon gywir,
Fe wella Chriſt, dy naws ath nattur,
O ſâb ir fall, fe'ch wna di yn griſtion,
O elyn duw, yn blentyn grasſlon.

Na thyb di fod, yn credu yn gywir,
Oni newid, Chriſt dy nattur,
Y dyn y gretto, yn ghriſt yn ffyddlon,
Fe newid Chriſt ei ddrwg arferion.

Cenfydd Saul, a chenfydd Zacheu,
Cenfydd Mari Magd'len, hitheu,
Di gai weled, Chriſt yn * altro,
Buhedd pob dyn pan y cretto.

Er bod Saul, fel Blaidd y boreu,
Cyn credu yn ghriſt, yn diſa 'alle,
Fe wnaeth Chriſt, cin canol dydd,
Y blaidd, yn oen, pan trowd e in ffydd.

Ezeek. 3

Joan 15

1 Tim.

Joan 4 29.

19.8, Cyn i Zache fynd yn griſtion,
'Roedd e'n pilio pawb or tlodion,
Gwedi credu, fe rows Zache,
Ran ir tlawd, or maint y fedde.

Er i fagd'len, fyw'n rhyfygus,
Cyn credu yn ghriſt, a byw yn rhwyſus,
Fe fy fagd'len, ar ol credu,
Fyw fel Santes, nes ei chladdu.

Eelly dithau, a newidi,
Dy arferion, ond it gredu,
Nes newidiech dy arferion,
Nid yw'ch ffydd, ond ffanſi ffinion.

2,26. Ffydd heb weithred dda'n ei dilin,
Sydd ffydd farw, ffydd heb eulin,
2.14. Efydd i'th ddallu ffydd ith dwyllo
Ffydd fydd barod, i'th gondemnio.

Ni bydd tân, heb wres lle bytho,
Ni bydd dwr, heb wlybrwydd ynddo,
5,6 Ni bydd 'fallen dda heb falau,
Na bywiol ffydd, heb fywiol ffrwythau.

Os dywaid vn, i fod ê yn credu,
Jm 3.6,7, Ag heb wella, ei feiau er hynny,
Nid oes dim ffydd, gan hwn, ond ffroſt,
Yn twyllo ei hun, yn daran doſt.

Ni all dyn, fy'n credu yn ffyddlon,
7,33. Lai na gwella, ei ddrwg arferion,
,22, Waith bod Chriſt, yn rhoi 'lan ysbryd,
Ir pechadur, wella ei fywyd.

Nad

Nad dy dwyllo, drwg-ddyn aflan,
Lle bo ffydd, mae buchedd bnrlan,
Od yw dy ffydd, yn talu i gweled, Jac.2,18.
Moes i dangos, wrth dy weithred

Onid yw, dy ffydd yn fywiol,
Yn dwyn gair, a gweithred raſſol.
Nid yw hon, ond ffydd mewn enw,
Ffydd na ddichon, byth dy gadw. Jac.2.14.

Cynghorion yn erbyn profedigaethau Satan.

Os * promeiſa Satan itti, * addaw
Dai a thiroedd am ei addoli,
Dywaid nad oes troedfedd fechan,
Ond pwll vffern gancho ei hunan.

Os bydd Satan yn dy annog,
I halogi gwraig cymydog,
Dywaid fod dialau'n barod, Heb,13,4.
A barn duw am gyfriw bechod. Datc.21,8

Os cais ſatan genyd ſeddwi,
A charowſio gwin yn wiſgi,
Dywaid yr a'r holl rai meddwon, 1 Cor,6,9.
Ddydd y farn ir tân ar brimſton. Gal.5,21.

Os cais ſatan genyd dyngu,
Gig a gwaed yr Arglwydd Jeſu, Zeph. 5.
Dywaid nad oes yn rhyw bechod,
Waeth na chablu gwaed y cymmod. Mat.10.

Os

.22.23. Os cais ſatan genyd dreiſip O,
4. Yrhai tlodion ai hwndwyo,
.68,5. Dywaid nad gwaeth pig' llygaid.,
3.5. Chriſt ei hun, na threiſio amddifaid.

Os cais genyd wneuthur falſedd,
.nudſnaeth Ag* vdonaeth ag anwiredd,
lloi fod. Dywaid fod duw'r Barnwr cyſion,
.3.5. Yn ei preintio ar dy galon.
.17.1.

ar 15,3. Os cais genyd mewn dirgelwch,
.10.17, Weithio gweithred y tywyllwch,
34.21,22. Dywaid fod duw a ſaith llygad,
.4.13. Ymhob man yn edrych arnad.

ar 17.5. Os cais ſatan genyd gablu,
Dy gyd griſtion gwedi nafu,
Mae eyn ceiſio megis bradwr,
Genyd gablu dy greawdwr.

c.21.28. Gs cais genyd ddwedyd celwydd,
Mae yn amcanu yn ddigwilidd,
Lladd a dwyn dy' enaid gwirion,
Ir pwll poeth o tan ar Brimſton.

Os cais gennyd wan obeithio,
ifaru Am drugaredd, er * repentio,
Mae'n ei frud dy ddwyn ir ddrynas,
k16.16. Ir aeth Cain, a Saul, a Suddas.

Os cais ſatan gas dy rwyſtro,
I dy dduw y mae'n dymuno,
Dy droi'maes or nef yn ddirgel,
Eiſieu addoli duw'n ei demel.

Os

Os cais genyd droi di wegil, Rhuf. 1.16.
Pan pregethir yr efengil, Rhuf 10.17.
Mae e'n ceiſio dy ddihoryd, 3.
Rag cael profi pren y bywyd. 26

Oscais ſatan genyd gyſgu,
Yn yr eglwys wrth waſnaethu,
Mae e'n ceiſio genyd foccian,
Duw'n di lys ai dy ei hunan. ibi

Gwachel gyſgu wrth weddio, Mat-26.40
Gwaeth na'r diawl yw'r dyn a foccio, ar.
Duw'n ei demel, ar awr weddi,
Ar ei lin yn rhith addoli.

Os cais genyd ſynych arfer,
Oedi bwyta'r ſanctaidd ſwpper,
Wrth dy* ddyor ir Comuniwn, * Rwyſtro
Mae 'n dwyn ymaith ſêl dy bardwn, Cor.10 8.

Os cais genyd lwyr anghofio,
R'fengil ſanctaidd gwedi gwrando,
Mae e'n ceiſio dwyn oth galon, Luc.8.12.
Had y gair a'th wnelai'n griſtion.

Os cais genyd fod yn fodlon,
Ddwyn heb ſylw enw criſtion, 2 Tim.3.5
Fe wnai felly yn ddiogel,
Wâs i Ghriſt, yn wâs i gythrel.

Os cais genyd ti profeſſio,
Ffydd heb weithred yn cidweithio, Jac.2.14
Mae'n dy dwyllo trwy ffydd farw,
Dryſtio ir ffydd ni all dy gadw.

Os

edelar cyd Os cais genyd ti ddihirio,
Bdifeirwch nes departio,
55.6, Mae'n dy rwystro geisio ffafar,
32.6. Duw, nes eloi'n rhy ddiweddar.
.9,19,

Ni âd Satan vn rhyw bechod,
t.5,8. Nad amcana gael dy orfod,
Ni ad garreg heb ei threiglo,
Nes y paro it tramgwyddo.

Bydd bob amser ar dy wachel,
r.2.11. Nôs a dydd y rhodio 'r Cythrel,
Nid oes man nad iwe'n tannu,
Ei groglathen i'n bachellu.

Yn yr Eglwys, yn y berllan,
Yn y ſhiop, ag oddiallan,
Ar y ford ag yn y gwelu.
,10,11, Y cais ſatan dy fachellu.

ſogeth Bydd gan hynny megis milwr,
Yn dy gylch bob awr a'th armwr,
Ymhob man yn dyfal wilio,
Rag i ſatan dy wndwyo.

Rhybydd i wachelyd
Rhwydau ſatan,
Ymhob
Oedran

Gwae'r dyn a fo gwyllt yn blentyn.
Glwth yn llangc, a charl yn gleirchyn,
Hwnnw draulwa ei holl oedran,
,8. Ymhob oes wrth wilyo ſatan.

Gwachel

Gwachel ſ'enaid rwydau ſatan,
I'th tachellu ymhob oedran,
Ar bob llwybyr ſe amcana,
A rhyw groglaeth gael dy ddala.

Yn dy ieuengctid ſe gais genyd,
Draulo d' amſer yn * ddi broffid,
Mewn pibiaeth ag o feredd,
Heb na dyſc, na dawn, na rhinwedd.

Yn d'wroldeb, ſe braw'th dynnu,
I * garowſio a gordderchu,
Ag y nyrddo dy lan leſter,
A thrythyllwch a diffeithder.

Yn dy henaint, ſe braw'th rwyſtro,
Droi at dduw trwy wir * repentio,
Ag y dry dy frud yn benna,
At ſudolrwydd a chybydd-dra.

Prawf gan hynuy ymhob oedran,
Lwyr ymgadw rag twyll ſatan,
R'hwn y gais dy gyſyrgolli,
Trwy'r peth mwya ſech yn hoffi.

Cynghor i ddyſal weddio Ar bob achos ag Ymhob gorchwyl.

Er ſy mendith nag anghofia,
Dair gwaith beunydd ar y lleia
Brudd weddio ar dy ddaulin.
O flaen duw dy dad a'th frenin.

Cyn

.6.10, Cyn mynd allan y boreuddydd,
Cyn ciniawa y canolddydd,
Cyn ſwperu ol gweddia,
Y tri phryd hyn, yn ddiſceuluſdra.

ſod * Cod dy ddwylaw i weddio,
5.18. Cyn goſingoch law i weithio,
Cais gan dduw fendithio d'orchwyl,
Cyn y delych yn ei gyſtyl,

ſ.5.17. Ag wrth wneuthur dy orchwylion,
Arfer brudd weddiau byrrion,
n.2.8. A bydd eiriol yn dy weddi,
Ar i dduw roi cymorth itti.

Os bydd trwmwaith a ffrwſt arnad,
Or bydd trafferth ar ddydd marchnad,
Gwybydd ſ'naid, a gwna gweddi,
Fwy o les na rhwſtyr itti.

oſion Er bod * buſnes ſawr gan Daniel,
Yn y Cwrt dan frenin Babel,
,20. Tair gwaith beunydd y gweddiau,
Yn ei ſtafell ar ei lyniau.

Joſhua rymmus y weddiau,
10.12,13 Yn y frwydyr, ag ymladdau,
R'oedd e ai galon yn gweddio,
Ag yn ymladd ai ddwy-ddwylo.

Nid oedd gweddi 'rhain yn rhwyſtyr,
Ar yn gorchwyl faent yn wneuthur,
Ond rhwyddhau a llwyr fendithio,
Pob rhiw waith y wnelai ei dwylo.

Arfer

Ar fer dithau weddi hyfryd,
Ymhob gorchwyl y fo genyd,
Di gei weled y gwna gweddi,
Rwy deb mawr a * chynffordd itti.

Psal.34.16. 3. 26
* cyssur

F'all dyn weithio ei gelfyddyd,
A gweddio yn ddyfal hefyd,
Ni chais gweddi'r galon rwystro,
Hynt y traed, na gwaith y dwylo.

F'all yr hwsmon, f'all y geilwad,
Alw ar dduw, a dala'r arad,
Fel y gallant ddywedyd ffregod;
Wrth yr vchaien ar nifailod.

* Anifeili

F'all trafaelwyr ganu Psalmau,
A gweddio ar ei shiwrnau,
Fel y gallant ganu maswedd,
A chwedleua am oferedd.

F'all y Cryddion, f'all y taelwyr,
Foli duw a chware'r crefftwyr,
Gan roi ei breichieu i ddyfal weithio,
Ai calonnau i weddio.

F'all y gwragedd hen wrth nyddu,
F'all y merched wrth fidanu,
F'all pawb ddilin ei celfyddyd,
A gweddio yn ddyfal hefyd.

F'alle foysen wrth shiwrneia,
E'alle Joshua wrth ryfela,
Christ wrth ymdaith, Paul wrth forio,
* Dendio ei * bnsnes a gweddio.

Exod.14.1
Jos.10.12,13
Mar.1.35.
Act.27.23.
* wneuthu
* gorchwy

Nid

Nid oes dim y ddarper rhwyſtro.
Dyn gwllyſger i weddio,
Ag i weithio ei orchwyl heſyd,
Pa riw bynnag ſo'i gelſyddyd.

uck 18. 1. Chriſt ſy'n erchi i bawb weddio,
1 Tim. 2, 8, Ar bob amſer heb ddyffyg io,
A Saint Paul ſy'n erchi i'ni,
Ymhob man ymarſer gweddi.

Yn ein trallod, yn ein gwynſyd,
Yn ein nychdod, yn ein iechyd,
Y mae i'ni brudd weddio,
Ymhwy gyflwr y b'om yndddo.

Ar y moroedd, ar y mynydd,
Yn ein Teiau, ar y maeſydd,
1 Tim. 2, 8. Y darpareu i'n weddio,
Ymhwy ſan y b'om ni ynddo.

Pſs 10. 6, 9. Gyda pheder yn ein llettu,
Pſal. 139, 18. Gida Dafydd yn ein gwelu,
Pſal. 63, 9. Gida Daniel yn ein trallod,
Dan. 6, 10. Y mae i'n, weddio yn waſtod.

Exod. 17: 9. 11, 12, Gida Moyſen ar y mynydd,
Gen. 24. 63. Gidag Iſaac ar y maeſydd,
Mat. 3, 1. Gidag Ifan yn yr Eglwys,
Y mae gweddi yn dra chymwys.

Ymhob man, ag ar bob amſer,
Luc 29. 13. Y mae gweddi yn ei themper,
Os y galon y fydd parod,
I weddio ar y drindod.

Dyn

Dŷn ſydd demel ir gorucha,
Calon dŷn yw'r Allor benna,
Boreu a hwyr, mae Duw'n ceiſio,
Cael or galon aberth iddo. *Numb:* 28. 3. *Deut:* 23.26

Nâd dy demel er dy fywyd,
Foreu a hwyr heb aberth hyfryd,
A nâd ganol dydd i * baſſio,
Heb roi clôd a moliant iddo. * *Fyned heibio*

Felly 'byddi di * ffamiliar,
Ath greawdwr ag mewu ffafar, * *Gyſtillgar.*
Felly cai di gan y Drindod,
Dy rwyddhau ath helpu 'n waſtod.

Cofia 'r nôs dy waith y dydd,
O gwnaethoſt gam, gwna iawn yn brudd, *Luc:* 19. 8
Os digiaiſt Dduw, cais bardwn gantho, *Hoſ:* 14. 2
Os cefaiſt râs, rho foliant iddo. *Pſalm* 42. 8

Na ddos i gyſgu yn dy bechod,
Rhag mynd oth gwſc ger bron y drindod,
Ag na * ſlwmbred dy ddau amrant, * *Huned.*
Nes ymbilio am faddeuant.

Y dŷn a * fentrio fynd i gyſgu, *Feiddio.*
Yn ei bechod cin difaru,
Mae ê'n mentrio mwy o lawer,
Na phe cyſgeu gida gwiber.

Rhag dy fynd ir barr i'th farnu,
Ganol nôs tra fech yn cyſgu, *Mat:* 25. 1
Gwachel fynd fel dŷn diwybod,
Byth ith welŷ yn amharod.

Pſalm 90. 12. Pan edrychech ar dy welŷ.
Cofia 'r bedd lle 'r aei'th gladdu,
A chyn rhoi di gorph i orwedd,
Dyfal feddwl am dy ddiwedd.

1 Cor: 15. 52. Pan y cano Ceiliog Peder,
Ioan 5. 28. Nes d hunech oth eſmwythder,
Meddwl f'enaid fel y deffru,
Vdcorn Chriſt di wedi 'th gladdu.

Pan y tynnech dy holl ddillad,
Ond dy grys oddi am danad,
1 Tim: 6. 7. Cofia fel y gorfydd gado,
Iob 1. 21. Ymma 'r cwbwl ond yr amdo.

Y modd y dylae ddyn duriol ddeſſroi ei gorph ai enaid ganol nos i glodfori Duw.

DYhûn, dyhûn o gyſgu,
Fy enaid bâch prawf ganu,
Pſalm 107. 8. Clôd a mawl, a chalon brudd,
Ir Arglwydd ſydd ith helpu;

Dyhûn, dyhûn mae achos,
It wiliad fel yr Eos,
I glodfori d'arglwydd mawr,
Heb gyſgu awr or hîrnos.

Pſalm 105. 5. Dyhûn, dyhûn a chofia,
Drugaredd'y gorucha,
Cynnorth. Armodd ith *helpodd prynwr crêd,
dd. Er pan ith aned gynta.

Efe

Efe yw d'vnig helpwr, *Iſai:* 43. 11.
Dy nawdd, dy nerth, dy ſwccwr, *Pſalm* 18. 2.
Dy Ghriſt, dy graig, dy gadarn Jor,
Ath dynnodd or cyfyngdwr.

Fe'th greûodd cin berffeidded, *Gen:* 1. 27.
Fe'th dynnodd o gathiwed, *John* 8. 36.
Fe'th adgenhedlodd o'th ddrwg rân, *Tit:* 3. 5, 6.
Ai ysbryd glan bendiged.

Fe'th alwodd o blith deillion,
I gredu 'r fengil dirion, *1 Pet:* 2. 9.
Fe'th gyfiawnhaôdd yn rhâd trwy ffydd, *Rhuf.* 3. 24.
Yn Ghriſt d'achybudd ffyddlon. *Rhuf:* 5. 1.

Yn foethus iawn fe'th borthodd, *Pſalm* 145. 1
Yn drefnus fe'th ddilladodd, *Hoſea* 2. 8, 9.
Fe'th dderchâfodd, i fawr fraint, 1 *Joan* 3. 1.
Rag cwrb a haint fe'th gadwodd.

Fe rows it enw hyfryd, *Iſai:* 56. 5.
A chredit a ſyberwyd,
Heddwch, llwyddiant, grâs a dawn, 1 *Co:* 3. 21, 23.
A llawer iawn o olud.

Fe wnaeth it fyw mewn cariad,
Hawddgarwch a chymeriad,
Gida phob glân ſort o ddŷn,
Heb gâs gan vn or teirgwlad.

Ni phallodd eir ioed etto, *Pſalm* 34.
Or peth y faet ti'n geiſio, *Iſai:* 45. 19
Er na haeddit feger taêr, *Pſalm* 144.
Mor briwſion ar ei ddwylo. *Gen:* 32.

Nid ocs vn dŷn ag 'aned,
Ag arno fwy o ddyled,
I glodfori vn duw tri,
Nag s'arnat ti or parthred.

Dyhûn gan hynny a chofia,
Garedigrwydd y gorucha,
Ar modd i'th helpodd prynwr cred,
Er pan ith aned gynta.

Pſal: 146. 2 A thra fo it ben a thafod,
Mynega byth ei fawrglod,
Ai ddaioni yn ddiddal.
Tro whyth ag anal ynod.

Ir tâd, ir mâb, ir ysbryd,
Ir drindod vndod hyfryd,
Y bo clôd a moliant mawr,
Bob dydd, boh awr, bob enyd.

Cyngor i foliannu Duw y boreu.

Y Boreu pan ddihu nech gynta,
Côdd' olwgon at Jehofa,
Meddwl am ei foli 'n ddiwall,
Cyn meddyliech am ddim arall.

Cofia mae Duw ydiw 'r ceidwad,
Y fu neithiwr yn dy wiliad,
Heb gloi amrant, iddo' gyſgu.
Rhag ir llew dy ladd a'th lyngcu.

Oni bae Dduw ai Angelion,
Sy'n caſtellu daetu ei weiſion, *Pſam 34. 7*
Dyn ni bydde heb ei lyngcu,
Gan y gelyn tra fae'n cyſcu.

Meddwl dithe faint yw'r dyled,
Y ſydd arnad ir * Gogoned, * *Arglwydd.*
Am dy gadw mor ddiangol,
Rhag y gelyn yn waſtadol.

Ag fel y mae y dyled arnad,
Rho fawr foliant iddo'n waſtad,
Gan aberthu ar dy linieu,
Ddiolch iddo nôs a boreu,

* Rhobin bâch cyn glychu 'eneu, * *Adcrynyel-*
Y gân ir Arglwydd Pſalm bôb boreu, *wir y fron rhy-*
Am ei gadw'r nôs rhag niwed, *dden.*
Er bôd gwely hwn yn galed.

Llawer dyn yn waeth na 'r 'deryn,
Y gôd oi wely megis mochyn,
Heb gydnabod Chriſt ei geidwad,
Na rhoi diolch am ei warchad.

Peth cwilyddys i blant dynion,
Fôd yn wâeth na 'r adar gwlltion,
Sy'n clodfori nôs a boreu,
Chriſt mor ddyfal am ei ddonieu.

Gweddi wrth wiſco dy ddillad.

CHriſt fy nghraig am Jechadwriaeth,
Gwiſc am danaf dy Arfogaeth,
Nad vn aelod heb ei wiſgo,
* *Naſu* Rhag ir gelyn fy * andwyo.

Theſ: 5:8: Gwiſc fy mhen a helm gobaith,
Pſ: 6; 14,15: Fy mreſt âth gorſlet gyfiawn berffaith,
Fy lwyneu a gwregis gwir ddiddanwch;
Fynrhaed a ſcidieu efengil heddwch.

Pſ: 6: 16,17: A Rhó dy air yn gleddyf im mi,
Ffydd yn fwccler i ddiffodi,
Holl biccelleu tanllyd Satan,
Gras a grym i ſefill allan.

Nertha fi fel milwr ffyddlon,
I ryfela am gelynion,
'Rhythrau Satan, chwantau cnawdol,
Twyll y byd, ar pechod marwol,

A rho gymmorth i gorchfygu,
Fel y gallwyf dy waſnaethu,
Yn ddiofn, yn ddi wegi,
Megis plentyn ir goleuni,

Gweddi fach wrth y molchi.

GOlch o Ghriſt! âth waed fy mhechod, *Dat:* 1. 51.
Golch fy enaid am cydwybod,
Golch fi'n llwyr oddiwrth fy mryntni,
A rho d'ysbryd Sancta idd im mi.

Golch fy meddwl oddiwrth wegi,
Sych ar twel main fy mryntni,
Golch fy mhen, am traed, am calon,
Fel y golchaiſt d'Apoſtolion, *Ioan* 13. 5.

Golch fy nagreu gwir difeirwch,
Golch fi yn ffynnon grâs a heddwch,
Golch fi ath waed, mor wynn ar lili,
Fel y gallwi'n lân dy addoli.

Diolth am Dân a chynneſſrwydd.

PEn * profiwr pôb anghenrhaid, * *Paratoad*
Gwir ymgleddwr corph ag enaid, *Pſalm* 145.
'Rwi 'n bendithio d'ſnw hyfryd,
Am roi tân i dorri f' anwyd.

Duw mor raſſol yr ordeineiaiſt,
Tân rhag anwyd, tŷ rhag temeſt,
Bwyd rhag newyn, Dwr rhag ſyched,
I ymgleddu dŷn pengaled.

Oni baſſeu itti greui,
Tân i'n gweini, an cynheſſu,
B'wedd y gall'ſeu ddŷn ymdaro,
Heb y tân, pa b'aſſem hebdo:

Er bôd tân yn beth anhepcor,
Etto 'ſowaeth nid oes nymor,
Ymlith mileodd a rônt itti,
Diolch Am y tân or * godemerſi.

Arglwydd agor ein golygon,
I gydnabod maint dy roddion,
An geneuau i'th glodfori,
Am ein tŷ ein tân, an gwely.

Y mae 'n gwell yn gorwedd allan,
Yn yr oêrfel toſt yn gryddfan,
Duw cynheſſa 'rhain a'th ffafar,
A gwna ninneu yn ddiolchgar.

Cynghorion ynghilch ceiſio bendith ar y bwyd, cyn bwyta, ag ynghilch talu diolch i Dduw ar ol bwyta.

NA ddôd glûn i lawr i iſteu,
Na ddôd damaid yn dy eneu,
Wrth ſwperu a chiniawa,
Nes bendithio 'r bwyd yn gynta.

...u, na chych-godi un am- Ag na † chytgam gwny vn amſer,
Odd'ar ginnio nag ar ſwpper,
Nes rhoi diolch prudd ir Drindod,
Am dy ſwyd ag am dy ddiod.

Mae

Mae pôb bwyd a melldith arno,
Er cwymp Adda nes bendigo,
'r Bwyd, a gair Duw ag a gweddi,
Nid cyfreithlon itti 'brofi,

Deut: 28. 15
Hydyr: 20.
1 Tim: 4. 4, 5

Chriſt ni fwytau fara † barliſh,
Whaythach bwydydd, gwell ei † reliſh,
Nes yn gyntaf ei fendigo,
A rhoi mawl i dâd amdano.

† Neu bara haidd.
Ioan 6. 9, 11
‡ Flas

Pam gan hynny cytgam yn dyn,
Fwyta 'r bwydydd ſy'n eſcymmyn,
Nes yn gyntaf ei gyſſegri,
A gair Duw a deddfol weddi.

Tôſt yw gweled mor nifeilaidd,
Mor anneddfol, mor anweddaidd,
Y rhêd llawer dŷn i fwyta
Bwyd, fel bywch y rêd ir borfa.

Toſtach yw i weld ê'n cwnu,
Oddar y ford, i fynd i gyſgu,
Fel y moch 'or trwcca'r domen,
Heb roi diolch fwy nag aſſen.

Fe gwilyddia hen ddŷn bâs,
Ddechreu 'n henwr ddwedyd grâs,
Rheitiach oedd i hwn gwilyddio,
Fod è cyd heb ei * bracteiſio.

† Arfer

Na chwilyddied vn rhyw ddŷn,
Ddilin arfer Chriſt ei hun,
Ond cwilyddied pob oferddyn,
Arfer fwyta ei fwyd fel mochyn.

Mat: 15. 36
Ioan 6. 11.

Fe

Iſai: 1: 3 Fe nebydd ŷch, fe nebydd aſſen,
Pwy iw'porthwr, pwy iw 'perchen,
Ag a roddant ddiolch iddint,
Yn ŷ meder y fo genthynt.

Llawer dŷn yn waeth na nifel,
Ni adwaeniff Ghriſt ei fugel,
Actſ 14: 17 R'hwn ſy'n waſtad yn ei borthi,
Actſ 17. 28 Ai drwm lwytho a daioni.

Y mae 'r adar bach yn canu,
Clôd i dduw yn ôl swpperu,
Ag yn rhoddi moliant iddo,
Nes bo llewyrch i'ni gwrando.

Mae 'n hwy bob vn yn ymdynnu,
Am y goreu allo ganu,
Mawl ir Arglwydd nôs a borau,
Sy'n rhoi bwyd i lanw ei boliau.

Y mae dynion hwyntau 'n tewi,
Gwedi'r Arglwydd mawr ei porthi,
Heb roi clôd na moliant iddo,
Mwy nar pyſc ſ'eb lafar gantho.

Ond da dylae'r fath gan hynny?
Fod yn vffern yn newynu,
Eiſieu nabod Duw ei cymmorth,
A rhoi diolch am ei hymborth.

O na fydded vn rhyw Griſtion,
Yn gyffelib ir fath ddynîon,
Ag o byddant yn ddigwnſel,
Maent yn waeth nag vn anifel.

Gra-

Gras cyn bwyd.

POrthwt mawr y pum mil gwerin,
Ar pum torth haidd, ar ddau byſcodyn, Ioan 6. 9, 10, 12.
Portha ninnau dy wael weiſion,
Ar hyn ymborth wyt ti'n ddanfon.

A bendithia 'r bwyd ar ddiod,
R'hwn a roddaiſt ymma i'n gwarchod,
Fel y gwir fendithiaiſt cyn hyn,
Oen y Paſc ar ddau byſcodyn.

A rho iddynt rym i'n porthi, 1 Bren: 19: 7, 8
Ith waſnaethu ath addoli,
Fel y rhoddaiſt rym oth wiwras,
Gynt ar deiſen i Elias.

A phâr iddynt i'n cynfforddi, Dan: i: 12, 15
An cryfhau, an gwir ddigoni,
Fel y peraiſt ir ffâr iſſel,
Ar y ffacpus borthi Daniel.

A nad i'ni oth ddainteithion.
Gymryd gronyn mwy na digon,
Ond y maint a fo i'n helpu,
Yn ein galwad ith waſnaethu.

Eith'r pâr i 'n roddi moliant,
It bob amſer am ein porthiant,
A chydnabod mae Duw r'eli,
Ginnio a ſwppper ſy'n ein porthi.

Cyngor

Oni baſſeu itti greui,
Tân i'n gweini, an cynheſſu,
B'wedd y gall'ſeu ddŷn ymdaro,
Heb y tân, pa b'aſſem hebdo.

Er bôd tân yn beth anhepcor,
Etto 'ſowaeth nid oes nymor,
Ymlith mileodd a rônt itti,
Am y tân or * godemerſi.

Diolch

Arglwydd agor ein golygon,
I gydnabod maint dy roddion,
An geneuau i'th glodfori,
Am ein tŷ ein tân, an gwely.

Y mae 'n gwell yn gorwedd allan,
Yn yr oêrfel toſt yn gryddfan,
Duw cynheſſa 'rhain a'th ffafar,
A gwna ninneu yn ddiolchgar.

Cynghorion ynghilch ceiſio bendith ar y bwyd, cyn bwyta, ag ynghilch talu diolch i Dduw ar ol bwyta.

NA ddôd glûn i lawr i iſteu,
Na ddôd damaid yn dy eneu,
Wrth ſweperu a chiniawa,
Nes bendithio 'r bwyd yn gynta.

a, na chych-
rodi yn am-

Ag na † chytgam gwny vn amſer,
Odd'ar ginnio nag ar ſwpper,
Nes rhoi diolch prudd ir Drindod,
Am dy fwyd ag am dy ddiod.

Mae

Mae pôb bwyd a melldith arno,
Er cwymp Adda nes bendigo,
'r Bwyd, a gair Duw ag a gweddi,
Nid cyfreithlon itti 'brofi,

Deut:28.15
Hydyr:20.
1 Tim:4.4,5

Chriſt ni fwytau fara † barliſh,
Whaythach bwydydd, gwell ei † reliſh,
Nes yn gyntaf ei fendigo,
A rhoi mawl i dâd amdano.

† Neu barz haidd.
Ioan 6.9,11
† Flas

Pam gan hynny cytgam vn dyn,
Fwyta 'r bwydydd ſy'n eſcymmyn,
Nes yn gyntaf ei gyſſegri,
A gair Duw a deddfol weddi.

Tôſt yw gweled mor nifeilaidd,
Mor anneddfol, mor anweddaidd,
Y rhêd llawer dŷn i fwyta
Bwyd, fel bywch y rêd ir borfa.

Toſtach yw i weld ê'n cwnu,
Oddar y ford, i fynd i gyſgu,
Fel y moch 'or trwcca'r domen,
Heb roi diolch fwy nag aſſen.

Fe gwilyddia hen ddŷn bâs,
Ddechreu 'n henwr ddwedyd grâs,
Rheitiach oedd i hwn gwilyddio,
Fod è cyd heb ei * bracteiſio.

† Arfer

Na chwilyddied vn rhyw ddŷn,
Ddilin arfer Chriſt ei hun,
Ond cwilyddied pob oferddyn,
Arfer fwyta ei fwyd fel mochyn.

Mat:15.36
Ioan 6.11.

Fe

Eſai: 1: 3 Fe nebydd ŷch, ſe nebydd aſſen,
Pwy iw'porthwr, pwy iw 'perchen,
Ag a roddant ddiolch iddint,
Yn ŷ meder y fo genthynt.

Llawer dŷn yn waeth na nifel,
Ni adwaeniff Ghriſt ei fugel,
Actſ 14: 17 R'hwn ſy'n waſtad yn ei borthi,
Actſ 17. 28 Ai drwm lwytho a daioni.

Y mae'r adar bach yn canu,
Clôd i dduw yn ôl swpperu,
Ag yn rhoddi moliant iddo,
Nes bo llewyrch i'ni gwrando.

Mae 'n hwy bob vn yn ymdynnu,
Am y goreu allo ganu,
Mawl ir Arglwydd nôs a borau,
Sy'n rhoi bwyd i lanw ei boliau.

Y mae dynion hwyntau 'n tewi,
Gwedi'r Arglwydd mawr ei porthi,
Heb roi clôd na moliant iddo,
Mwy nar pyſc ſ'eb lafar gantho.

Ond da dylae'r fath gan hynny?
Fod yn vffern yn newynu,
Eiſieu nabod Duw ei cymmorth,
A rhoi diolch am ei hymborth.

O na fydded vn rhyw Griſtion,
Yn gyffelib ir fath ddynîon,
Ag o byddant yn ddigwnſel,
Maent yn waeth nag vn anifel.

Gra/

Gras cyn bwyd.

POrthwt mawr y pum mil gwerin,
Ar pum torth haidd, ar ddau byſcodyn, *Ioan 6:9,10, 12.*
Portha ninnau dy wael weiſion,
Ar hyn ymborth wyt ti'n ddanfon.

A bendithia 'r bwyd ar ddiod,
R'hwn a roddaiſt ymma i'n gwarchod,
Fel y gwir fendithiaiſt cyn hyn,
Oen y Paſc ar ddau byſcodyn.

A rho iddynt rym i'n porthi, *1 Bren: 19: 7, 8*
Ith waſnaethu ath addoli,
Fel y rhoddaiſt rym oth wiwras,
Gynt ar deiſen i Elias.

A phâr iddynt i'n cynfforddi,
An cryfhau, an gwir ddigoni, *Dan: i: 12, 14, 15*
Fel y peraiſt ir ffâr iſſel,
Ar y ffacpus borthi Daniel.

A nad i'ni oth ddainteithion.
Gymryd gronyn mwy na digon,
Ond y maint a fo i'n helpu,
Yn ein galwad ith waſnaethu.

Eith'r pâr i 'n roddi moliant,
It bob amſer am ein porthiant,
A chydnabod mae Duw r'eli,
Ginnio a ſwppper ſy'n ein porthi.

Cyngor

Iſa:

Cyngor i edrych attom yn hunain wrth fwyta.

NAd dy ford yn fagal itti,
Trwy loddineb câs a ſyrthni,
Rhag ir gelyn dû dy hela,
Gablu Duw wrth lanw'r bola.

Gwachel fwyta dim a baro:
Ith gyd griſtion gwan dramgwyddo,
Y mae 'r ſcrythur lân yn gwrafun,
Cor: 8. 13 Jt trwy fwyd dramgwyddo vn dyn.

Pan bo'r ciliog coch yn bwyta,
Bydd ei lygad hwynt ag ymma,
Rhag ir barcyd llwyd i ſcliſſiad,
Tra ſo e'n bwyta heb feddyliad.

Felly bydded dy ddau lygad,
Ditheu vwch dy fwyd yn gwiliad,
Vn yn canfod dy greawdwr,
Llall yn gwiliad rhag y temptiwr.

Gras yn ol bwyd.

Salm 145. 15, POrthwr graſſol pob creadur,
Gwylit a dôf, yn ôl eiuattur,
Derbyn foliant am ein porthi,
Mor ddigonol ath ddaioni.

Er

Er pan ddaethom or grôth allan,
Ty di 'n porthaiſt fawr a bychan,
Am dy fwynder yn ein porthi,
R'ym ni bawb yn diolch itti.

Nid oes gennym ddwr i yfed,
Bara i fwyta, grym i gerdded,
Goleu i ganfod, nerth i godi,
Ond a roddech Arglwydd i'ni.

Itti Arglwydd am ein porthiant,
Am ein iechyd, am ein llwyddiant,
Am ein heddwch an llawenydd,
Y bo moliant yn dragywydd,

Cynghorion i fyw yn ddeddfol.

YNeb y fynno fyw yn ddeddfol,
Yn ôl wllys ei dâd nefol,
Cynta peth ſydd raid i wneuthur,
Tynnu o blith y drwg weithredwyr.

A rhoi fynu ddrwg gwmpniaeth,
Yn dragywydd yn ddihiraeth,
Megis Moyſen gwmpni'r Aiphtiaid,
Lot ag Abraham y Caldeiaid.

Fel y tâg y gwug y gwenith,
Fel y ſura fineg lefrith,
Fel y nyrdda pûg dy gadach,
Fel'y'th nafa drwg gyfeillach.

Gwachel

Gwachel neidir rag dy frathu,
Gwachel blâg rag dy ddifethu,
Ag o ceri iechawdwriaeth,
Gwachel ddilin drwg gwmpniaeth.

Tyn o Sodom, dere allan,
Rhed o blith y bobol aflan,
Acts 2:40 Gad oferwyr, cadw d'enaid,
Tyn o blith yr anffyddloniaid.

* Sef yn y fath fodd ogonedd- us, ag y gwnaeth far ol hynny. Tra fu foyſen gida 'r Aiphtiaid,
Tra fu Abram gida'r Siriaid,
* Ni'm ddangoſſeu 'r Arglwydd iddynt,
Nes ei tynnu ymhell oddiwrthynt.

Rho gwmpniaeth plant y fall,
Heibio 'n ebrwydd o dwyd gall,
1 Cor: 6. 15 Ni bydd cydfod rhwng Duw'r heddwch,
A chyfeillion plant tywyllwch.

Neu gwell: Dihar: 13. 20 Dihar: 10: 20, 11 * Gwedyn dilin brudd gyfeillach,
Pobol dduwiol, ddoeth, ddianach,
Rhai y ddyſcant itti nabod,
Y gwir Dduw ai ofni 'n waſtod.

1 Sam. 19. 24 Tra fu Saul ynghwmpni Samuel,
Fe aeth Seul yn ſant o gythrel,
Tra fu e'n dilin pobol ddiffaith,
F'aeth y ſant yn gythrael eilwaith.

Dilin Brophwyd, fe'th oleua,
Dilin athro, fe'th gyfrwydda,
Fel offeryn yn nw Dauw ir mas hynny. Dilin ſant. * fe'th wna di'n ſanctaidd;
Dilin ffôl ti ddeui 'n ffiaid.

Gwedyn

Gwedyn canlyn ar dy liniau, *Pſalm 25: 4*
Ar dduw ddangos itti'lwybrau,
Ath lwyr dröi yn dra awyddus, *Pſ: 119. 176*
O bob llwybyr traws twyllodrus.

Nes goleuo Duw dy lygaid, *Eph: 5. 8*
Nes dadſiwio Chriſt dy enaid,
Ni chanfyddo ffordd y bywyd,
Heb oleuni 'r Scrythur hyfryd.

Cymmer lantern Duw 'n dy law, *Pſ: 119:105*
I'th oleuo ymma a thraw,
Nid aiff neb i dir y bywyd,
Heb oleuni 'r Scrythur hyfyd.

Gwna 'r peth archo 'r ſengil itti, *Iac: 1: 12*
Paid a phob peth na boe 'n erchi,
Hi'th gyfrwydda fynd or diwedd,
I gael bywyd a thrugaredd.

Gwedyn gwachel yn yſtyriol, *Rhuf: 8: 12, 13*
Rhag byw 'n ôl dy 'wllys enawdol,
Nag wrth fôdd dy galon gynnil.
Ond yn ôl goleuni 'r ſengil.

Ag os ceiſi gael derchafiaeth, *Pſalm 128: 1*
Grâs, a dawn, a iechawdwriaeth,
Dewis, dilin, cerdd heb golli,
Y ffordd ddyſco 'r Arglwydd itti.

Hi fydd cyfing ar y dechrau, *Mat: 7: 13*
A gwrthnebus ith drachwantau,
Ar ei diwedd hi fydd eſmwyth,
Ith ddwyn at Griſt, yn ddiſwmwyth. *Mat: 11: 30*

Ffordd

Ffordd i ddiſtriw ſydd yn waſtad,
Ag yn eſmwyth ei dechreuad,
Ond yn niwedd ffordd annuwiol,
*Diha*r 14. 12. Y mae 'r pwll ar ffoes vffernol.

Gwedi dechreu'r ffordd trwy rinwedd,
Praw 'i dilin hyd y diwedd,
Datc: 2. 10.
Deut: 5. 32. Ag na chytgam droi oddiarni,
Nes dy ddwyn i wlad goleuni.

Nid wyt nes er dechreu 'r ſhiwrneu,
A throi gwedyn at dy feieu,
* *Addewid.* Nid oes * Bromais gael y goron,
Heb barhau, hyd Arigau'n ffyddlon.

Fe ddechreuodd Saul a Suddas,
Heb: 10.38,39. Fynd ti ar nefar drott fel Demas,
Waith dyffigio cyn diweddu,
F'aeth y tri ir poeth garchar du.

Mat: 11. 29. Dilin Griſt ar air a gweithred,
Troeda 'r ffordd y fu e'n gerdded,
Gwna 'r peth archwys yn y ſcrythur,
Ni throi droedfedd dros y llwybur.

Cyngor duwiol i bob dyn ag y ddymuno gael ffafar Duw a maddeuant am ei becho dau.

PWy bynnag a geiſio maddeu,
Ei bechod ai droſſeddeu,
A chael pardwn gan dduw gwyn,
Rhaid dilin hyn o werſeu.

Yn

Yn gynta addeu 'th bechod,
Yn brudd o flaeu y drindod,
Na chais gelu dim rhag Duw,
'Dos bai nad yw 'n ei wybod. *Diar: 28. 13*

Gwedyn prawf ddeallu,
Pwy ddial wyti 'n haeddu,
A phwy angau didrangc maith,
Am dan dy waith yn pechu. *Rhuf: 6. 23*

A deall foddy feiau,
Yn haeddu vffernol boenau,
Gwedyn cais a chalon drist, *Joel 2. 13*
Gan Dduw, er Christ ei maddeu. *Dan: 9. 17*

A dysc yn brudd gydnabod,
Nad oes o flaen y drindod,
Iawn am bechod, ond gwaed Christ,
Ai angau trist ai 'fudd-dod.

A chrêd ith brynwr Jesu,
Yn gwbwl gyflawn dalu,
Ar y groes yn ddigon drûd,
Am feiau 'r bŷd sy 'n credu.

A gwybydd fod Duw 'n fodlon,
Ir iawn y wnaeth Christ drossom, *Mat: 3. 17*
Ag er ei fwyn yn barod iawn,
Roi pardwn llawn ir ffyddlon.

A chrêd y maddeû i tithau,
Dy bechod ath drosseddau, *Tean: 3. 13*
Ond it geisio er mwyn Christ,
A chalon drist ei maddau.

Na chytgam geiſio celu,
Or pechod wyti 'n garu,
Addeu 'r cwbwl gar bron Duw,
Peth ofer, iw ei wadu.

Cor: 11.31 A barn dy hun yn euog,
O flaen yr holl-alluog,
Fel nath farner ar ddydd brawd,
Ar g'oedd trwy wawd digaſſog.

Alara am dy bechod,
: 4. 9, 10 Yn ôl ei weld ai nabod,
A 'mofydia nôs a dydd,
Nes itti 'n brudd eiwared.

Gwna'r galon brudd ochneidio,
Ar llygaid ddyfal wylo,
A gwna ir ysbryd brudd driſthau,
Edifarhau a † mwrno.

A chais gan dâd goleuni,
Roi calon dyner itti,
A 'mofydia ymbell awr.
Am dan dy ſawr ddrygioni.

Na orphwys byth ond ceiſio,
Nes cael gan Dduw dy wrando,
A rhoi calon it driſthau,
Edîfarhau ag wylo.

Yn ol it † fwrno ennyd,
Am dan dy bechod oſſyd,
112 114 Dala afel tra fech byw,
Ar bromais Duw ai 'ddewid.

Mae

Mae Duw'n ei air yn addo,
Diddanu rhai fo'n mwrno,
A rhoi hefyd bardwn clûr,
I bawb y wîr * repentio.

Repenta oth fywyd anllad,
A chtêd yn Ghriſt dy geidwad,
Gâd dy feiau tro ynod chwyth,
Ni chollir byth o honad.

Mae Duw yn addo helpwr,
A cheidwad a ddiddanwr,
I bôb dŷn diſeiriol triſt,
Sef Jeſu Griſt dy brynwr.

Mae Duw yn addo maddeu,
Dy bechod ath droſſeddeu.
Ath olchi yn lân oth frwntni, ei gîd,
Ond gado ymrhyd dy feieu.

O byddi di diſeiriol,
Mae 'n addo bod yn raſſol,
Diddig, tirion, mwyn, a * ffri,
A byth a thi 'n heddy chol.

Mae 'n addo dy lwŷr olchi,
Oddiwrth dy feieu ath frwntni,
Yngwaed ei fâb (O cofia hyn)
Ath droi mor wynn ar Lili.

Dal afel ſywr fel Chriſtion,
Ar hyn o addewidion,
Nef a dae 'r ânt heibio (clyw)
Cyu torro Duw † bromeiſon.

Mat: 5. 4
Eſay 55: 7
* Edifaru

Ioan 3: 16
Eſay 55. 7

Eſay 35. 4

Eſay 1: 16
18

Ier 3. 12
† Rhai
Rhuf. 5.

Eſay 1.

Mat: 24
† Addef

Caſa dy bechod oflyd,
Fel neidir gâs wenwynllyd,
Sy'n ceiſio 'th ladd o gylgod llwyn,
Dan gêl, a dwyn dy fywyd.

Na ddere ir man lle gallo,
Dy bechod taer dy hudo,
* Paſſa heibio, neu dro 'n d'ôl,
Na ddôs ſel ffôl ith demptio.

Os doi ar draws y neidir,
A cholyn hon feth frathir,
O doi 'n rhy agos at y tân,
Medd ſcrythur lân feth loſcir.

Gan hynny ymgadw arnad,
Rhag tramwy lle bo 'r temptiad,
Gwell it droi, na mynd ir mann,
Nid wyt ond gwann ag anllad.

Na thro at bechod eilwaith,
Fel ci neu fochyn diffaith,
Y rêd ir dom yn frwnt ei fri,
Yn ôl ymolchi vnwaith.

Na ddilin ddrwg gyfeillach,
Ath † helo ffolach, ffolach,
Ni thâl ceiſio troi at Dduw,
Nes gado'r cyfriw † ffrythnach.

A glŷn wrth bobol dduwiol,
A * Marca ei ymddygiad graſſol,
Da a diſir yw 'r fath wŷr,
Ith ddwyn ir llwybyr nefol.

A

A chais gan Dduw trwy weddi, *Pſalm*
Dy droi oddiwrth ddrygioni,
Ath gyfrwyddo tra fech byw,
I garu Duw ai ofni.

A nâd ir fâll dy ddallu,
Ath annog mwy i bechu, † *Sathra*
† Dan ſing Satan dan dy draed,
Trwy rinwedd gwaed yr Jeſu. *Datc.* 1

Na ddere at y meddwon,
Rhag newid dy arferion,
Fel y newid y mor glâs,
A heli, flâs yr afon.

Ymâd a phôb cyfeillach,
Ath † helo yn annuwiolach, † *Yrro.*
Tyn oddiwrthynt, caſâ ei ffyrdd,
Fel * pitch a nyrdd dy gadach. † *Pûg.*

Cyngor yn rhybuddio dyn i ymgadw rhag llenwi meddyliau drwg yn ei galon, ag i droi ei feddyliau bob amſer, i fyſyrio ar ddaioni.

MAe holl feddwl dyn yſowaeth, *Gen:* 6
Gwedi' lygru wrth naturiaeth,
Ni fyfyria ond drygioni,
Nes y darffo ei aileni.

Nid oes dŷn ag all myfyrio,
Meddwl da, gwnaed oreu 'g allo, * *Gen*
Nes cael gallu Duw ai radau,
I gyfrwyddo ei feddyliau.

Psm 51. 10 O gweddia'n daer gan hynny,
Ar ir Arglwydd adnewyddu,
Dy feddy liau ath amcanion,
I fwriadu ar yr vnion.

11. 13 Felly y denfyn Duw ei ysbryd,
I oleuo dy feddylfryd,
Ag i newid dy feddy liau,
I fwriadu yr hyn fydd orau.

4. 14 Nâd i feddwl drwg leteua,
Yn dy galon rhag dy ddifa,
Gwâs yn ceifio lletu i Satan,
Bôb yn awr yw'r meddwl aflan.

. 1, 2 Dôd dy feddwl ath fyfyrdod,
Ar y pethau fydd oddiv chod,
I le mae Chrift dy brynwr hygar,
Nid ar bethau s'ar y ddaear.

20, 21 Rho dy frud ar bethau nefol,
33, 34 Ag na fercha ddim daiarol,
Meddwl am y wlad y gorfydd,
Aros ynddi yn dragywydd.

. 7 Meddwl am y pethau brynodd,
. 10 Chrift ai waed it yn y nefoedd,
20 Heddwch Duw a choron hyfryd,
. 14 Teyrnas hardd, a didrangc fywyd.

39. 1 Meddwl dy fod tra fech byw,
Bob yn aw yngolwg Duw,
. 21 A bod Duw yn gweld d'ymddgiad,
17 Ymhob man a chil ei lygad.

Meddwl

Meddwl fod y gelyn gwaedlyd, 1 Pet: 5. 8
Ddydd a nôs fell llew newynllyd, Dan: 1 2, 10
Yn troi daetu ith orweddfa, Iob 1 7
Bôb yn awr yn ceiſio'th ddifa. Mat: 13. 25, 35

Meddwl am reoli d'eiriau, Mat: 12. 36
Ath weithredodd, ath feddyliau, Dan: 20. 12
Wrth fodd Duw, rhag iddynt beri,
Gwaſcfa ith Enaid ddydd dy gyfri.

Meddwl fel y daw dy brynwr, Dan: 1.7
Yn y cym'lau i chwareu'r barnwr, Mat: 24. 30,
Ag ymgweiria i gyfarfod, Mat: 25. 10
Fel priod-ferch gwrdd ai phriod.

Meddwl fel y gorfydd rhoddi, 2 Cor: 5.10
Ddydd y farn mor fanwl gyfri, Rhuf: 14. 12
Am y meddwl drwg ar bwriad, Preg: 12. 14
Ag y roir am weithred anilad.

Meddwl fal yr awn oddiymma, Iob 1: 21
Ir tŷ pruddlud am y cynta, Preg: 5. 15
Mewm Cwd canfas heb vn † Beni, 1 Tim: 6. 7
Pe bae in ni rent Arglwyddi. † Geiniog

Meddwl fod yr Angau aethlud, Heb. 9: 2
Ar farch glâs yn gyrru 'n ynfud, Dan: 6. 8
Fal na ddichon hên nag ifangc, Rhuf 5. 12
Rhag ei ſaeth ai ddwrnod ddiangc. Ioſh. 23. 14

Meddwl hefyd y daw Angau, Dan. 3.
Megis lleidir am ein pennau, Preg.
Heb vn vdcorn i'n rhybuddio,
Yn ddi-ymgais i'n anrheithio.

Jac: 4. 14 Meddwl nad iw bywyd vn dyn,
Psalm 2. 9 Ond fel Bwmbwl ar y llyn-wyn,
Job 7. 7 Neu fel Padell bridd neu wydur,
'Rhwn yn hawdd y dyrr yn glechdur.

Job 7. 6 Meddwl fel y rhêd ein heinioes,
Psalm 90. 5, 6 Megis llong dan hwyl heb aros,
Luc: 12. 19, 20 Ag y derfydd am ein hamser,
Cyn in'dybied draelo ei hanner.

Cor: 7. 31 Meddwl fôd y bŷd yn gado,
Greg: 5. 15 Pawb yn llwm i fynd o hono,
Jean 2. 17 Ag fel iâ yn torri danynt,
Luc: 16. 24 Pan bo rheitia ei gymmorthiddynt.

Cor: 5: 10 Meddwl na ddaw aûr nag arian,
Psalm 49. 17 Tai na thir mor droydfedd fechan,
Psalm: 6. 7 Cida neb i fynd ir frawdleu,
Char: 21. 4 I roi cifrir am ei beieu.

Eph: 5. 27 Meddwl pan y delo Angau,
Greg: 5. 15 Gorfydd gado 'r bŷd ai bethau,
Cor: 5. 10 A mynd o flaen Christ yn wisci,
Luc: 14. 12 Am y Cwbwl i roi cifri.

Mar: 23. 5. Meddwl fal y bydd dy dlwsseu,
Ath holl olud, ath holl swyddeu,
Yn ymofyn newydd feistri,
Cyn y caffech gwbwl oeri.

Job 21. 26 Meddwl dosted y fydd pechod,
Luc: 6. 15 Yn dolurio dy gydwybod,
Jean 20. 12 Pan y † fywler yn dy ddanedd,
Luc: 2. 16 Ddydd y farn dy holl anwiredd.
Cor.

Meddwl

Meddwl fal y gorfydd rhoddi, *Rhuf:* 14. 12
Ddydd y farn ir Arglwydd gyfri, *Preg:* 12. 14
Am bob gwithred ddrwg y wnelom, *Mat:* 12. 36
Ar gair ofer ag y ddywetom.

Meddwl fal y bydd gwŷr gwychion, *Datc:* 6. 15, 1
Sydd heb ofni Duw na dynion,
Ddydd y farn yn crio 'n ſcymyn,
Am ir creigiau gwympo arnyn.

Meddwl fal y bydd y duwiol, *Datc:* 7. 9 *Hy*
Yn y nef mewn braint rhagorol, *yr* 16
Yn clodfori Duw gorucha,
Pan bo eraill yn † Gehenna. †*Vffern.*

Meddwl fal y mae 'r annuwiol, *Datc:* 21. 8
Yn ymdroi mewn tân vffernol, *Datc:* 14. 10
Ar Pruf didrangc yn ei bwyta, *Marc:* 9. 44
Bob yn awr heb gael ei wala. 46, 48

Meddwl am hyn, a dibriſſia, 1 *Joan* 2. 15
Y bŷd hwn ai wagedd mwya, *Coll:* 3. 2
A myfyria trwy wir grefydd,
Ar air Duw, ar bŷd na dderfydd.

Meddwl dŷn a red heb orphwys,
Ar y drwg neu 'r da gyrhaeddwys,
Oni chaiff beth da i fyfyrio,
Ar y drwg fe rêd tra gallo.

Meddwl dŷn fel mâen y felin,
Y † droel a ei hun nes mynd yn gilin, 1 *Arculia*
Oni roir rhiw rinwedd dano,
Iddo falu, ai fyfyrio.

Meddwl

Meddwl weithio 'r gwaith y bwyntiodd,
Dy greawdwr pan ith greuodd,
Eph: 5. 16 Ai waſnaethu ath holl † bwer,
Nerth. Yn dy alwad tra cech amſer.

Meddwl mae gwell vn diwrnod,
Pſalm 84. 10. Yn gwaſnaethu 'r ſanctaidd drindod,
Na'th holl ddyddiau, nath holl oeſach,
Yn gwaſnaethu dim amgenach.

Meddwl cin y gwelych bechod,
B'wedd attebu ddydd dy drallod,
A pha fodd i gallu ddiangc,
The ſ: 5. 3 Ddydd y farn rhag angau didrangc.

Dôd dy feddwl ar ddaioni,
Nad ar wagedd iddo ymborthi,
Hawdd y gallu i gyfrwyddo,
Os mewn pryd y ceiſi' ffrwyno.

Hawdd iw diffodd y wreichionen,
Cyn y maſloi yn y nembren,
Iac: 4. 7 Hawdd iw newid meddwl aflan,
Os gwrthnebir hwn yn fuan.

Tro gan hynny yn ebrwydd heibio,
Bôb drwg feddwl pan dechreuo,
Rhag ir gelyn mawr ei hocced,
Droi'r drwg feddwl yn ddrwg weithred.

Lladd blant Babel tra fo'nt fechgin,
Sang ar ſarph tra foe 'n y rhiſgin,
Tyn y gangren cyn ei gwreiddio.
Tro ddrwg feddwl cin cynyddo.

Gâd wreichionen fach i gynnu,
Yn dy do, hi luſc dy lettu,
Gâd i feddwl drwg leteua,
Yn dy galon ie'th anrheithia.

Na leteua feddwl aflan,
Yn dy galon mwy na Satan,
Os lletteui rwyti 'n derbyn,
*Harbinger o flaen y gelyn

* *Cennad i hiratoi lle.*

Rho dy frud ar gadw'r gyfraith,
A byw wrthi, yn ddiragraith,
Ag na ollwng Duw oth feddwl,
Ond bendithia e, am y cwbwl.

Pſalm 1. 2
Preg: 12. 1.
1 *Theſ*: 5. 18.

Na fwriada ddrwg oth galon,
I anrheithio dy gid-griſtion,
Mwrddwr yw 'r fath feddwl gwaedlyd,
Gwachel rhagddo er dy fywyd.

Lev: 19. 17
1 *Ioan* 3. 15
† *Laddiad.*

Na thrachwanta wraig cymydog,
Ag na hoffa ei llygaid ſerchog,
Nâd ith feddwl redeg arni,
Cans godineb yw i hoffi.

Exod: 20. 17
Gen: 12. 17
Mat: 5. 28

Gwachel roi dy frud nath fwriad,
Ar anrheithio vn amddifad,
Trais a blin orthrymder yw.
I cyfriw fwriad o flaen Duw,

Zech: 7. 10
Exod: 22. 22
Deut: 27. 19
Dih: 23. 10,
li

Gwachel chwennych Aur nag arian,
Tai na thir, trwy dwyll a chogan,
Nid iw'r cyfriw chwant a bwriad,
Gar bron Duw, ddim llai na lledrad.

1 *Tim*: 6. 10
Exod: 20. 17
Preg: 5. 10

Rhwym

Jac: 4. 14 Meddwl nad iw bywyd vn dyn,
Psalm 2. 9 Ond fel Bwmbwl ar y llyn-wyn,
Job 7. 7 Neu fel Padell bridd neu wydur,
'Rhwn yn hawdd y dyrr yn glechdur.

Job 7. 6 Meddwl fel y rhêd ein heinioes,
Psalm 90. 5, 6 Megis llong dan hwyl heb aros,
Luc: 12. 19, 20 Ag y derfydd am ein hamser,
Cyn in'dybied draelo ei hanner.

Cor: 7. 31 Meddwl fôd y bŷd yn gado,
Aug: 5. 15 Pawb yn llwm i fynd o hono,
Joan 2. 17 Ag fel iâ yn torri danynt,
Luc: 16. 24 Pan bo rheitia ei gymmorth iddynt.

Cor: 5: 10 Meddwl na ddaw aûr nag arian,
Psalm 49. 17 Tai na thir mor droydfedd fechan,
Psalm: 6. 7 Cida neb i fynd ir frawdleu,
Lebar: 11. 4 I roi cifrif am ei beieu.

Eb: 9. 27 Meddwl pan y delo Angau,
Aug: 5. 15 Gorfydd gado 'r bŷd ai bethau,
Cor: 5. 10 A mynd o flaen Christ yn wisci,
Ps: 14. 12 Am y Cwbwl i roi cifri.

Mar: 23. 5. Meddwl fal y bydd dy dlwsseu,
Ath holl olud, ath holl swyddeu,
Yn ymofyn newydd feistri,
Cyn y caffech gwbwl oeri.

Job 21. 26 Meddwl dosted y fydd pechod,
Job 6. 15 Yn dolurio dy gydwybod,
Job 20. 12 Pan y † fywler yn dy ddanedd,
Job 2. 16 Ddydd y farn dy holl anwiredd.
Jer.

Meddwl

Meddwl fal y gorfydd rhoddi, *Rhuf:* 14. 12
Ddydd y farn ir Arglwydd gyfri, *Preg:* 12. 14
Am bob gwithred ddrwg y wnelom, *Mat:* 12. 36
Ar gair ofer ag y ddywetom.

Meddwl fal y bydd gwŷr gwychion, *Datc:* 6. 15, 1
Sydd heb ofni Duw na dynion,
Ddydd y farn yn crio 'n ſcymyn,
Am ir creigiau gwympo arnyn.

Meddwl fal y bydd y duwiol, *Datc:* 7. 9 *Hy*
Yn y nef mewn braint rhagorol, *yr* 16
Yn clodfori Duw gorucha,
Pan bo eraill yn † Gehenna. †*Vffern.*

Meddwl fal y mae'r annuwiol, *Datc:* 21. 8
Yn ymdroi mewn tân vffernol, *Datc:* 14. 10
Ar Pruf didrangc yn ei bwyta, *Marc:* 9. 44
Bob yn awr heb gael ei wala. 46, 48

Meddwl am hyn, a dibriſſia, 1 *Joan* 2. 15
Y bŷd hwn ai wagedd mwya, *Coll:* 3. 2
A myfyria trwy wir grefydd,
Ar air Duw, ar bŷd na dderfydd.

Meddwl dŷn a red heb orphwys,
Ar y drwg neu 'r da gyrhaeddwys,
Oni chaiff beth da i fyfyrio,
Ar y drwg fe rêd tra gallo.

Meddwl dŷn fel mâen y felin,
Y † droel a ei hun nes mynd yn gilin, 1 *Arcuita.*
Oni roir rhiw rinwedd dano,
Iddo falu, ai fyfyrio.

Meddwl

Meddwl weithio 'r gwaith y bwyntiodd,
Dy greawdwr pan ith greuodd,
Eph: 5. 16 Ai wasnaethu ath holl † bwer,
Nerth. Yn dy alwad tra cech amser.

Meddwl mae gwell vn diwrnod,
Psalm 84. 10. Yn gwasnaethu 'r sanctaidd drindod,
Na'th holl ddyddiau, nath holl oesach,
Yn gwasnaethu dim amgenach.

Meddwl cin y gwelych bechod,
B'wedd attebu ddydd dy drallod,
A pha fodd i gallu ddiangc,
The: 5. 3 Ddydd y farn rhag angau didrangc.

Dôd dy feddwl ar ddaioni,
Nad ar wagedd iddo ymborthi,
Hawdd y gallu i gyfrwyddo,
Os mewn pryd y ceisi' ffrwyno.

Hawdd iw diffodd y wreichionen,
Iac: 4. 7 Cyn y mafloi yn y nembren,
Hawdd iw newid meddwl aflan,
Os gwrthnebir hwn yn fuan.

Tro gan hynny yn ebrwydd heibio,
Bôb drwg feddwl pan dechreuo,
Rhag ir gelyn mawr ei hocced,
Droi'r drwg feddwl yn ddrwg weithred.

Lladd blant Babel tra fo'nt fechgin,
Sang ar sarph tra foe 'n y rhisgin,
Tyn y gangren cyn ei gwreiddio.
Tro ddrwg feddwl cin cynyddo.

Gâd wreichionen fach i gynnu,
Yn dy do, hi luſc dy lettu,
Nâd i feddwl drwg leteua,
Yn dy galon ie'th anrheithia.

Na leteua feddwl aflan,
Yn dy galon mwy na Satan,
Os lletteui rwyti 'n derbyn,
*Harbinger o flaen y gelyn

* *Cennad i hiratoi lle.*

Rho dy frud ar gadw'r gyfraith,
A byw wrthi, yn ddiragraith,
Ag na ollwng Duw oth feddwl,
Ond bendithia e, am y cwbwl.

Pſalm 1. 2
Preg: 12. 1.
1 *Theſ:* 5. 18.

Na fwriada ddrwg oth galon,
I anrheithio dy gid-griſtion,
†Mwrddwr yw 'r fath feddwl gwaedlyd,
Gwachel rhagddo er dy fywyd.

Lev: 19. 17
1 *Ioan* 3. 15
† *Laddiad.*

Na thrachwanta wraig cymydog,
Ag na hoffa ei llygaid ſerchog,
Nâd ith feddwl redeg arni,
Cans godineb yw i hoffi.

Exod: 20. 17
Gen: 12. 17
Mat: 5. 28

Gwachel roi dy frud nath fwriad,
Ar anrheithio vn amddifad,
Trais a blin orthrymder yw.
I cyfriw fwriad o flaen Duw,

Zech: 7. 10
Exod: 22. 22
Deut: 27. 19
Dih: 23. 10, 11

Gwachel chwennych Aur nag arian,
Tai na thir, trwy dwyll a chogan,
Nid iw'r cyfriw chwant a bwriad,
Gar bron Duw, ddim llai na lledrad.

1 *Tim:* 6. 10
Exod: 20. 17
Preg: 5. 10

Rhwym

Rhwym dy feddwl nâd e'i wibian,
Ar oferedd mawr na bychan,
Deut: 11. 18 Nag ar ddim na ellech roddi,
‡ *Gifrif.* † Côunr am dano ddydd dy ddidri.

Mar: 7. 21 Cadw'th galon rhag drwg fwriad,
Zech: 8. 17 Fel y cedwi'th law rhag lledrad,
Rhuf: 2. 16 Mae 'n rhaid atteb yn cin gaethed,
Preg: 12. 14 Am ddrwg fwriad ar ddrwg weithred.

Dyled-ſwydd plant i rhieni.

OS plentyn wyt, rho wir anrhydedd,
Ith dâd, ith fam, trwy barch a mawredd;
Eph: 6. 2, 3 Duw ſy 'n erchi i hanrhydeddu,
Os grâs a hiroês a chwenychu.

Gwna 'r peth archo dy rieni,
Prâw ymhob peth i bodloni,
Trwy na cheiſiont gennyd bechu,
Gwna bob peth y fônt yn fynnu.

Dihar: 4. 1 Derbyn gyngor, derbyn gerydd,
Derbyn gosb dy dâd yn vfydd,
‡ *Ceryddu.* Derbyn ddyſc pan fo'n dy † ſhiaco,
Derbyn bôb athrawiaeth gantho.

Os dwl, os dall, os poeth, os lloerig,
Os anioddefgar, a dottiedig,
Y fydd dy dâd, ath ſam mewn henaint,
Goddeu ei gwendid, trwy ddioddefaint.

O bydd dy dâd, neu 'th fam mewn tlodi, 1 Tim: 5. 4
Ichennyd tithau fodd iw peri,
Maetha 'n dirion y ddau henddyn,
Fel y maeths'ont dithau 'n blentyn.

Dilin ſiampl y Ciconia,
Sy 'n porthi ei dâd, pan fo ef gwanna,
Yn cweirio ei nŷth, yn ei † adeino
Yn hên yn wann, heb allu cyffro. † Bwrw aden trosto.

Dilin arfer y Dolphiniad,
Sy 'n yorthi ei Tâd ai mam yn weiniad,
Gan ei cadw pan fônt gwanna,
Rhag ir Pyſcod mawr ei difa.

Gwradwydd mawr, i feibion dynion,
Fod yn waeth nar Adar gwylltion,
Gwaeth nar Pyſcod mewn caledi,
Wrth y rhai rows bywyd i'ni.

Od wyt wr mawr, o alwad vchel.
Ath dâd yn dlawdd, ai radd yn iſſel,
Rho barch ith dâd, er † cywch oth alwad, † Cyfuwch.
Anrhydedda 'th fam yn waſtad.

Er bôd Joſeph yn rheoli, Gen: 45. 9, 10, 11
Gwlad yr Aipht, ai dâd mewn tlodi,
Fe wnae Joſeph fawr anrhydedd,
Idd i dâd er maint oi waeledd.

Er bôd Solomon yn frenin, 1 Bren: 2, 19
Ar ei orſedd yn gyffredin,
Fe ddyſcennau oddiar ei orſedd,
I berchi fam a mawr anrhydedd.

Er

Er bôd Chriſt yn Dduw, yn ddyn,
Yn vwch na neb, yn well nag vn,
Luc: 2, 51 Fe barche'u fam, fe barche'u dadmaeth,
Fe fyddeu vfydd i hathrawiaeth.

Pet faet ti Duwc, nid llai dy ddyled,
I berchi 'th Dâd ath fam er tloted,
Ni rŷ'chelfraint rydddid it'ti,
Leuiy 'th ddyled ith rieni.

Mae 'th Dâd yn Dâd, pyt fae ef cobler,
A thitheu 'n fab pyt faet ti Squier,
Tra fech di 'n fâb, mae Duw 'n dy rwymo,
'Roi parch ith Dâd, pwy bynnag fytho.

Pan oeddyd wann heb fedru cwnnu,
Heb fwyd i gnoi, heb laeth i lwngcu,
Heb glwtt ith gylch, dy fam ath helpodd,
Pwy dâl a roiir hon ath fagodd.

Yn hir hi'th ddygodd dan ei gwregis,
Ai gwaed hi'th borthodd yno nawmis,
Ai llaeth hi'th olchodd oth holl frwntni,
Pwy dâl pwyth y wnai di iddi.

Yn glâf hi geiſiodd dy ddiddanu,
Lawer nôs, gan golli ei chyſcu,
Gan dy lwlan rhwng ei breichiau,
Pan baet ti, ar dorri 'n rhengau.

Rhô anrhydedd prudd gan hynny,
I th rieni am dy fagu,
Nâd wâll arnynt hyd dy farw,
Tro gwerth ceiniog yn dy helw.

Y parch, ar bri, ar bwyd, ar trwſſiad,
A roech ith dâd yn henwr ingrad,
Y ry dy fâb i'tithau'n henddyn,
Wrth vnion farn, cyn dêl dy derfyn.

Y garthen rawn y fu ar welu,
Dy dâd wrth orwedd, yn y beudu,
Y geidw'th fâb i tithau orwedd,
Ar y dowlod cin dy ddiwedd.

Y meſſur Cwtta r'hwn y roddech, *Lu.:6. 38.*
A roddir itti pan heneiddiech,
Yr wŷr y ddial medd y wlad,
Y meſſur bach y roeſtith dâd.

Bydd gan hynny hael a ſerchog,
Rhwydd, a thirion, a thrugarog,
Wrth dy dâd, ach tam mewn henaint,
Fel y caffech dithau'r cymmaint.

Na ddôs fel Eſau i Briodi, *Gen: 6 34.3*
Heb gael cennad dy rieni,
Odid i Dduw 'r ioed ſendithio,
R'faeth briodas wyllt, nai llwyddo.

Os anweddus yw'th rhieni,
Nid ôs it'ti moi amherchi,
Nai bychanu hyd ei diwedd,
Ond gweddio am wella ei buchedd.

Cham am watwar Noah ei dâd, *Gen:9:22, 25*
Drwm felldithiwyd yn ei hâd,
Ar felldith hon, s'eb fyned etto,
O grwyn y * Moores y ddaeth o hano: † *Pobl ddu o grwyn.*

Abſalon

2. Sam: 18. 9, 10. 14. Abſalon Dêg y fu anvfudd,
A thraws iw dâd, hen frenin Dafydd;
Cedynnau, Duw ai crogodd wrth ei † locſen,
Am ei drawſedd, wrth frig derwen.

Eph: 6. 2, 3 Parcha'th dâd, ath fam gan hynny,
Helpa'r ddau pan fo'nt yn ffaely,
Felly heſtyn Duw dy ddyddiau,
Yn y tir lle bo dy dreiglau.

Cyngor i lywodraethu 'r ymadrodd wrth fodd Duw.

Id dy eiriau yn waſtadol,
Yn griſtnogaidd ag yn raſſol,
Prov: 4: 6 Yn rhoi grâs ir holl wrandawyr,
Eph: 4. 29 Ag adeilad tra chymmeſſur.

Jhar: 21: 23 Y mae bywyd, y mae Angau,
Jhar: 18. 21 Yn y tafod yn y genau,
Jhar: 13. 3 Gwachel dwedyd geiriau diriaid;
Cadw d' enau, cedwi d' enaid.

1 Pet: 2. 22, 23 Dilin d' arglwydd yn dy eiriau,
Dywaid fel y dywede'yntau,
Ni ddaeth twyll na gair anweddaidd,
Erioed y maes, oi enau ſanctaidd.

c: 1. 19 Traetha 'n bwyllog, gwrando 'n eſcud,
har: 10. 19 Mae dwy gluſt, yn rafod gennyd,
. 17. 28 Am'l eiriau, bair gyfeiliorni,
Ni ddaeth drwg i neb o dewi.

Cyn

Cin dywedych, meddwl ennyd,
B'wedd y myn mâb Duw it ddywedyd,
Yno dywaid r' hyn ſydd raſſol,
A dai adail rhai an-neddfol.

Mat: 5. 37, 44
Col: 4. 6
1 Cor: 14. 26

Na ddoed ymadrodd brwnt oth enau,
Na gair ffol, na choeg ddigrifau,
Senn, na ffroſt, na ffrwmp, na chelwydd,
Ond bid raſſol dy lyferydd.

Eſh. 4. 29
Eſh 5 4
Eſh. 4 25

Cadw d'enau rhag gair diriaid,
Telly galli gadw d'enaid,
Oni ffrwyni dafod anwir,
Yn ôl d'eiriau, ith gondemnir.

Dihar. 4 24
Di ar 21. 3
Pſalm 39. 1
Mat. 12, 37

Arſer iaith ag * Aeg gwlad Canan,
Bid am Dduw ai air dy ymddiddan,
Wrth dy eiriau y cair gwybod,
O bwy wlad yr wyt yn hanſſod.

* Lleferydd.
Pſalm 145. 1,
Col. 3. 16
Iac. 1, 26

Nâd ith dafod arfer tyngu,
Cig a gwaed 'r Arglwydd Jeſu,
Rwyt ti'n * damſing gwaed y cymmod,
Pan arferych gyfriw bechod.

Mat. 5. 34
Iac. 5. 12
Heb. 10. 29
* Sathru.

Am air Duw nid oes it yngan,
Heb anrhydedd, parch, ag ofan,
Ag os cymeri ei enw 'n ofer,
Di âe yn euog pan ith farner.

Eſay 66. 2
Exod. 20. 7
Deut. 28. 58, 59

Dywaid beunydd leia ag allech,
Dywed yn raſſol pan y dywedech,
Oni ddywedi eiriau hyfryd,
Gwell it dewi a ſôn na dywedyd.

Iac. 1. 19
Dihar. 17. 27

: 19. 14 Gwachel fôd yn ddau dafodiog,
ar: 6. 16, Câs gan Dduw bôb dyn celwyddog,
Tâd y celwydd ydyw 'r Cythrel,
n: 8. 44
: 4. 25 Gwâs ir Diawl iwr ffalſt ei chwedel.

b: 8. 16, 19 Arſer draethu 'r gwir oth galon,
lm 101. 7 Hoff iw 'r gwir gan Dduw a dynion,
Ni chaiff dŷn celwyddog gredu,
Gair oi wir, pan bo 'n ei dyngu.

: 19. 16 Na chno vn dŷn llwyr ei gefen.
120. 3, 4 Ag na arfer gair drwg abſen,
64. 3 Gwaeth na chleddau llym dau-finiog,
lm 59. 7 Ydyw cnllib dŷn celwyddog.

ar: 4. 24 Na ddwg dafod drwg anhappus,
lm 140. 3 Gwaeth yw hwn na gwen wyn lindus,
lm 120. 3, 4 Gwaeth na marwor poeth yn lloſci,
Gwaeth na ſaethau vn or Cowri.

Er fy mendith na lyſſenwa,
t: 2. 1 Neb yn rhwyll, neu 'n ffoll, neu 'n rhaca,
. 5. 22 R'hwn a allwo ei frawd yn lletffol,
3. 6 Mae ê yn haeddu tan vffernol.

ar: 17. 27 Gwachel adrodd faint y glywech,
Gwachel ddwedyd faint y wypech,
Dywaid wir pan orffo ei draethu,
Nes bo rhaid, gwell weithiau i gelu.

t. 3. 8 Bydd ddeallgar pan ganmolech,
19. 17 Bydd gwrteiſol pan gyfarchech,
Bydd gariadus wrth geryddu,
Bydd drugarog wrth gyfrannu.

Gweddi

Gweldi am lwodraethu 'r geiriau, ar geneu wrth fodd Dnw.

ARglwydd agor fyng wefysſedd, *Pſalm 51. 15*
I folianu 'th Dduwiol fawredd,
A chyfrwydda di fyn hafod,
I ddatcanu maes dy fawr glod.

Llauw'ng enau, 'oth wir foliant, *Pſalm 40. 10*
Ith fendithio am fy llwyddiant,
Ath glodfori, dâd trugarog,
Yn y dyrfa fawr luoſog.

Llinia 'ng eiriau, lliwia 'n hafod, *Pſam 141. 3*
A chyfrwydda fy myfyrdod,
Clô, a * dat clo fy nwy wefys, * *Neu datcloi.*
Nâd fi draethu ond dy wllys.

Arglwydd cadw ddrws fyng eneu,
Nâd fi draethu ffiaidd eirieu,
Ffrwmp, na ſſroſt, na ſen na chabledd,
Geirieu ffol, na dim anwiredd,

Bid myfyrdod fy holl galon, *Pſalm 19. 1*
Bid fyng weithred, am amcanion,
Bid fyng eirieu oll yn ddiddrwg,
A chymeradwyy n dy olwg.

Cyngor i ddyn fob bob amser o ymddygiad Christnogaidd.

hil. 2. 15 BYd d'ymddygiad yn gristnogaidd,
Pet. 3. 8 Yn gwrteisol, ag yn griaidd,
Pe. 3 11 Ymhob tyrfa 'delych iddi,
Megis plentyn ir goleuni.

at. 5. 16 Bydd fel seren yn discleirio,
il. 3. 17 Bydd fel cannwyll yn goleuo,
Pet. 3. 16 Bydd fel patrwn o gristnogaeth,
Gwmpcini. Ir rhai ddelo * ith gwmpniaeth.

Pet. 1. 15 Bydd dra sanctaidd ir galluog,
ut. 16. 20 Bydd yn vnion ith gymydog,
Pet. 5. 8 Bydd yn sobor it dy hunan,
. 2. 12 Dyna 'r tri phwnc rheitia allen.

at. 10. 16 Bydd mor ddi-ddrwg ag yw 'r glomen
. 5. 15 Bydd mor gall ar sarph drachefen,
c 10. 3 Bydd ddioddesgar fal y ddasad,
t. 12. 30 Hôff gan Ghrist yw 'r fath ymddygiad.

n gymesurol. Bydd yn * demy'raidd megis Daniel,
h. 1. li, 12 Cadw 'r cnawd mewn Diett issel,
or. 9 27 Gwachel wîn a bwyd rhy foethus,
. 5. 18 Rhag dy fynd yn afreolus.

. 5. 19, 20

s. 4. 3, 4 Bydd yn ddiwair, nid yn anllad,
. 39. 7, 8, 9 Bydd fel Joseph yn d'ymddygiad,
r. 5. 21 Rwyt tiyngolwg Duw bob amser,
lm 18. 26 Bydd gan hynny lân a syber.

Dela

Delia 'n vnion wrth fargeinio,
Na thwyll vn dyn wrth farchnatta,
Duw ei hun fydd vnion farnwr,
Rhwng y gwirion plaen ar twyllwr.

Bydd o ffydd a chrefydd vnion,
Ofna Dduw o ddwfnder calon,
Na wna ddrwg o flaen ei lygad,
Ymhob mann, mae 'n diſgwyl arnad.

Dilin gyngor doeth bregethwyr,
Ymddaroſtwng ith Reolwyr,
Bydd gariadus ath gymdogion,
Ag heddychol a phob Chriſtion.

Bydd dra graſſol yn dy eiriau,
Bydd yn fedrus yn dy chwedlau,
Bydd yn gywyr yn dy * bromais,
Byad ym-hob peth, lân, a llednais.

Bydd di berffaith ymhob tyrfa,
Bydd fel ſant ymlhith y gwaetha,
Er diffeithed y fo 'r cwmpni,
Bydd fel Noah 'myſc y cowri.

Cyfarch pôb dŷn yn dra ſuriol,
Goſtwng ith well yn gwrteiſol,
Parcha 'r henaint ar Awdurdod,
A rho 'r blaen ith well yn waſtod.

Bydd ddioddefgar a chymmeſſur,
Na fydd boeth na thwym dy nattur,
Goddeu gamwedd cin cynhennu,
Y ddioddefo hwnnw orfu.

Deut: 25. 1
1 Theſſ: 4. 6

Tit: 2. 2
Deut: 6. 13
Eſay 1. 16
Libar: 15. 3

Dihar: 19. 2
Heb: 13. 17
1 Pet: 2.
Rhuſ: 12.

Col: 4. 6
Dihar. 13.
Pſalm 45. 4
* Addewid
1 Pet. 5. 5

Mat. 5. 48
Phil.
1 Pet. 2.
Gen. 6.

Rhuſ.
1 Pet.
1 Pet.
Rhuſ: 13.
Lev. 19.

Dihar.
Col. 3. 8
Dih.

Exod: 20. 12 Ymddaroſtwng ith oreuon,
1 Pet: 5. 5 Duw ei hun a wrthladd beilchion,
Matt 21. 9 Ag ſe ddyru râs yn yſtig,
Iac: 4. 10 Ir rhai vfydd goſtyngedig.

Dihar: 16. 5 Na falchia am vn rhinwedd,
Pſ: 75. 5, 6 Nag am gyfoeth ag anrhydedd,
1 Theſ: 5. 18 Ond rhô ddiolch prudd am danynt,
Iob 1. 21 Rhag i Dduw dy adel hebddynt.

Deut: 22. 11 Bydd di gryno yn dy ddillad,
1 Tim: 2. 9 Dôs yn lân yn ôl dy alwad,
Eſay 3. 16, 17 Torr dy bais, yn ôl dy bwer,
1 Pet: 3. 3 Na fydd goeg, na brwnt vn amſer.

Ephuſ: 6. 23 Gwachel bechu er ewmpniaeth,
Iac: 1. 15 Cyflog pechod yw marwolaeth,
Ezek: 18. 4 Cnifer gwaith y bech yn pechu,
Cnifer Angau wyt yn heddu.

Gen: 2. 17 Mae cyfathrach er y dechreu,
Ephuſ: 5. 12, 18 Rhwng pôb pechod brwnt ag Angeu,
Fal na ddichon vn dyn bechu,
Na bo Angeu yn ei lwngcu.

Iob: 4. 29 Na fydd anllad yn dy chwedleu,
Iob: 5. 11, 12 Na fydd aflan mewn corneleu,
Eſay 29. 15 Ym-hob cornel bid d'ymddygiad,
Fal pyt faet wrth groes y farchnad.

Ephar: 1. 10 Os cais dŷn, na Diawl, nag Angel,
Iob: 4. 10 Gennyd bechu yn y dirgel,
Cofia fôd Duw a faith llygad,
Ymohob mann yn diſgwyl arnad.

Er

Er nâd ydyw dŷn yn gweled, *Ier:* 16. 17.
Yn y dirgel lawer gweithred, *Ier:* 23. 23
Y mae Duw yn gweld y cwbwl,
Pan na bytho dŷn yn meddwl.

Os trosseddi yn y dirgel, *1 Cor:* 4. 5.
Duw ddatguddia dy holl * gwnsel, *Rhuf:* 2. 16.
Ag a fyneg 'dy ymddygiad, *2 Sam:* 12.
Ir bŷd yng wydd 'r haul a lleuad. * *Gynghor.*

Gwa chel ddilin ddrwg gwmpniaeth, *2 Thes:* 3. 6.
Pobol anwir ddigristnogaeth, *Psalm* 1. 1.
Os, fe * nyrdda r'hain d'ymddygiad, * *Gly-u w*
Fel y nyrdda r' pitch dy ddillad. *neu ddifwy*

Fal y hallta 'r môr y granffo,
Or dwr croew ddelo atto,
Felly nyrdda pobol scymmun,
Foesau 'r goreu ddelo attyn.

Gwachel neidir rag dy frathu, *Eph:* 5. 11
Gwachel Blâ rhag dy ddifethu, 13, 14
Ag o ceri Jechawdwriaeth,
Gwachel ddilin drwg gwmpniaeth,

Câr ath galon bôb dŷn duwiol, *Psalm* 10
Bydd gyfeillgar a rhinweddol, 6
Dilin arfer y rhai doethion, *Phil:* 3. 1
A ffieiddia 'r annuwolion.

Paratoad ir cymmun.

POb rhiw Griſtion ag y garo,
Ddyſcu 'r modd y mae ymgweirio,
Fynd yn lân i ford 'r Arglwydd,
Dyſced hyn o werſeu 'n ebrwydd.

Ar ruth.r. Cyn yr elych. * rhwp, ir Cymmun,
Yſtyr ble, yr wyt ti 'n rofyn,
A pha beth yr wyti ar ſeder,
Oderbyn. I * receſio yn y ſwpper.

Nid i ford rhyw Emprwr llidiog,
Ond i ford yr holl Alluog,
Rwyt ti 'n rofyn, mynd i fwyta,
Bwyd ſydd gan mil gwell na Manna.

n: 6.49, 50 Gwell na Manna os fel Criſtion,
or: 11, 29 Y derbyni hwn yn ffyddlon,
n 13, 27 Gwaeth na gwenwyn os trwy anras,
Y derbyni hwn fel Suddas.

Meddwl dithau am ei dderbyn,
Yn griſtnogaidd fel y perthyn,
Mewn ſancteiddrwydd, ffydd, a gobaith,
Glendid pur, a chariad perffaith.

Gwachel redeg yn amharod,
I ford Chriſt yn llawn o bechod,
Rhag it dderbyn barnedigaeth,
Llecaiff eraill Jechawdwriaeth.

Cofia

Cofia 'n † garcus, pwy ſancteiddrwydd,
Pwy ymgweirio, pwy parodrwydd,
Gynt o ſododd Duw ar dâſc,
Cin cae Iſrael fwyta 'r Paſc.

* *Gryno.* *Exod:* 12. 3, 15, 19

Cofia hefyd pwy ymolchi,
Pwy lanhau, a phwy ſyberwi,
Y wnaeth Chriſt ai ddwylo tyner,
Ar ei Saint, cyn * taſlo'i ſwpper.

Ioan: 13. 4, 5

* *Prof.*

O na ddere dithau 'n ſarnllyd,
Yn dy rwd, ath bechod drewllyd,
I ford Chriſt, heb lwyr ymolchi,
Oth holl feiau, ath holl fryntni.

Bwrw leſein pob rhyw bechod,
Llid, cynſigen, maliſ, medd-dod,
Rhyſig, falſſedd, ffwrdd oth calon,
Ni thrig Chriſt y man lle byddon.

1 *Cor:* 5 7.

Cofia fel yr * entrodd Satan,
Gynt yn Suddas fradwr aflan,
Yn âl iddo fwyta 'r tammaîd,
Yn ei bechod brwnt mor embaid.

* *Myned i-fe* *Ioan:* 13. 2

Gwachel ditheu rhag digwyddo,
Y fath beth yr eil waith etto,
Os ti ddoe i ford yr Arglwydd,
Yn d'aflendid heb barodrwydd.

Cofia ir Corinthiaid feirw,
A nychu 'n hîr, or gwres ar gwaew,
O waith mynd yn amharadol,
Llwyr ei pen ir Bwrdd ſancteiddiol.

1 *Cor:* 11. 3

Gwachel

Gwachel ditheu fynd yn rhwyſcus,
Ir ford hon heb ofan parchus,
1 Cor: 11. 29 Heb yſtiriad beth ſydd arni,
Rhag dy farw yn dy frwntni.

Hola dy hun, a myn wybod,
1 Cor: 11. 28 Wyt ti 'n difar am dy bechod,
Ag oes genyd ffydd, a gobaith,
Calon lan? a chariad perffaith.

1 Cor: 11. 31, 32 Barna dy hun yn ddiweniaeth,
Fel na farnô Duw di 'r eilwaith,
Ag lle gwelych ddim yn eiſieu,
Cais gan Ghriſt ei roi neu faddeu.

Pedwar peth angenrheidiol yn derbyniad y cymmun.

Pedwar peth ſydd angenrheidiol,
Ir rhai fynn cymmuno 'n ddeddfol,
(1) Ffydd griſtnogaidd, (2) gwir ddifeirwch,
(3) Cariad perffaith, (4) diolchgarwch.

Nid oes llûn bôd heb y lleia,
Or rhai hyn cyn mynd i fwyta.
Ar neb êl, ir ſwpper hebddyn.
Ni chaiff lês oddiwrth y cymmun.

Ffydd.

Fydd ſydd gynta 'n angenrheidiawl,
I gredu i Ghriſt roi hun 'n hollawl,
Ar y groes i farw droſſom,
Am y pechod ôll y wnaethom.

Ddioddefaint. Ioan: 1. 12

Ffydd ſy'n cyrraedd ffrwyth pardwn,
Y bwrcaſſodd Chriſt trwy * baſſiwn,
Ag yn derbyn ar y ſwpper,
Griſt ei hun ai holl gyfiawnder.

Nid

Nid iw Chriſt yn fwyd ir bola,
I gnoi a dant, ai roi ir cylla,
Bwyd iw Chriſt, i borthi 'r enaid, *Ioan: 6. 35*
Yn ysbrydol, trwy ffydd dambaid.

Ni all neb fwynhau 'n yſprydol,
Chriſt, ai waed, ai gorph ſancteiddiol,
Ond yn vnig trwy ffydd rymmus,
A ddel o galon edifarus,

Mae 'r Eſengil ini yn dangos, *1 Pet: 3. 22*
Fôd Chriſt yn y nêf, yn aros, *Act 3. 0,*
Ag na ddichon vn dŷn cnawdol, *Ioan 6. 63*
Fwyta Chriſt, ond yn ysbrydol.

Ffydd gan hynny ſydd angenrhaid,
I gyrraedd Chriſt i borthi 'r Enaid,
Ag i ddercha 'r galon atto,
O myn Enaid borthi arno.

Bwyd ir Enaid, bwyd ir galon,
Bwyd yw Chriſt ir meddwl ffyddlon,
Bwyd i gymryd trwy ffydd ſywiol,
Bwyd i fwyta yn ysbrydol.

Pan bo 'r corph yn cymryd bara,
Yn y Cymmun er ei goffa,
Cwyn dy galon, y pryd hynny,
A thrwy ffydd, mwynha Griſt Jeſu.

Neſſa at ffydd, rhaid edifeirwch, *2 Edifeirwch*
Am bôb pechod trwy ddyfalwch,
A llwyr fwriad gwella beunydd,
Troi at Dduw, mewn buchedd newydd.

Edifar a

Edifara o ddwfnder calon,
Am bob bai, trwy ddagrau heilltion,
Ag na ddere i ford yr Arglwydd,
Nes difaru, rhag cael trymgwydd.

Golch dy faril, carth dy waddod,
Na ddôd wîn mawn † Caſc o becbod,
Rhag ir gwîn mewn lleſter aflan,
Dorri 'r caſc a rhedeg allan.

Ni thrig Duw, nar Oen, nar glomen,
Lle bo pechod a chynſigen,
Golch gan hynny yn lân dy leſter,
O derby nni Grift nai ſwpper.

Chwd dy fedd-dod, clâdd dy fryntni,
Gâd dy faſwedd brwnt, ath wisgi,
Attal nwyfiant, ffrwyna nattur,
Gwella 'th fuchedd, na fydd ſegur.

Golch dy ddwylo mewn gwirioneb,
Golch dy feddwl, mewn duwioldeb,
Golch mewn cariad ben a chynffon,
Os derbynnis Grift ith galon.

Câr gyfiawnder, dilin ſobrwydd,
Arfer lendid a ſancteiddrwydd,
Gwiſc am danad gariad perffaith,
Nad vn bai dy nyrddo 'r eilwaith.

Nid oes rhoi i Gwn mor pethau ſanctaidd,
Nar gwerthſawr bearls ir moch angrhiaidd,
Nar Manna gwynn mewn halog grochan,
Na chymmun Chriſt mewn cylla aflan.

Mewn

Lleſter neu faril.

† *Cor. 5. 7, 8*

Cor. 7. 1

Sacramentum requirit Sacram entem.

Mat. 7. 6

Mewn Pott o aûr y dodir Manna, *Heb: 9. 4*
A chelain Griſt, mewn crus or meina, *Mat: 27. 59*
Ar gwîn or * Grâp mewn baril griaidd, ** Grawn.*
Ar Cymmun hwn mewn Calon ſanctaidd.

Y trydydd peth ſy'n rhaid ei geiſio, *2 Cariad.*
Yw cariad perffaith cyn * receſio, ** Neu dderbyn*
Heb ddwyn meddwl drwg at vn dyn,
Pell, nag agos, câr na gelyn.

Cariad ydyw 'r * arwms tirion, ** Nodau.*
Sydd gan Griſt ar * lifrau 'weithon, ** Wiſciadau.*
Ag wrth gariad yr adwaenir, *Iaan: 13. 35*
Ddefaid Chriſt oddiwrth y geifir. *Gal. 5. 22*

Nid iw Chriſt yn derbyn vn dyn,
I fwynhau ef yn y cymmun,
Ond yr hwn y ſo 'n ddiragraith,
A phob dŷn mewn cariad perffaith.

Pyr fae gennyd fil o ddoniau, *1 Cor. 13. 1, 2*
A bod cariad i tr 'n eiſiau,
Nid wyt deilwng byth i ddywad,
I ford Criſt heb berffaith gariad.

Câr gan hynny dy gymdogion, *Mat 5. 43.*
Madden 'n rhwydd ith holl elynion, *Mat: 5. 24*
Ag os gwnaethoſt gam ag vndyn,
Cymmoda, cyn bwyteuch y cymmun.

Gwachel ddywad yn ddigofus, *1 Cor. 5. 7.*
I ford Chriſt mewn llid a malis, *Ioan. 13. 27.*
Rhag i Satan fynd ith gylla,
Cida 'r tamaid gwedi ſwyta.

Dyſc

Dyſc di gan y neidir dorchog,
Chwdu maes dy wenwyn llidiog,
Cin dy fynd ir ford yn llawen,
Rhag ith falis lladd ei pherchen.

Y neidir fraith medd rhai ai gwalas,
'Fwrw ei gwenwyn ar y gamlas,
Cyn yr yfae ddwr or afon,
Rhag ir gwenwyn dorri ei chalon.

Bwrw dithau dy lîd allan,
Ath ddrwg feddwl, ath draws amcan,
Ath holl falis, ath genfigen,
Nafu. Rhag ir rhain * andwyo ei perchen.

Os bydd gennyd y tri ymma,
(1.) Ffydd, (2.) difeirweh, (3) cariad, coda,
Dereu ir cymmun, mae i ti groeſo,
Chriſt ei hun ſŷn d' alw atto.

fyrdod wrth yfro 'r cym- ai dder- Pan y gwelych dorri 'r bara,
A thywalltu 'r gwin or cwppa,
Cofia fel y torreû 'r wayw-ffon,
n: 19. 34 Gorph dy Ghriſt ar grogbren Creulon.

or: 10. 16 Pan dderbynniech o law 'r ffeiriad,
Fara a gwîn, yn ol cyſſegrad,
gid paras nem & ven- n: Derbyn Ghriſt trwy ffydd ith galon,
Portha d'Enaid arno 'n ffyddlon.

de & man- aſti. Nid a danedd y mae bwyta,
: 3. 17 Chriſt yn gnawdol, ai roi 'r bola,
lite parare ces ſed corda um. Ond trwy ffydd y mae 'n ysbrydol,
Fwyta Chriſt ar galon fywiol.

Côd

* Còd dy galon, dring ir nefoedd,
Edrych ar yr hwn ath brynodd,
Coña faint y wnaeth eferod,
Pan groeſhoeliwyd am dy bechod,

* *Cyfol. Luc: 22. 19 Mat: 26. 28*

Cred i Ghriſt ar groes ai hoelion,
Offrwn droſſod waed ei galon,
A phwrcaſſu bywyd itti,
R'wyti 'n bwyta Chriſt o ddiſri.

Os gofynni pwy ddaioni,
Ddyru Chriſt or ſwpper itti,
Pan dderbynniech hi 'n griſtnogaidd,
Mewn gwir ffydd, a chariad perffaidd.

Pwy ddaioni y gaer o dderbyn y cymmun yn delwng.

Mae 'n rhoi itti gyflawn bardwn,
Oth holl bechod * abſoluwſiwn,
Gwedi 'r brenin mawr ei ſelu,
A gwaed gwerthfawr calon Jeſu.

Mat: 26. 28 Eph: 1. 7
* *Rhyddhad.*

Mae 'n rhoi Pardwn, mae 'n rhoi bywyd,
Mae 'n rhoi Comfford, mae 'n rhoi iechyd,
Mae 'n rhoi ysbryd glan ai ddoniau,
Mae 'n rhoi 'hun, ai holl rinweddau.

Joan: 6. 48. 5 1 Cor: 10. 16

Mae 'n dy wneuthur di 'n gyfrannog,
Oi holl ddoniau mawr galluog,
Ag mewn ysbryd, mae ê 'n trigo,
Yn dy galon byth tro ganto.

Eph: 3. 17

Mae ê'n porthi d' Enaid egwan,
Ai wir gorph ai waed ei hunan,
Ag yn rhoddi nefawl ysbryd,
Itti 'n erneſt or gwir fywyd.

Eph: 1. 13.

Dielch. O bwy ddyled mawr ſydd arnad,
I folianu Chriſt yn waſtad,
Am dy wneuthur yn gyfrannog,
Or fâth ſwpper fawr gyfoethog.

Nerth. A phwy daliad ſy'n dy * bwer,
I roi iddo am ei ſwynder,
Ielly 'n porthi d' Enaid aflan,
Ai wir waed, ai gnawd ei hunan.

Na ſydd dithau mor nefeilaidd,
A mynd o'r llan, yn anweddaidd,
Nes rhoi clôd a moliant iddo,
Am yr ymborth y geſt gantho.

Haidd. in 6 Glas. Chriſt ni fwytau ſara * barliſh,
Chwauthach bwyd oedd well ei † reliſh
Heb roi moliant mawr am dano,
Iw dâd neſol heb anghofio.

Pwy faint mwy na ddylit tithau,
Fwyta Chriſt y penna or ſeigiau,
Heb roi diolch ir Duw cyfion,
Am ei fâb o ddwfnder calon.

A gwawdd nef, a dâer, a dynion,
Seraphiniaid, ag Angylion,
Ith gid helpu foli 'r Arglwydd,
Am ei gariad ai g'redigrwydd.

Gweddi

Gweddi cyn derbyn y cymmun.

ARglwydd graſſol r'hwn y roddaiſt,
Jeſu Griſt y mwya geraiſt,
'Fôd yn * ranſwm dros ein beiau,
Ag yn ymborth i 'n eneidiau.

* *Briâwerth.*

Dyro râs i minnau 'n ſanctaidd,
Y'mbartoi fel Chriſtion gweddaidd,
'Dderbyn Chriſt, trwy ffyddd im calon,
I borthi f'enaid arno 'n Euon.

Carth fy meddwl am cydwy bod,
Golch fi'n llwyr oddiwrth fy mhechod,
Gwna fi 'n lleſter glân i dderbyn,
Chriſt im calon, yn y cymmun.

Cryſha fy ffydd, amlha fyng obaith,
Enyn ynof gariad perffaith,
Sancteiddia 'r corph, cyfrwydda 'r enaid,
I dderbyn Chriſt y bwyd bendigaid.

Côd fyng halon cywch ar nefoedd,
Lle mae Chriſt, yr hwn am prynodd,
Pâr im henaid borthi arno,
A thrwy ffydd, gael grym oddiwrtho.

Pâr im gredu fôd im bardwn,
Am fy' mai er mwyn eî * baſſiwn,
A rhan hefyd oi holl ddoniau,
Y bwrcaſſodd, trwy loes angau.

* *Ddioddefaint.*

Pàr im gredu y daw i drigo,
Yn fyng halon byth tra ganto,
Ag na 'medy 'ſanctaidd ysbryd,
Nes fy nwyn ir nefoedd hyfryd.

1 Cor: 6. 19 Nâd gan hynny i mi nyrddo,
Y demel ſanctaidd lle mae'n trigo,
Nag halogi byth om lleſter,
Ond ŕgadw 'n lân bôb amſer.

Pâr im hefyd i glodfori,
Nôs a dydd ar eitha om gallu,
Ai fendithio 'n brydd bôb amſer,
Am yr ymborth ſy'n ei ſwppcr.

Gyngor i bob bextu ln i lywodrauthu ei dy yn dduwiol.

OS mynni fôd yn ddŷn i Dduw,
Yn Griſtion ſanctaidd tra fech byw,
Gwna dy dŷ, yn Eglwys fechan,
Ath deulu 'n dylwyth Duw ei hunan.

Gwna dy dŷ yn Demel gyſſon,
Gwna dy dylwyrh fel Angylion,
Yn ei graddau o bôb galwad,
I wainaethu Duw yn ddifrad.

Gwna dy dŷ yn demel ſanctaidd,
I addôli Duw yn weddaidd,
Gan bôb enaid a foynddo,
Forau a hwyr, yn ddi-ddyſſygio.

Dewis * fain o bobol raſſol,
Gwedi * ſquario ei gîd wrth reol,
Yn byw yn ſanctaidd, ag yn gymmwys,
I * adeilio dy lân Eglwys.

Nâd vn maen anghymwys ynddi,
Nâg vndrwg-ddyn ddywad iddi,
Nid rhai aſlan, ond rhai cymwys,
Y fyn Duw yn faen i Eglwys.

Tro 'r maen aſlan ôll oddiwrthyd,
Ni fyn Duw 'r faeth faeni ſarnllyd,
Tŷ i Griſt, nid ty i Gythrel,
Y fydd dy Eglwys di ath demel.

* Ffittiach ydiw i bobol aſlan,
Fôd yn fain i gorlan Satan,
Ag yn danwydd vffern driſt,
Nag yn fâin i Eglwys Griſt.

Maen anghymwys maen aſluniaidd,
Sy 'n anffyrffio Temel * griaidd,
Dŷn anneddfol, dŷn aneſmwyth,
A bair anglod ith holl dylwyth.

Na ddôd glogfaen câs anghymwys,
Heb ei * ſquario yn dy Eglwys,
Ag na dderbyn ith dŷ deddfol,
Rai digrefydd, at rai graſſol.

Ni wna meini câs anghymwys,
Ond diwreiddio gwelydd D'eglwys,
Nar rhai aſlan, drwg, di-grefydd,
Ond troi 'th Dŷ ai dor i fynydd.

Gyrr yr aſlan ffwrdd oth Deulu,
Cyn y ceiſiech Griſt ith llettu,
Christ * Ni ddaw Chriſt ir lle amherffaith,
at yr i troi Nes troi yn gynta 'r aſlan ymmaith.

Cor in hont

nuwioldeb, etto nid yw ef yn dyſod i cyſſuro hwynt, nes iddo ì io hwynt, Ioan: 14. 21.

14 Byth ni chytfydd mewn vn Demel,
Wir Blant Duw a phlant y Gythrel,
Mwy nar gwenin bach ar mwg,
Mor ysbryd glân ar ysbryd drwg.

Ni thrig Brenin lle bo moch,
Brwnt ei buchedd, gwaeth ei rhoch,
Ni thrig Chriſt ai ysbryd gwiwlan,
Yn yr vn tŷ ar rhai aſlan.

Os bydd ith dŷ rai digrefydd,
Meddwon, marllyd, ag anvfydd,
Tro hwy maes, fel Dafad glafrllyd,
Rhag Clafrio 'r faint ſydd gennyd.

9,10. Fel y bwriodd Abram, Iſmael,
Ffwrdd oi dŷ, am chwareu 'r * Rhebel,
r Gwr- ar ddyn. Felly bwrw dithav 'r aſlan,
Ffwrdd o fyſc dy Dylwyth allan.

101.7 Ni adaweu Dafydd frenin,
Wâs annuwiol yn ei gegin,
Na âd dithau ddrwg weithredwr,
Yn dy blâs, nag yn dy barlwr.

Yn gwas aflan a bair anair,
I lawerodd o rai diwair,
Nad gan hynny'r aflan orphwys,
Yn dy dŷ nag yn dy Eglwys.

Myn rhai duwiol ith wasnaethu,
Os dedwyddwch a chwenychu,
Duw fendithia waith y duwiol,
Pan ddel aflwydd ir anneddfol.

Gwas fel Joseph Duwiolgairwir,
Y dynn fendith ar dŷ i'feistir,
Ond y drwg-ddyn megis Achan,
All * andwyo 'r Tŷ ar Gorlan.

Os bydd gwâs cresyddol gennyd,
Duw fendithia dy hôll olud,
Fel y gwnaeth efe er mwyn * Jago,
I holl olud Laban lwyddo.

Gwell gwâs duwiol, llariaid, llonydd,
A dynn lwyddiant ar dy faesydd,
Nar digresydd gorau gaffech,
A dynn aflwydd ar y teddech.

Gwell y llwydda gorchwyl gwâs,
Diddrwg, llariaidd, llawn o râs,
Nag y llwydda gwaith anneddfol,
Gwâs digresydd, grymmus, graddol.

F' all gwasnaethwr doeth cresyddol,
Droi ei feistir' fôd yn ddeddfol,
Fal y dichon gwraig y Pagan,
Droi ei gwr yn Gristion gwiwlan.

Oni cheiſi bobol ddeddfol,
Ith waſnaethu yn grefyddol,
Byth ni bydd dy dŷ yn Demel,
Ond yn wâl a glwth ir Cythrel,

Nid wyd nes er gweiſion Cryſion,
I gyflawni dy orchwylion,
Oni byddant hefyd (Clyw)
Gryfi gwpla gorchwyl Duw.

Na fynn vn ith Dŷ ath Drigfa,
Nes bô o Deulu 'r ffydd yn gynta,
Nag vn gwâs, tra fech byw,
Nes bo 'n gynta 'n was i Dduw.

Ni fynn Eglwys Duw it dderbyn,
Twrgc, na Phagan, i'ti 'r Cymmun,
Na fyn dithau yn dy Deulu,
Rai digrefydd ith waſnaethu.

Ni bydd gwâs digrefydd, cywir,
Nag ir Arglwydd Dduw nai feiſtir,
Can 's asferol ir fath ddrwgwas,
Werthu ei feiſtir megis Suddas.

Cais gan hynny bobol ſanctaidd,
Pobol dduwiol, pobol weddaidd,
Ith waſnaethu tra fech byw,
Os gwnai dy Dŷ, yn Eglwys Duw.

Bydd dy hunan yn oleuni,
Ag yn batrwm o ddaioni,
Ith holl bobol mewn ſancteiddrwydd,
Glendid bulchedd, a goneſtrwydd.

A rho ſhiampleu da iw dilin,
Yn y neuawdd, yn y gegin,
Mewn gair, gweithred, ag ymddygiad,
I bôb rhai fo 'n diſgwyl arnad.

Rhodia gida Duw fel Enoch,
Bydd bôb amſer yn * wagelog,
Coſia, fod Duw a ſaith lygad,
Ym hob man yn diſgwyl arnad.

* Gochelgar.

Gwachel ddwedyddim nai wneithur,
Ond y fytho tra chymmeſſur,
O flaen Duw, a chroes y farchnad,
A phâr goſio hyn yn waſtad.

Bydd mor ſober, bydd mor ſanctaidd,
Bydd mor gynnil, bydd mor weddaidd,
Bydd mor ddeddfol, bydd mor gymwys,
Yn dy Dŷ' ag yn dy Eglwys.

Y mae dyled ar Benteulu,
Ddyſgu dylwyth wir grefyddu,
Nabod Dvw, a chadw ei ddeddfau,
Credu yn Ghriſt, ai 'ddoli yn ddiau.

Gen: 18. 19
D.ut: 6. 6,

Fel y dyſcau Abram, ebrwydd,
Bawb oi dŷ, i ofni 'r Arglwydd,
Felly dyſc dy blant ath Deulu,
I nabod Duw, ai wir waſnaethu.

Dyſc dy blant, a dyſc dy bobol,
I wir nadob ei Tâd nefol,
Ar iachawdwr a ddanſonwys,
Dyma 'r ffordd ir nef yn gymwys.

Planna gyfraith Dduw 'n waſtadol,
Yng halonnau pawb oth bobol,
Sonia am danynt hwyr a boreu,
Y mewn, y maes, wrth rodio ag eiſteu.

Duw ſy 'n erchi 'r Tadau ddangos,
Deut. 6. 6, 7, 8 Deddfau 'r Arglwydd i hŏll blantos,
Air hoi 'n laſiau ar ei dillad,
Er mwyn Cofio gair Duw 'n waſtad.

Darllain Bennod or ſcrythyrau,
Ith holl dylwyth nos a borau,
Ail adrodd. Pâr i bawb * repetio allont,
Deut. 1. 22 A byw 'n ôl y wers y ddyſgont.

Bydd reolwr, bydd offeiriad,
Bydd gynghorwr, bydd yn vnad,
Ar dy dŷ, ag ar dy bobol,
I reoli pawb wrth reol.

Bydd offeiriad iw cyſrwyddo,
Bydd gynghorwr iw rhybuddio,
Ag i draethu 'r fengil iddynt,
Ag i brudd-weddio droſtynt.

Tymmellu. Bydd reolwr i * gompelo,
Ag i gosbi 'r rhai droſeddo,
Ag i beri pawb oth bobol,
Fyw 'n griſtnogaidd ag yn foeſol.

Bydd di farnwr i gyfrannu,
Vnion farn, rhwng pawb oth deulu,
I roi tâl ir da, ar duwiol,
A dialeu ir anneddfol.

Gwna

Gwna di gyfraith gyfiawn gymmwys;
I reoli'th Dŷ a'th Eglwys,
Pâr ith bobol yn ddiragraith,
Fyw yn gymmwys wrth y gyfraith.

Dyſc i bawb yn gynta ei dyled,
Dangos b'wedd y dylent fyned,
Gwedi dyſcu 'r gyfraith groew,
Pâr ir wialen beri ei chadw.

Bydd ath llaw, a bydd ath lygad,
Yn liwyr ddiſgwyl ar ei ymddygiad,
Nâd i neb, ar air na gweithred,
Droi ar draws, heb gerydd caled.

Pâr i bawb oth dŷ ddiſcleirio,
Megis Seren yn goleuo,
Yn rhoi llewyrch, dyſc, ag vrddas,
I bob rhai ſo 'n trigo o gwmpas,

Pâr ith Dylwyth di ragori,
Mewn duwioldeb a daioni,
Fel 'r oedd Tylwyth Nôe dduwiola,
Yn rhagori 'r hôll fyd cynta.

Pâr ith wraig fôd megis ſeren,
Siriol, ſanctaidd, lonydd, lawen,
Yn Eſampl o Sancteiddrwydd,
Mewn gair, gweithred, a goneſtrwydd.

Pâr ith hôll blant fôd yn foeſol, *Tot: 35 6*
Yn griſtnogaidd ag yn raſſol,
Yn ymoſtwng iw rhieni,
Fel ylant Rechab yn y ſtori.

Pâr ith Dylwyth fôd yn ffyddlon,
Megis Tylwyth T ŷ Philemon,
Philem. 'Rhwn y waneth ei Dŷ yn Eglwys,
2 *Adnod.* Hwn, mor ſanctaidd y rheolwys.

Pâr ith bobol fyw mor gymmwys,
Yn dy Dŷ, ag yn dy Eglwys,
Ag mor ſanctaidd ym hob Cornel,
A pha baent ynghorph y Demel.

Nâd hwy ddangos gwaeth gynheddfeu,
Nâd hwy wneithur fryntach gaſtieu,
Yn y Tŷ nag yn yr Eglwys,
Ond pâr iddynt fyw yn gymmwys.

Nâd hwy dorri vn gorchymyn,
Or rhai lleia heb ei gwrafyn,
Nâd hwy ddilin vn drwg arfer,
Heb ei Cyffro 'wella ar fyrder.

Ihar: 26. 3 Nâd i ſawr na bychan dyngu,
Ihar: 23. 13, Enw 'r Arglwydd mawr nai gabla,
5. Na dibriſſio gwaed y Cymmod,
Ihar: 13. 24. Heb roi dial am ei bechod.

Dreulio. Nâd hwy * droclo 'r Saboth ſanctaidd
Mewn oferedd anghriſtnogaidd,
Cyfeillach o. Nag mewn gloddeſt, a * phibiaeth,
neu Yſgafn. Heb roi vnion gosbedigaeth.

Nâd vn wrando 'r gair yn ofer,
Heb ei ddilin gwedi clywer,
Ai ail gnoi, a ſôn am dano,
A byw yn ôl y wers y ddyſgo.

Nad

ad vn fyn.d y nos i gyſgu,
es * penlinio wrth ei welu,
g addoli Duw yn gynta.
in y rhoddo i gorph eſmwythdra.

* *Myned ar ei lin.*

âd vn fynd y borau allan,
t vn gorchwyl mawr na bychan,
es addoli Duw 'n ei ſtafell,
r ei ddaulin heb ei gymell.

âd vn daro ei law ar Arad,
ag ar orchwyl o vn galwad,
es y Cotto ei law yn gynta,
m gael Cymmorth Duw Gorucha.

âd vn fyned i ſhiwrneia,
ag i forio nag i * ffeira,
es ymbilio 'n daer a'r Arglwydd,
dwyn adre, yn ddidramg wydd.

* *Marchnata.*

âd vn arfer megis mochyn,
vyta ei fwyd allanw ei * growyn,
es bendithio 'r bwyd yn gynta,
chydnabod Duw gorucha.

* *Neu ei fwd.*

âd vn godi megis nifel,
wedi llanw ei fola ai foitel,
b rhoi diolch prudd a moliant,
'âd nefol, am ei porthiant.

d fôd vn oth Deulu 'n eiſieu,
waſanaeth nôs na boreu,
th waſnaethu Duw, bydd * gargus,
s gwaſnaetho neb ê'n ſceulus.

* *Diwyd.*

Nâd

Nad hwy arfer geirieu lloerig,
Nag ymadrodd brwnt, llygredig,
Senn, na rheg, na llw, nag en llib,
Ffrwmp, na ffroſt, na dim cyffelyb.

Dyſc dy blant, a rhwym dy bobol,
I arferu geiriau graſſol,
Geiriau 'barò maeth, a chyſſur,
Gras ag vrddas, it gwrandawyr.

Nad hwy arfer caſtieu bryntion,
Nad hwy watwar pobol wirion,
Nad hwy gablu rhai anafus,
Na bychanu 'r tlawd gofidus.

* *Sef, par iddynt waglid gormodedd or tobacco.*

Nad hwy whiffio yn y Seler,
Nad hwy feddwi ar vn amſer,
Nad hwy * ſugno mwg y ddalen,
Sydd yn ſpeilio 'r bol' ar Ceſen.

1 *Cor:* 11. 14

Nad hwy hoffi ffaſhiwn anllad,
Ar ei gwallt nag ar ei dillad,
Par i bôb vn fynd yn weddaidd,
Fynd yn gryno ag yn griaidd.

Gwel beth a ddwedir yn y ſeithfed ddaleu ynghilch gwrando 'r gair mewn plwyfeu craill, oni fydd pregeth yn dy plwyf dy hunan.

Ar y Saboth nad hwy ir Pebill,
Lle mae 'r deilion yn ymgynnill,
Nag i dramwy ir Tafarnau,
Lle mae 'r Diawl yn cadw ei wiliau.

Dôs ith Eglwys blwyf y Suliau,
Ath holl Dylwyth wrth dy Sodlau,
I addoli Duw 'n gyhoeddus,
Gida 'r dyrfa yn ddiſcaelus.

dith dylwyth drigo gartreu,
nſer gosber ar y Sulieu,
ad hwy loetran ar y Saboth,
gl y * cwhario, * chwarien dranuoeth.

Oudgwaglent chwariaethau pechadurus.
* *Neu, a chwareuo.*

ddôd ormod waith aneſmwyth,
yddiau 'r wythnos ar dy dylwyth,
Llwa ymbell awr yn llawen,
diffygiol godi ei gefen.

* *Neu lwſia, caniatâ.*

r y Saboth nâd hwy 'n ſegur,
âr i bob vn chwillo 'r ſcrythur,
g i weithio gwaith Duw 'n eſcyd,
flaen vn gwaith a ſo gennyd.

Exod: 20. 8

yſcdy dylwyth ar y Suliau,
ôb yn vn i ganu Pſalmau,
g * ymbwncio 'n llon ai gîlidd,
m air Duw a phwncciau crefydd.

* *Neu, ymreſymmu.*

Ar bôb Cinnio ar bôb Swpper,
Pâr i ryw vn ddarllain * Chapter,
I ro- ymborth i bob Enaid,
Pan bo 'r Corph yn Cael ei gyfraid.

* *Pennod.*

Nad dy Dŷ, na hwyr, na borau,
Heb waſanaeth a gweddiau,
Gwell ith dylwyth fôd heb ſwpper,
Tra fô 'nt byw, na bôd heb oſper.

Nâd ith Eglwys fôd vn amſer,
Heb waſanaeth pryd a goſper,
Nag heb Aberth-hwyr a borau,
Ir Tad nefol am ei ddoniau.

Nad

* Ysgubo.

Nâd vn Cornel a fo ynddi,
Heb ei * ddyscib o bôb bryntni,
Ar ddiscibell o ddifeirwch,
Nes cael ffafar Duw ai heddwch.

Golch ei llawr a halltion ddagrau,
Trwssia ei gwelydd a rhinweddau,
Nâd ei hallor heb dân arni,
Ag aroglau mawl o gweddi.

Cais dy hunan chwarau 'r ffeiriad,
Gasw ar Enw Duw yn wastad,
Bâr ith bobol gyd sefyrio,
Gida thi trech yn gweddio.

Pôb penteulu Cargcus, cymmwys,
Ddylae fôd fel gwr or Eglwys,
Yn Cynghori, yn rhybuddio,
Pawb oi dŷ, yn orau ag allo.

Ar fath drefen sy 'n yr Eglwys,
Yn rhoeli pawb yn gymmwys,
Ddylae fôd yn 'nhû, pob Christion,
Ireoli 'r Tŷ ar dynnion.

Gossod vn neu ddau oth denlu,
Fel wardeiniaid ith gyd-helpu,
Gadw 'th bobol ôll wrth drefen,
Ai rheoli yn dy absen.

Rhaid yw disgwyl ar arserion,
Ag ymddygiad pawb oth ddynion,
Ag ar lwybrau 'rhai sy 'n pechu,
Fel y gallech ei ceryddu.

Mewn

Nâd vn drwg-ddyn heb ei gosbi,
Yn ôl meſſur ei ddrygioni,
Rhag i arall bechu fwy, fwy,
Am it ffafro 'r anghymeradwy.

Dyro rybydd ir Troſſeddwr.
Dair gwaith, pedair, 'wella ei gyflwr,
Can ei daflu ffwrdd or gorlan,
Oni wella, trô fe allan.

O bydd meddwon, na bo ſobor,
Os bydd * drel na dderbyn gyngor,
Vn digred na charo grefydd,
Trô hwy maes yn ôl cael rhybydd.

* *Dyn cynâyn.*

Os bydd morwyn yn * ſcoldies,
Ag heb berchu Sara ei meiſtres,
Bwrw Hagar or drws allan,
Gâd ir feſtres gael ei hamcan.

* *Yn rhoi taſa drwg.*

Nâd ith ddynnion fôd yn ſegur,
Rho ryw daſc i bawb i wneithur,
Maeth diffrwythder, mamaeth gwradwydd,
Yw cyd-ddwyn a * ſegurlydrwydd.

Preg. 10. 18
* *Segurŷd.*

Myn weld pawb oth blant ath deuiu,
Yn mynd mewn pryd, pôb nos i gyſgu,
Arfer ddrwg yw gadel gweiſion,
Fynd i gyſgu pan y mynnon.

Pan boi 'n amſer mynd i gyſgu,
Cais gan Ghriſt fendithio 'th deulu,
A bod arnynt oll yn geidwad,
Gwedyn cymmer di dy gennad.

* Tegabs. Nâd vri Cornel a fo ynddi,
Heb ei * ddyſcib o bôb bryntni,
Ar ddiſcibell o ddiſeirwch,
Nes cael ffafar Duw ai heddwch.

Golch ei llawr a halltion ddagrau,
Trwſſia ei gweiydd a rhinweddau.
Nâd ei hallor heb dân arni,
Ag aroglau mawl o gweddi.

Cais dy hunan chwarau 'r ffeiriad,
Gaſw ar Enw Duw yn waſtad,
Bâr ith bobol gyd ſefyrio,
Gida thi trech yn gweddio.

Pôb penteulu Cargcus, cymmwys,
Ddylae fôd fel gwr or Eglwys,
Yn Cynghori, yn rhybuddio,
Pawb oi dŷ, yn orau ag allo.

Ar fath drefen ſy 'n yr Eglwys,
Yn rhoeli pawb yn gymmwys,
Ddylae fôd yn 'nhŷ, pob Chriſtion,
Ireoli 'r Tŷ ar dynnion.

Goſſod yn neu ddau oth denlu
Fel wardeiniaid ith gyd-helpu,
Gadw 'th bobol ôll wrth drefen,
Ai rheoli yn dy abſen.

Rhaid yw diſgwyl ar arſerion,
Ag ymddygiad pawb oth ddynion,
Ag ar lwybrau 'rhai ſy 'n pechu,
Fel y gallech ei ceryddu.

Mewn

Nâd vn drwg-ddyn heb ei gosbi,
Yn ôl meſſur ei ddrygioni,
Rhag i arall bechu fwy, fwy,
Am it ffafro 'r anghymeradwy.

Dyro rybydd ir Troſſeddwr.
Dair gwaith, pedair, 'wella ei gyflwr,
Can ei daflu ffwrdd or gorlan,
Oni wella, trô ſe allan.

O bydd meddwon, na bo ſobor, * *Dyn cynin.*
Os bydd * drel na dderbyn gyngor,
Vn digred na charo grefydd,
Trô hwy maes yn ôl cael rhybydd.

Os bydd morwyn yn * ſcoldies, * *Tarhoi taſ. drwg.*
Ag heb berchu Sara ei meiſtres,
Bwrw Hagar or drws allan,
Gâd ir feſtres gael ei hamcan.

Nâd ith ddynnion fôd yn ſegur,
Rho ryw daſc i bawb i wneithur,
Maeth diffrwythder, mamaeth gwradwydd, *Preg.* 10. 18
Yw cyd-ddwyn a * ſegurlydrwydd. * *Segurydd.*

Myn weld pawb oth blant ath deulu,
Yn mynd mewn pryd, pôb nos i gyſgu,
Arfer ddrwg yw gadel gweiſion,
Fynd i gyſgu pan y mynnon.

Pan boi 'n amſer mynd i gyſgu,
Cais gan Ghriſt fendithio 'th deulu,
A bod arnynt oll yn geidwad,
Gwedyn cymmer di dy gennad.

A rho rybydd ith hôll bobol,
Alw ar Dduw, 'n ddefosionol,
Fawr a bach, ar ben ei gliniau,
Cyn ir elont i * gwelyau.

* *Gwlau.*

Ag rhag ofon i Dduw gyrchu,
Rhai oi Cwsg i fynd i barnu,
Par i bob vn lwyr ymgweirio,
Fynd o flaen Dnw cin y cysgo.

Os yn llynn y llywodraethu,
Dy hôll dylwyth ath holl lettu,
Duw fendithia 'th dŷ, ath dylwyth,
Ag ach gwna chwi ôll yn esmwyth.

Ioan: 14. 23 Christ a Bressŵyl yn dy demel,
Christ ath wrendy yn dy drafel,
Sam: 2. 30 Christ ath dderbyn oth lan Eglwys,
Ar dy ddiwedd i Baradwys.

Am ddiwedd y byd,

PAwb syn chwennych dysgu 'r pryd,
Y daw Christ i farnu 'r byd,
Rheitiach yw, i bob rhai ddysgu,
Ymbartoi Cin mynd i barnu,

Ffol o beth i feibion dynion,
Geisio gwybod mwy na' Angylion,
A deallu wrth draws amcan,
Gyngor! Ddirgel * gwnsel Duw ei hunan.

Nid

Nid oes dyn na Diawl nag Angel,
All dealiu dim ôi gwnsel,
Nar holl fŷd yn abal * daclo;
Vn cyfrinach a so gantho. * *Datgloi.*

Ofer yw i neb chwenychu,
Nabod dim y so Duw 'n gelu,
A mynegi wrth draws amcan,
Beth nas gwydieu Christ ei hunan. *Mar:* 13. 32

Dysc gan Christ y petheu hyspyssodd,
Na chais wybod dim y gelo dd,
I ni perthyn a ddadgiddiwys,
I Dduw 'r cwbwl nâs mynegwys. *Deut:* 29. 29

Na chais wybod tra fech byw,
Ddim o ddirgel berthau Duw,
Ag os ceisi mae 'n ddiogel,
Boen a chwilidd am dy drafel.

Y mae 'r môr yn beddi lawer,
Sydd yn chwenych gweld ei ddwfnder,
Ar haul wen yn dallu llygaid,
Pawb edrycho arni 'n dambaid.

Dydd y farn sydd * siwr i ddyfod, * *Siccir.*
Y pryd nid oes ond Duw 'n ei wybod,
Ffol yw 'r dyn y geisio ddrogan,
Y dydd nas gwyr ond Duw ei hunan. *Mar:* 13. 32

Dweded pawb ei dewis chwedel,
Nid oes dyn, na Diawl, nag Angel,
Wŷr y dydd, nar awr, nar flwyddyn,
Y daw Christ i farnu arnyn.

Gwiliwch bawb a byddwch barod,
A diſgwyliwch nes ei ddyfod,
Mat: 25. 13 Ar y dydd ar awr nas gwypoch,
Y daw Chriſt yn ddirgel attoch.

Mat: 13. 3, 4 Jago a Pheder gynt ofynnodd,
I Griſt, cin ei * ddercha ir nefoedd,
* *Dder. haſad.* Athro, dangos cin dy * ddercha,
I ni 'r prŷd ar dydd diwetha.

Chriſt attebau ei ddiſcyblyon,
Nid perthynas i blant dynion,
Acts 1: 7. Wybod * Cwnſel y Gorucha,
* *Cynghor.* Am y dydd ar awr ddiwetha.

Mae Duw 'n cadw hynny 'n ddirgel,
Iddo ei hunan yn ddiogel,
Gwiliwn bawb a byddwch barod,
Nes y dêl, ni chaiff neb wybod.

Nid yw'r doetha o blant dynion,
Nar anwyla or Angylion,
Yn deallu hyn o Amſer,
Gweglwch gredu chwedleu oſer.

Elias gynt medd rhai y ddwedeu,
Y parhau 'r byd, chwe mil o flwyddeu,
Yn ôl hynny fe ddiweddid,
* *Adnewyddid* Drwy Dan poeth, nes ail * renewid.

Dwy fil heb vn Gyfraith haychen,
Dwy fil dan gyfreithau Moeſen,
Dwy fil dan Efengil Jeſu,
Os cae bara cyd a hynny.

Tair oês meddant ſyddir byd,
Vn * heb gyfraith oll i gid,
Y llall dan drwm lwyth gyfraith ſoeſen,
Ar drydydd dan y fengil lawen.

* *Sef yn Scri-*
fenedig.

Y ddwy oês gynta aethont heibio,
Ar drydydd oês ſyn para etto,
Hyd pa hyd, y peru weithian
Nis gwyr neb ond Duw ei hunan.

Mil a chwechant aethout heibio,
Or oês hon, ag ugain Cryno,
Fe all pawb wrth hynny wybod,
Nad oes fawr o bon heb ddarfod.

Pawb or doethion y gytuna,
Mae byrra oês ywr oês ddiwetha,
Os er mwyn y detholedig,
Hi fydd byrrach nid ychydig.

Iſan alwe'r oês hon ymma,
Yn ei ddyddiau, 'r oês ddiwetha,
Os diwetha 'r amſer hynny,
Mae hi 'n awr, ymton Terfynu.

1 *Ioan:* 2. 1

Diwedd pob peth oedd yn neſſid,
Pan oedd Peder yn y Pwlpid,
Nid oes lûn nad y diw 'r diwedd,
'Nawr wrth hynny, 'n agos rhyfedd.

2 *Pet:* 4. 7

Yn amſer paul yr oedd gan mwya,
Yr oês, ar dydd, ar awr ddiwedda,
Y rowan yn ein hamſer ninnau,
Mae 'r diwetha or mynedau.

Y bŷd ſy gwedu mynd yn gleirchyn,
Ag yn Grippil medd ſaint A'wſtin,
Y mae 'n Cerdded ar ffynn Baglau,
Nid oes nemor iddo o ddyddiau.

Gwiliwn bawb a byddwn barod,
at. 25. 13 Mae 'r dydd mawr yn agos dyfod,
Mae medd Chriſt ymron y drwſſau,
Trwſſiwn bob rhai ein Lucernâu.

Siccir. * Certen yw y daw ar fyrder,
Ancerteniol ydyw 'r amſer,
Pwy cin gynted nis gwyr vn dyn,
Byddwn bob awr, ar ein roſyn.

Nid oes dŷn medd Chriſt ei hunan,
Wŷr y dydd ar awr yn gyngan,
Nag vn Angel detholedig,
Na neb ond y Tad yn vnig.

Ofer yw gan hynny i ddynion,
negi. Gei ſio * maneg yr amſeron,
Y mae 'r Tad yngadw 'n gyngan,
Yn dta dirgel iddo ei hunan.

Etto Napier Enwau 'r flwyddyn,
Y gwna Duw ar bob peth derfyn,
Ag y bydd y flwyddyn hynny,
Cyn mil ſaith cant o oês Jeſu.

Dweded pawb ei dewis chwedel,
Nid oes dŷn na Diawl nag Angel,
Wŷr yr awr, nar dydd, nar flwyddyn,
Y gwna Duw ar bob peth detfyn.

Byddwn barod bawb gan hynny,
Edifarwn heno, heddu,
Ar y dydd, ar awr, nas gwypom,
Y daw Chriſt yn ddirgel attom.

Fel na nabu ſerchog Rachel,
Oi * thymp nes mynd ar ei thrafel,
Felly ni chaiff dynion nabod,
Dydd yr Arglwydd nes ei ddyfod.

* *Beichiog.*

Pan daeth amſer Rachel wiſci,
Ar ei phlentyn bâch eſcori,
F'orfu eſcori ar y bachgen,
Ar y ffordd dan fôn y dderwen.

Felly gorfydd ar y ddaiar,
Sy'n beichiogi er yn gynnar,
Gwympo 'i eſcori ar y meirw,
Pan del vdcorn Chriſt i galw.

Fel y daeth y Tân ar Brimſton,
Yn ddiſwmyth am ben Sodom,
Felly daw y Dydd diwedda,
Pan bo'r byd yn cyſcu 'n ſmala.

Luc: 17. 28, 29, 30

Ni wŷr neb or awr nar amſer,
Byddwn bôb awr, ar ein pryder,
An Lucernau yn ein dwylo,
Gidar merched call yn gwilio.

Mat: 25. 4

Mae 'r arwyddion gwedi cerdded,
Y ſanegodd Chriſt cyn *blaened,
Ond bôd'chydig or Iddewon,
Et to heb gredu 'r fengil dirion.

* *Eglŷred.*

Mat: 24. 9 Fe ferthyrwyd y' Poſtolion,
Actis 12. 2 A mil miloedd or Chriſtnogion,
Ymlhaid y ffydd, ar efengil,
Fe wŷr hollgred hyn yn rhigil.

Fe ddiniſtrwyd Caeruſalem,
Luc: 19.43,44 Nid oes maen ar faen lle gwelem,
Hit hau 'r Demel fawr y loſcwyd,
Mat: 24. 2 Ar Iddewon a wafgarwyd.

Fe aeth y fengil hygar hyfryd,
Ar fareh gwyn am draws yr holl fyd,
Mat: 24. 14 Nid oes Cornel dan y nefoedd,
Na bu 'r fengil ynddo 'n rhyw-fodd.

Mat: 24. 24 Nifer mawr o Griſtiau ffeilſiion,
Yng-rhêd ag angrêd y godaſlon,
A th rwy hocced Tad y celwydd,
Troeſont lawer i gamgrefydd.

Mat: 24. 6, 7 Rhyfel blin rhwng Twrc a Chriſtion,
Y fu 'n fynych iawn ni glywſon,
Son mawr fydd am ry fel etto,
Rhoed Duw hedd ir fawl ai caro.

Newyn mawr a thoſt d'rudaniaeth,
Y fu 'n llawer gwlad yſowaeth,
Haint, a Phlâg, a chwarr'n waedlud,
Y fu 'n hwyr ar hyd yr holl-fyd.

Daiar grûn y fu or mwya,
Apoc. 21. 11 Nes fyrthio 'r Demel fawr Diana,
A bwrw lawr y Treſydd mawrion,
Twrau, a cheſtyll, yn febwrthon.

R'haul

Rhaul ecclipſodd or Tywylla,
Nes mynd dydd, yn nos gan mwya,
Ar môr mawr aeth dros y * bangcau, Luc: 21. 25
Boddodd miloedd o eneidiau. * Torlannau.

Y mae Anghriſt yntau 'n rhochain,
Es llawer dydd yn Eglwys Rhuſain,
Ag yn * mwrddro 'r ſaint heb orphwys, * Neu yn lladd.
Eiſiau alw ê 'n benn ir Eglwys.

Cariad Perffaith yntau oerodd,
Ni char mab or Tâd ai magodd, Mat: 24. 12
Gwaudd a chweger ſy'n * ymſowtan, Mar: 13. 12
Cas gan frawd ei ſrawd ei hunan. † Tu ymd-fodi.

Ffydd yſowaeth ſyn mynd lai lai, Luc: 18. 8
Cred o gryn-fyd aeth yn garrai,
Aſſia, Affric, Grætiâ ffyddlon,
Sydd yrwan heb griſtnogion.

Nid oes yn or holl arwyddion,
A nd dymchweliad yr Iddewon,
Na bont eiſwys gwedi dyfod,
Gwiliwn bawb a byddwn barod.

Y mae 'r barnwr mawr yn cychwyn, Act: 10. 42
Mae e es dyddiau ar ei roſyn,
Fe ddaw weithian yn dra hoew, 1 Theſ: 4. 1
I roi barn ar fyw a meirw.

Mae gwedi hogi gleddau,
A golymmu ei holl ſaethau,
Mae ei fwa yn ei annel,
Ag yn barod myndi ryfel.

Mae fraich rymmus gwedy heſtyn,
Mae 'i Angylion ar ei roſyn,
Mat: 24. 37, 38, 39 Fe ddaw fel y diliw tanllyd,
I roi barn ar bawb or hollſyd.

O meddyliwn ninnau am wiliad,
Ag am didſgwyl ei ddyfodiad,
A bod bawb an cyfri 'n barod,
Ag yn daclys cyn ei ddyfod.

Coſtwch Angau.

BErr y w 'n hoes ag Ancerteiniol,
Heddu 'n fyw, y ſoru yn farwol,
Gynnau 'n Gawr, y boir yn gelain,
Dymma gyflwr dŷn ai ddamwain.

Ni bydd ymma am benn ennyd,
Vn o hônom heb ei ſymmud,
O meddyliwn am ein ſhiwrnau,
Heno os ſcatfydd rhaid ei dechrau.

Fel y rhed yr haul yr hwyr,
Fel y * troela 'r gannwyll gwyr, *Troella.*
Fel y ſyrthia 'r lhoſſyn gwynn,
Fel y difildd tarth ar lynn.

Felly Troela, felly rhed,
Felly derfydd pobol gred,
Felly diffydd bywyd dŷn,
Felly ſyrthiwn bob yn vn.

Fel

Fel llong dan hwyl, fel pôſt dan ſawd,
Fel ſaeth at farcc, fel Gwalch at ffawd,
Fel mwg ar wynt, fel llif ar ddwr,
Y * Poſta ymmaith einioes gwr.

* Rhêleg ar frus.

Fel ſaeth y rhêd, fel Poſt y gyrr,
Fel Cwyr y Tawdd, fel ia y tyrr,
Fel dail y ſyrth, fel gwellt y gwywa,
Fel Tarth y trig, fel Lamp y Troela.

Iac: 4. 14
1. Pet: 1. 24

Ni ddiflannwn fel y cyſcod,
Ni lwyr doddwn fel y manod,
Ni ddiharffwn fel glaſwelltyn,
Ni ddiffoddwn fel yr Ewyn.

Ni cheir gweled mwy on hôl,
Nag ol Neidir ar y ddôl,
Neu ol llong aeth dros y Tonnau,
Nen ol ſaeth mewn Awyr denau.

O ! gan hynny heddu, heno,
Moeſwch i'ni bawb ymgweirio,
'Fynd ar ffrwſt, a thynnu oddiyma,
Lle na chawn mor hir arhosfa.

Mewn Tai o glai, yr ym yn trigo,
* Storom gronn y bair ei ſyrthio,
Gwiliwn rhag ir Angau ein ſaethu,
A briwio 'r wal, Tra fom yn Cyſgu.

* Cynwrf de meſtl.

Fel y trewir pyſc a thryfer,
Fel y ſaethir pheſant dyner,
Fel y torrir blodau 'r ardd,
Fel y lleddir * gwaynidd hardd.

* Gweirgl dydd.

Felly

Felly trewir dŷn heb wybod,
Felly ſaethir yn ddiarfod,
Felly torrir gwchder dŷn,
Fell y 'n lladdir bob yr vn.

Brau yw 'n cnawd, a bâch yw'n cyflwr,
Gwann yw 'n grym, a gwael yw 'n cryſdwr,
Tippyn bâch o groes ne gerydd,
All yn troi an torr i fynydd.

Gwrâch all ladd y Cawr a chogeil,
Blewyn bâch all tagu 'r bugail,
Drâen ar draws all ladd yr hyſmon,
Duw mor ddiſerth yw plant dynion.

Y gwann, y gwael, y dwl, y dall,
Y ladd y cryf, y gwymp y call,
Y gwr di-barch, y maen nid mawr,
Y friwia 'n caer, y ddifa 'n cawr.

Beth yw dŷn, wrth hyn, ond tarth,
A mwg, a nywl, a gwellt, a gwarth,
A gwydyr crîn, a rhew a rhoſſyn,
A ſtên o bridd, a gwynt, ag ewyn.

Fel y cwymp holl ddail yr allt,
Fel y croppia 'r gwelle 'n gwallt,
Fel y gwywa lili 'r maes,
Fel y tyrr y gwydyr glâs.

Felly gwyw, felly tyrr,
Felly craccia 'n bywyd byrr,
Felly croppyr eineos dŷn,
Felly cwmpwn bob yr vn.

Fel

Fel tŷ bugail yn ſymmydyr,
Fel ſten briddlyd yn candrillyr,
Fel dylledyn y darfyddwn,
Fel y llwydrew y diflannwn.

Ni chawn aros mwy na 'n tadau,
Awn ir ffordd yr aethont hwyntau,
Rhaid i'n fynd i wneuthur cyfri,
A rhoi lle i eraill godi.

Nid oes lle in' aros ymma,
Ond dros ennyd i hafotta,
Gwedyn gorfydd ar bawb ſymmyd,
'Fynd ir fford yr aeth yr holl-fydd.

Y mae 'r angau glâs ai fwa,
Yn ein herlid ymhob tyrfa,
Nid oes vn-dyn all ddilmangyd,
Rhag ei follt, ai ſaeth wenwynllyd.

Mae è'n ddirgel yn marchogaeth,
Ar farch glâs ymhob cenhedlaeth,
Nid oes dŷn all diangc rhagddo,
Aed ir wlâd ar mann lle mynno.

Er bôd Hafael gynt na 'r ewig,
Er bòd Sawl fel eryr ffrolig,
Er bod Jehu 'n gynt nag yntau,
Ni ddihangodd vn rhag angau.

Er gwroled gwr oedd Sampſon,
F' orfu † ildo ir angau digllon,
Felly gorfydd arnòm ninnau,
Pyt fac ei gryfdwr yn ein breichiau.

† *Ymoſtwng*

Alexander

Alevander y gongcwerodd,
Yr holl ſyd y ffordd y cerddodd,
Oruchafiaeth. Angau gwedy 'r * conqueſt ſceler,
Y gongcwerodd Alexander.

Lladdodd angau bôb congcwerwr,
Lladdod Galen y peſſygwr,
Lladdodd Luc y meddig gorau,
Pwy all ddiange mwy rhag angau.

Satkru. Fel y * damſing meirch Rhyfelwr,
Mauh. Dan ei traed bob * ſort o ſilwyr,
Felly damſing angau diriaid,
Y Brenhinoedd fel begeriaid.

Lladdad Angau Abel wirion,
Lladdodd Angau Sanctaidd Aaron,
Lladdodd Cain a Cham Eſcymyn,
Nid ywr Angau 'n arbed vndŷn.

Bwyſog: Pharo 'r † Prins, ag Eli 'r ffeiriad,
Eſay 'r Prophwyd, Joel yr vnad,
Noha yr Patriarc, ar hen Dadau,
Y ddiferhwyd gan yr Angau.

Fel n'arbeden Herod greulon,
Ladd y bychain mwy nar mawrion,
Felly gwn nad arbed Angau,
Hen nag ifange, mwy nag yntau.

Pa rhoid iddo Aur yn bwnnau,
Mil o wledydd ai Coronau,
Ni chaed ganthô Arbed bywyd,
Dyn dros Awr, Pa rhoid yr hollfyd.

Ni

Ni chaiff neb ganlyniaeth gantho,
Er ymnheddag er ceiſio,
Mwy nag y Cae Bilat ddiglon,
Oi ganlyniaeth gan Iddewon.

Ni ry Angau Pan y delo,
Awr o * re-byt i ni ymgwelrio,
Nag va rhy bydd oi ddyſodiad,
Mwy nar Ci yn lladd y ddafad.

* Odſ.

Ond ſel llidir ſe ddaw 'r Angau,
Yn ddiſwmwyth am ein pennau,
Tro ni 'n Cyſcu yn ddioſon,
Fel Philiſtiaid am benn Sampſon

Os bydd diffig dim ir ſhawrnau,
Oel ir lamp, na gwiſc ir Cefnau,
Ni chaer gan yr Angau melyn,
Aros i ni fynd i nofyn.

Ond fel Brenin Babel dduras,
Yn Trei Sidrac whip ir ffwrnes,
Fe dry 'r Angau bawb y grantſo,
Ir ffwrn briddlyd fel y caffo.

Fel y daw y lleidir difiog,
Genol nos am benn goludog,
Felly daw yr Angau 'n Cyrchu,
Yn ddiymgais tro ni yn Cyſcu.

Fel y Teru gwr a thryſer,
Byſc tro 'n gorphwys yn ddibryder,
Felly teru Angau ddwrnod,
Ar blant dynion mor amharod.

Nad

Fel na wyr y Glomen dyner,
O Nar pryd, nar mann y Teru 'r flowier,
Felly yn hôllaul ni wyr vn dyn,
Nar pryd nar modd y bydd eî derfyn.

Mewn vn ffordd yr im yn dywad,
Ir byd hwn dan wylo yn irad,
A thrwy fil o ffyrdd heb farcco,
Yr im yn mynd y maes o hono.

S. Nid oes vn mann yn ddibryder,
Ma ddaw 'r Angau glâs ai dryfer,
I roi i'ni ddirgel ddyrnod,
Ymhob mann, och! byddwn barod.

Gen. 4. 8 Wrth droi 'r defaid mewn lle dirgel,
Y daeth Angau ar draws Abel,
Gwachel dithau gael ei ddyrnod,
Wrth droi dautu dy nifeilod.

Gen. 35. 19 Ar y gefnffordd wrth ſhiwrneia,
Y bu farw Rachel fwyna,
Wrth ſhiwrneia gwachel dithau,
Rhag cyfarfod ar glâs Anga u.

Job 1, 13. Pan oedd holl blant Job yn gwledda,
Y daeth Angau ar ei gwartha,
Nid oes gwarant gennyd tithau,
Yn dy wledd rhag dyrnod Angau.

Holophernes y fu farw,
Yn ei gwſc pan oedd ef meddw,
Gwachel dithau yn dy fedd-dod,
Rhag i, Angau roi 'ti ddyrnod.

Balthazar

Balthazar er maint eodd gantho, Dan: 5. 30
Y fu farw wrth * garowſio, * Ymyſcl.
Wrth garowſio gwachel dithau,
Od wyt gall rhag dyrnod Angau.

Ferows Angau anſad ddyrnod, Actis 12. 23
Ar y faingc i frenin Herod,
Ary faingc y dylae farnwyr,
Gofio Angau mawr ei hudyr.

Saethodd Angau ſaeth wenwynllyd, 1 Bren: 12.
Trwy gorph Achab yn ei gerbyd, * Cerbyd.
Yn dy * Goach ymgadw dithau,
Rhag dy daro a bollt Angau.

Fe ddaeth Angau megis mwrddrwr, Barn: 3. 21
Ar draws Eglon yn ei barlwr, * Trafach.
Gwachel dithau rhag ei biccell,
* Trech yn gorphwys yn dy ſlafell.

P an oedd Difes yn ei ſidan,
Ar phâr foethus oll yn hedfan, Luc: 16. 22
Fe ddaeth Angau ag ai lladdodd,
Gwachel dithau balch ei wiſcoedd.

Gwedi 'r Cerlyn adail llawer,
A chrynhoi dros hirfod amſer,
Fe ddaeth Angau ag ai lladdwys, Luc: 12. 20
Cyn cael profi 'r pethau glaſcwys.

Gwachel dithau 'r Cob ar Cerlyn,
Syn Crynhoi dros lawer blwyddyn,
Rhag ir Angau dy gyrhaeddyd,
Cyn cael profi dim oth olud.

Fe ddaeth Angau i drywanu,
Lev: 10. 2 Dau fab Aron wrth Aberthu,
Wrth yr Allor dylae'r ffeiriad,
Ofni Angau ai ddyfodiad.

Pan oedd Senacherib y Brenin,
Chro: 32. 21 Yn y Demel ar ei ddaulin,
Fe ddaeth Angau ag ai lladdwys,
Ofnwch Angau yn yr Eglwys.

Num: 25. 14, 15 Fe rows Angau frath i Zimbri,
Wrth gydorwedd gida Chosbi,
Gwachel dithau wrth buteinia,
Rhag ir Angau glâs dy ddala.

Emyn. * Nynn dy Lamp, a gwisc dy drwsliad;
Cin dêl Angau 'n Agos attad,
Gwna dy gownt ath gyfri 'n barod,
Cin dy alw o flaen y Drindod.

Mat: 25. 7 Bydd di barod heddu, heno,
Ag Oel ith lamp ath wisc yn gyfrdo,
Fynd o flaen dy farnwr prydd,
Y foru fe aile ydiw 'r dydd.

Ni wyr Peder, ni wyr Pawl,
Ni wyr Angel, ni wyr Diawl,
Ni wyr Planed, ni wyr dŷn,
Na neb on hawr, ond Duw ei hun.

Rhyd ddydd, rhyd nos, yn glaf yn iach,
Ar fôr a thir, yn fawr yn fach,
Mewn Tre a gwlad, pawb byddwch barod,
Ni wŷs pwy wlad y cawn ni'r dwrnod.

Gweithwch

Gweithiwch bawb, Tro 'r dydd yn para,
Cyn cotto 'r haul crynhowch y manna,
Derbyniwch ras, Tro Duw 'n ei gynnig,
Partowch eich rhaid cin delo 'r diffig.

Cin colli 'r Gôl, cin delo 'r nos.
Cin Torri 'r pren, cin cwympo ir ffos,
Cin cae y Porth, cin mynd ir garn,
Cin canu 'r Corn, cin rhoddi 'r farn.

Rhed am y chwyth, gwna waith dy Dduw,
Dwg ffrwyth yn rhin or gorau ei ryw,
Dos whipir wledd ar farn yn gyfrdo,
Cais dy gyfraid cin ymado.

Cyngor Difes.

CLywch bawb gwûn a chyngor Difes,
Or ffiam boeth ar danll yd ffwrnes,
I bum brodyr ai holl draffau,
Rhag ei dywad lle mae yntau.

Iud: 16. 19
Hyd y diw.

O fy mrodyr clywch fi 'n traethu,
Fyn hoft gyfluwr gwedi, 'ng-hladdu,
Fel y galloch ithau ddiange,
Rhag y cyfriw boenau didrange.

Mae arna 'i ddyled ich cynghori,
A rhoi rhybydd amlwg i chwi,
Rhag heb wybod i chwi ddywad,
Ir fath garchar di-ddymchweliad.

A pha gwypech faint om trallod,
Am holl boen yn vffern issod,
Chwi wrandawech ar fyng eiriau,
Rhag ich dywad ir fath boenau.

Gwn yn hysbys iawn pa gwypech,
Faint om poen, am Cûr, am gortrech,
Emprwr. Na chymerech dda * Amherod,
Er ei goddef vn diwrnod.

Os ni ddichon dŷn nag Angel,
Adrodd gymmaint yw fyn' rhafel,
Yn y flam ar Tân vffernol,
Lle 'm poenydir yn dragwyddol,

Bum 'i gynt yn fawr fy rhyfig,
Yn y bŷd yn wr Arbennig,
Yn rheoli fal mynnwn,
Ag yn gwneuthur faint wllyssiwn.

Bum yng olwg llawer vn,
Heb ofni Duw, heb berchi dŷn,
Digred. Yedaylsryd. Mwy nag * Infidel neu Bagan,
Y ddilynau ei * ffansi ei hunan.

Och mi dybiais trwy gam grefydd,
Na bawn marw yn dragywydd,
Ag o byddwn marw ynwaith,
Na ddoe 'morol arnai'r eilwaith.

Er bod Moysen, ar Prophwydi,
Yn mynegu 'n amlwg im mi,
Fod fy Enaid yn anfarwol,
Ni wnawn bris oi geiriau grassol.

Er

Er ei bod yn dangos im mi,
Y gorfydde wneuthur cyfri,
Ger bron Duw am bob fileindra,
Nid ae hynny yn fyng lhoppa.

'Nawr yn vffern rwi 'n cael dyfgu,
Mae gwir oeddent yn ei draethu,
Abod Enaid didranoc genni,
Yn y ffiam yn gwneuthur cyfri.

Tybiais hefyd tra fum byw,
Nad oedd vn nefoedd, nag vn Duw,
Nag vn vffern, nag vn Cythrel,
Na gwell diwedd dŷn na nifel.

'Nawr yn vffern wrth boenydio,
Y mae 'r Diawl im * Catcheifo,
Ag yn dangos yn * biaên im mi,
Fod Duw i ddial pob drygioni.

* *Addyſc.*
* *Eglur.*

'Nawr rwy 'n Clywed ag yn Canfod,
Fod y Diawl, ag vffern iſſod,
A mil miloedd o Gythreiliaid,
Wrth farn Duw yn poeni fênaid.

Rwi fi 'n gweld yn Eglur hollol.
Fod pob Enaid yn anfarwol,
Gwedi marw 'r Corph ai gladdu,
Bid drwg, bid da, fo 'r Enaid hynny.

'Nawr y gwn mae gwir yw 'r ſcrythur,
'Nawr y gwn fod Chriſt yn air-wir,
'Nawr y gwn y † troela 'r nefoedd,
Cin êl Geireu Chriſt yn niffodd.

Mat. 24. 8.
† *Treiglia.*

E iſieu Credu hon mewn amſer,
Nid yw ſyngred yn awr ond ofer,
Eiſieu ei chredu yn fy mywyd,
Mi fum byw fel nifail ynfyd.

Felly byddwch chwithau 'mrodyr,
Oni chredwch eiriau 'r Scrythyr,
Ag amcanu byw yn ddeddfol,
Yn ei hôl, fel meibion graſſol.

Eiſieu dilin Geiriau 'r ſcrythur,
Eiſieu doſi trachwant nattur,
Eſieu byw yng oleuni 'r fengil,
'Rwi fi'nawr mor doſt fy † mhiccil. flwr.

Eiſieu dilin Cyngor Moyſen,
Eiſieu Credu 'r fengil lawen,
Eiſieu cadw pwncciau 'r Gyfraith,
Y bu 'muchedd front mor ddiffaith.

Pan y troes i 'r fengil heibio,
Fe ddaeth Satan im cyfrwyddo,
Ag im Tynnu i bob drygioni,
Y tae 'nhrachwant yn ei hoffi.

Nid oes pechod allai draethu,
Nas dilynais nes im laru,
Nes mynd bywyd ffiaid Difes,
Mor ddihareb a Manaſſes.

Gwnaethym Dduw om golud bydol,
Rhoes fy 'mrŷd ar bethau cnawdol,
Ym hob drwg mi aethym ragof,
A gollyngais Dduw yn angof.

Felly

Telly gwedi toſt gamſyniaid,
Llwyr ddibriſſiais am fy Enaid,
Fel ryw nifel na bae 'n cofia,
Dim ond am y bŷd ar bola.

Mynnais drwſſiad gwych am danaf,
* Pwrpl coch, bob dydd or meinaf, * Yſcarlat.
'Nawr yn vffern rwi 'n noeth lemyn,
Am fyng hoegedd heb Edeſyn.

Mynnais Sindon, Lawnd, a Chambrig,
Yn fyng rhyſſeu, awr ag orig,
'Nawr gwae finneu na bae Garthen,
Neu hws Ceffyl am fyng hefen.

Minnau fynnwn lanw 'mola,
Ar ddainteith-fwyd or meiyſſa,
Bob diwrnod tra fu 'r flwyddyn,
Er bod f' naid yn dwyn newyn.

Bum mor foethus ag mor ddainti,
Ag na fynnwn vnwaith broſi,
Dim ond y fae tra ddainteithiol,
Bras a melus, drud, a manol.

'Nawr mi fynnwn pa cawn fwyta,
Soeg y moch i lanw 'mola,
Ag i dorri peth or newyn,
Syn dolurio pob Colyddyn.

Bum yn yfed, ag yn whiffo,
* Bur a gwîn, heb feſſur arno, * Diod.
Ag yn llanw 'mola ganwaith,
Nes ei chwdu fyny eilwaith.

'Nawr mi rown y bŷd yn gyfan,
Ai holl dryſſor pa cawn ddafan,
O ddwr oer i oeri 'n hafod,
Sydd mewn fflam yn lloſci 'n waſtod.

Er bod ar fy mord i friwſion,
Allau borthi ſwrn o dlodion,
Fe gae 'r Cwn y Cwbwl rhyngthyn,
Cin cae Lazar, vn briwſionyn.

'Nawr mae Lazar yntau 'n talu,
Pwyth hed adre, ag yn pallu,
Rhoi or ffynnon im mi ddafan,
Or dwr oer, er maint wi 'n * fegian.

Er bod Moyſen ar Propqwydi,
Yn rhoi llawer rhybydd im mi,
Ni wrandawn ar ddim a ddywedent,
Ni wnawn vn rhith ag a geiſient.

'Nawr gan hynny rwi 'n cael crio,
Ddydd a nos, heb gael fyng wrando,
Ond cael taflu yn fy nannedd,
Mor annuwiol y fu 'muchedd.

Pan pregethid yr Eſengil,
Minnau drown at hon fyng wegil,
Ag y gyſgwn ar fy nwrnau,
Pan bae eraill yn cael gwerſau.

'Nawr am gyſgu yn y demel,
Fe 'm * Tormentir gan y Cythrel,
Fel nad wyf yn abal Cyſgu,
Na marwino mwy ond hynny.

Ag

Ag am ſlino gwrando 'r ſengil,
Ag A thrawiaeth Chriſt yn rhugil,
Y mae 'n gorfod arna 'i wrando,
* Screch y Cythrel fyth tra gantho, * *Creglais.*

Eiſieu gwrando cyngor Moyſen,
Eiſieu credu 'r ſengil lawen,
Eiſieu dilin bon ai dyſgu,
Y mae yn vffern ſil yn * gryddu. * *Gryddſan.*

Minnau dreulais ddydd yr Arglwydd,
Mewn glothineb ag anlladrwydd,
Yn gan gwaeth mewn gloddeſt ſcymyn,
Nag vn dydd o ddyddiau 'r flwyddyn.

Mae ymma ſiloedd o rai annoeth,
Am halogi 'r Sanctaidd Saboth,
Heb gael Saboth nag Eſmwythdra,
Ond yn poeni, haf a gaya.

Cymrais Enw Duw yn ofer,
Fil o weithiau wrth fy 'mlheſer,
Nid oedd blâs ar chwedel genni,
Nes y Tyngwn Enw 'r Jeſu.

O bwy boenfa s' ar fy nhafod,
Am ddirmygu gwaed y Cymmod,
A phwy * dorment fy 'n fyng ryddfu, * *Boen.*
Am aherchu Enw 'r Jeſu.

Minnau offrwmais f'enaid ganwaith,
Yn y dydd, ir Cythrel diffaith,
Ami roi mor fynych iddo,
F'aeth y Diawl ar Enaid gantho.

Mae ymma lawer mil fel finnau,
Yn y pwll mewn irad boenau,
Am roi ei hun ir diawl dan regu,
Wedi i Griſt ai waed ei prynu.

Llawer vn a fum i yn hela,
O dra malis i ryfela,
Er mwyn Tywallt gwaed y gwirion,
Ai diſetha heb a choſſion.

'Nawr mae gwaed y rhain yn llefain,
Am ddialau arna 'i 'n filain,
Ag yn Cryo ar y Cythrel,
Dalu im mi am fynrhafel.

Bum yn gweſt ar fywyd ganwaith,
Heb nag ofon Duw nar gyfraith,
Yn Condemnio llawer Gwirion,
Ag yn Cadw llofrudd, lladron.

'Nawr mae 'r * mwrddwyr dan ei henw,
Ar drwg ddynion fum i 'n Gadw,
Yn y pwll yn llarpio f'enaid,
Mor ddiffafar ar Cythreiliaid.

Larais ar fyngwraig fy hunan,
Cymrais fenthig gwragedd aflan,
Llu or rhain ſŷn 'nawr im pwyo,
Ymhwll vffern am ei hudo.

Mae 'r baſtardiaid fum i yn ennill,
Or rhai aflan hyn, fel perchill,
Oll yn llefain ag yn Crio,
Am ir Cythrel fy * nhormento.

Minnau

Minnau orthrymmais blant y mddisaid
Pan bae farw vn om deilaid,
Awn ar ddau ŷch fawr or arad,
Rhag ir naill or ychen freifad.

'Nawr am dreisio 'r fath wirionaid,
Fem tost ffystir g an Gythreiliaid,
Yn gan gwaeth nag y bydd Tanner,
Ar Pawl mawn. yn ffysto 'r lleder.

Bum yn hirio anwir ddynion,
Lawer gwaith i dyngn 'n † vdon,
Ag yn yeri 'r rheini dyngu,
Y peth y fynnwn ond ei dyscu.

† *Anud n, a ddy ai fod.*

Mae rhain fel haid o nadredd,
Ddydd a nos, yn Cnoi fy mherfedd,
Ag yn rhwygo 'n dost fyng halon,
Am ei dyscn i dyngu 'u † vdon.

† *Anudon.*

Minnau elwais pobol wirion,
Weithiau 'n † fwrddwyr, weithiau 'n lladron,
Ag enllibiais wŷr a gwragedd,
Heb ddim achos, ond fy 'nrhawsedd.

† *Leiddiaid.*

Cedwais † hur a llawer Cyflog.
Ar fyng was, ar tlawd anffodiog,
Ag y ber ais ir Tlawd fedi,
Fy holl heinar, heb vn † beni.

† *Geiniog:*

'Nawr mae gwaedd y rheini 'n Crio,
Ar y drwgwr am fy mhwyo,
Am im Gadw hûr y rheini,
Ag Andwyo 'r Cyfriw dlodi.

Rhoddais

Mae ymma lawer mil fel ſinnau,
Yn y pwll mewn irad boenau,
Am roi ei hun ir diawl dan regu,
Wedi i Griſt ai waed ei prynu.

Llawer vn a ſum i yn hela,
O dra malis i ryfela,
Er mwyn Tywallt gwaed y gwirion,
Ai diſetha heb a choſſion.

'Nawr mae gwaed y rhain yn lleſain,
Am ddialau arna 'i 'n filain,
Ag yn Cryo ar y Cythrel,
Dalu im mi am ſynrhafel.

Bum yn gweſt ar ſywyd ganwaith,
Heb nag ofon Duw nar gyfraith,
Yn Condemnio llawer Gwirion,
Ag yn Cadw llofrudd, lladron.

'Nawr mae 'r * mwrddwyr dan ei henw,
Ar drwg ddynion ſum i 'n Cadw,
Yn y pwll yn llarpio f'enaid,
Mor ddiflafar ar Cythreiliaid.

Larais ar fyngwraig fy hunan,
Cymrais fenthig gwragedd aflan,
Llu or rhain ſŷn 'nawr im pwyo,
Ymhwll vffern am ei hudo.

Mae 'r baſtardiaid ſum i yn camill,
Or rhai aflan hyn, fel perchill,
Oll yn llefain ag yn Crio,
Am ir Cythrel fy * nhormento.

Minnau

Minnau orthrymmais blant y meddifaid
Pan bae farw vn om deilaid,
Awn ar ddau ŷch fawr or arad,
Rhag ir naill or ychen freifad.

'Nawr am dreiſio 'r fath wirionaid,
Fem toſt ffyſlin g an Gythreiliaid,
Yn gan gwaeth nag y bydd Tanner,
Ar Pawl mawn. yn ffyſto 'r lleder.

Bum yn hirio anwir ddynion,
Lawer gwaith i dyngu 'n † vdon,
Ag yn yeri 'r rheiai dyngu,
Y peth y fynnwn ond ei dyſcu.

† *Anud n, a ddy ai ſod.*

Mae rhain fel haid o nadredd,
Ddydd a nos, yn Cnoi fy mherfedd,
Ag yn rhwygo 'n doſt fyng halon,
Am ei dyſcu i dyngu 'u † vdon.

† *Anudon.*

Minnau elwais pobol wirion,
Weithiau 'n † fwrddwyr, weithiau 'n [illegible], † *Leiddiaid.*
Ag enllibiais wŷr a gwragedd,
Heb ddim achos, ond fy 'nhawfedd.

Cedwais † hur a llawer Cyflog,
Ar fyng was, ar llawd anffodiog,
Ag y ber ais ir Llawd fedi,
Fy holl heinar, heb vn † beni.

† *Geiniog:*

'Nawr mae gwaedd y rheini 'n Crio,
Ar y drwgwr am fy mhwyo,
Am im Gadw hûr y rheini,
Ag Andwyo 'r Cyfriw dlodi.

Rhoddais

Oeraeth. Rhoddais f' arian gynt ar * occor,
Ir dŷn Tlawd fel Cebydd angor,
Nes im lwngcu feddau 'r tiodion,
Ai handwyo am bargennion.

'Nawr mae llawer vn o rheini,
Ymma yn vffern yn fy mhoeni,
Am ei gyrru i ledratta,
Gwedi fy occor brwnt ei difa.

Rhoddais ir Cyfreithwŷr duon,
Wobr fawr am dreiſio tlodion,
Mae 'r Cyfreithwŷr yn fy llethu,
Ymma yn vffern am ei llygru.

Rhoddais gennad im holl weiſion,
Flino. * Vexo pawb om Cymmydogion,
'Nawr mae 'r gweiſion am ei goddau,
Yn vexo 'n doit fy Enaid innau.

Prynais dir dan bris gan fagad,
Cedwais beth ar bawb oi Taliad,
'Nawr mewn Carchar rwi am hynny,
Heb ſod gennif rôt i dalu.

Pa dae ddime 'n abal prynu,
Rhydd-did im mi om Carclfardu,
Am dwyn or pwll, ir nefoedd olau,
Nid wi 'n abal cael mor ddimmau.

Cefais rybydd fil o weithieu,
Am roi dreiſiais eilwaith adre,
Minnau awn ir Tân vffernol,
Cin rhown ddimmeu yn ei gwrthol.

Pan

Pan y gwerthwn wlân a llafur,
Rhown gam bwyſaû, rhown gam feſſur,
Yn yr ŷd mi werthwn * raban,
Yr vn bris ar gwenith purlan.

* Yd ambûr.

Ag yn Erbyn Duw ai ddeddfau,
Cedwaisamriw * ſort o bwyſau,
Pwys rhy fawr, pan fawn yn prynu,
A phwys rhy fach, pan fawn yn gwerthu.

* Fath.

'Nawr fêm Curi r ar fyng hloppa,
Gan y Diawl ar pwyſau mwya,
A phawb Eraill megis minnau,
Y fo 'n arfer amriw bwyſau.

Ni adewais bwngc or Gyfraith,
Heb ei thorri lawer Canwaith,
Mi ymdrois ymhob rhiw bechod,
Nes ir Angau roi 'mi ddwrnod.

Mi fynegris i chwi yn olau,
B' wedd y bum i byw hyd Angau,
Mi fynega i chwi weithian,
B' wedd im poenir danlaw Satan.

Y mae 'r pwll lle rwyfi 'n trigo,
Yn ddwfn iawn heb waelod iddo,
Ai holl welydd Cyn ycheled,
Nad oes Gobaith Cael ymwared.

Date: 20_3

Y mae 'r pwll dros fyth yn lloſgi,
O dân poeth fel mór yn berwi,
Y mae anal Duw ei hunan,
Yn ei drin, fel mõr o frwmſtan.

Gwedy

Oecraeth. Rhoddais f' arian gynt ar * occor,
Ir dŷn Tlawd fel Cebydd angor,
Nes im lwngcu feddau 'r tiodion,
Ai handwyo am bargennion.

'Nawr mae llawer vn o rheini,
Ymma yn vffern yn fy mhoeni,
Am ei gyrru i ledratta,
Gwedi fy occor brwnt ei difa.

Rhoddais ir Cyfreithwŷr duon,
Wobr fawr am dreiſio tlodion,
Mae 'r Cyfreithwŷr yn fy llethu,
Ymma yn vffern am ei llygru.

Rhoddais gennad im holl weiſion,
Flire. * Vexo pawb om Cymmydogion,
'Nawr mae 'r gweiſion am ei goddau,
Yn vexo 'n doit fy Enaid innau.

Pryna[illegible] dir dan bris gan fagad,
Cedw[illegible] beth ar bawb oi Taliad,
'Naw[illegible] mewn Carchar rwi am hynny,
Heb ſod gennif rôt i dalu.

Pa dae ddime 'n abal prynu,
Rhydd-did im mi om Carchardu,
Am dwyn or pwll, ir nefoedd olau,
Nid wi 'n abal cael mor ddimmau.

Cefais rybydd fil o weithieu,
Am roi dreiſiais eilwaith adre,
Minnau awn ir Tân vffernol,
Cin rhown ddimmeu yn ei gwrthol.

Pan

Pan y gwerthwn wlân a llafur,
Rhown gam bwyſaû, rhown gam feſſur,
Yn yr ŷd mi werthwn * raban,
Yr yn bris ar gwenith purlan.

* Td ambûr.

Ag yn Erbyn Duw ai ddeddfau,
Cedwaisamriw * ſort o bwyſau.
Pwys rhy fawr, pan fawn yn prynu,
A phwys rhy fach, pan fawn yn gwerthu.

* Eath.

'Nawr fêm Curi r ar fyng hloppa,
Gan y Diawl ar pwyſau mwya,
A phawb Eraill megis minnau,
Y fo 'n arfer amriw bwyſau.

Ni adewais bwngc or Gyfraith,
Heb ei thorri lawer Canwaith,
Mi ymdrois ymhob rhiw bechod,
Nes ir Angau roi 'mi ddwrnod.

Mi fynegris i chwi yn olau,
B' wedd y bum i byw hyd Angau,
Mi fynega i chwi weithian,
B' wedd im poenir danlaw Satan.

Y mae 'r pwll lle rwyfi 'n trigo,
Yn ddwfn iawn heb waelod iddo,
Ai holl welydd Cyn ycheled,
Nad oes Gobaith Cael ymwared.

Date: 20_3

Y mae 'r pwll dros fyth yn lloſgi,
O dân poeth fel mór yn berwi,
Y mae anal Duw ei hunan,
Yn ei drin, fel mõr o frwmſtan.

Gwedy

Gwedi nynnu 'r Tân hyn vnwaith,
Byth ni ddiffidd hwn yr eilwaith,
Nid rhaid chwthu dim o hono,
Mae ê 'n Cynnu heb ei gyffro.

Mar: 9. 44 Y mae 'r Tân dros fyth yn lloſci,
Yn dra ffyrnig ag yn poeni,
Ag er hyn nid yw ê 'n truelio,
Nag yn diſa dim êl iddo.

Y mae 'r vn tân yn poeni 'r bobol,
Ond mewn dull a modd neilltuol,
Mat: 10. 15 Rhai yn fwy, neu lai o ronyn,
Fel y bytho ei bei au yn gofyn.

Yr Haul a luſc y Moore ar Indla,
Yn fwy nar rhai a drig yn Rwſſia,
Vffern boeth y luſc yn boethach,
Bechod mawr na pechod byrrach.

Luk: 2 2. 13 Nid oes yn y pwll yn Trigo,
Neb heb rwym, ar draed a dwylo,
Mewn Cadwynau Tragwyddoldeb,
Am ei pechod ai ffolineb.

Mat: 25. 30 Mae tywyllwch hefyd ynddo,
All pob rhai yn hawdd ei deimlo,
Ag er dechrau 'r bŷd ni walad,
Ynddo, olau 'r Haûl neû 'r lleuad.

Mae ê 'drewi Cyn ffyrnicced,
Nad oes dim all ddrewi gaſſed,
Er bod miloedd yn ei nyrddo,
Ni lanhawd er ioed mo hono.

Y

Y mae pryfed ynddo yn bwyta, *Ma.*
* Conſciens dyn heb gael ei gwala, * *C.*
Dydd a nos, yn fawr ei hawydd,
Ag heb farw yn dragywydd.

Y mae gwedi mil o filoedd,
O gythreuliaid megis lluoedd,
Yn † Tormento'r rhai damnedig, * *Inpœni.*
Ag heb orphwys awr nag orig.

Maent yn dyrnu ag yn pwyo,
Rhai damnedig heb ddyffygio,
Ag Er maint y ſont yn ddial,
Byth ni chymer yn oi anal.

Y mae * Torment yn dragwyddol, * *Pœn.*
Ag ar bawb yn gyffredinol,
Yn Tormento pawb ar neilltu,
Ymhob aûlod y fu 'n pechu.

Y mae 'r ſlygaid heb gael gweled,
Ond Cythreuliaid, Er ei Caſſed,
Ag Eneidiau Rhai damnedig,
Yn y pwll yn wylo yn ffyrnig.

Y mae 'r Genau yntau 'n bwyta, *Pſalm 75. 8*
Buſtl Lindis, bwyd or chwerwa,
Ag heb yſed dim ond Gwaddod,
O ddigofaint Toſt y drindod.

Y mae 'r Cluſtiau hwyntau yn gwrando, *Luc 13. 28*
† Screch y diawl ai blant yn Crio, * *Creglais.*
A thoſt ochain rhai damnedig,
Yn ſcyrnygu dannedd ffyrnig.

Y

Y mae 'r Tafod yntau yn lloſci,
Ag mewn Brimſton poeth yn berwi,
Heb gael Cymmaint ag vn dafan,
4,25 O ddwr oer i ddofi 'r lloſcfan.

Y mae 'r ffroenau yn aroglu,
1.8 Gwynt y Brwmſtan or Carchardu,
Sydd heb garthu etto Er Adda,
Ag yn drewi or ffyrnicca.

Y mae 'r Traed ar dwylo hwyntau,
t: 22. 13 Gwedi Clymmu mewn Cadwynau,
Ag heb Allel Troi na threiglo,
Or lle 'r ydys yn ei * brwylio.
Poetbu.

Y mae dannedd pawb yn rhinccian,
Swn. Yn ſcyrnygû ar fath dwrddan,
Ag y bydd Echrydys * gennwn,
Luc: 13. 28 Wrando ei llais, na gweld ei ffa ſhiwn.
Gennym.

Y mae pryfed Câs anfarwol,
Cidwybod. Yn Cnoi * Conſciens pob annuwiol,
Mar: 9. 43, 44 Ag yn bwyta 'n llym Eſcymmyn,
Etto byth heb dorri ei newyn.

Fel y pechodd pob rhyw aelod,
Ag oedd gennif, nôd fy mhâfod,
Felly poenir fy aelodau,
Bob yn vn ag amriw boenau.

Mae pob aelod yn poenydio,
Mae pob mann a dial arno,
Mae pob dial yn dragywydd,
Yn poenydio heb ddim llonydd.

Ni bydd marw byth mor pryfyn,
Byth ni ddiffidd Tân yr Odyn,
Niddaw Angau er y geiſiaf,
Byth i wneuthur diwedd arnrf.

Ni bu 'r diliw ond blwydd hynod,
Na than Sodom ond diwrnod,
Newyn Egipt ond ſaith mlynedd,
Mae 'mhoen innau byth heb ddiwedd. * Aphr.

Pa cawn rydd-did om holl boenau,
Am ben Can mil o flynyddau,
Byddeu hynny gynfferdd im mi,
Ond dros fyth mae 'n rhaid im boeni.

Y gair byth ſy 'n torri nghalon,
Y gair byth ſy 'n Cnoi nghylyddion, 2 Theſ: 1. 9
Y gair byth ſy 'n peri im mi,
Fwyta 'm reichiau a gwallgofi.

Toſt yw goddau hyn o gyſtndd,
Dan law Satan yn dragywydd,
Y mae Etto beth fydd doſtach,
Colli 'r Jeſu ai gyfeillach.

Colli 'r bywyd, Cylli 'r Goron,
Colli 'r Jeſu, ai Angylion,
Colli 'r nefoedd, ai rhialwch,
Colli Duw, a phob dedwyddwch.

Melldith Duw ir dydd im ganed,
Anap ddrwg ir awr im llunied,
Vffern boeth im mam na baſſeu,
Yn dwyn llyffant yn fynghfleu.

Gwae

Gwae fi erioed na thorſai 'ng-wddwg,
Ar y ploccyn prena bilwg,
Cin rhoi bron i ſâb anwadal,
Iddigio Duw, i ddwyn ei ddial.

Nid oes Cythrel na dyn ſcymmyn,
Ymma yn vffern ai holl derfyn.
Cyſrdo. Na lôn ac ei Cylch yn * Gyngan,
Yn fy mhwyo fawr a bychan.

Nid oes Enaid dŷn Er Adda,
Ym hwll vffern mewn mwy boenfa,
Mewn mwy trallod, mewn mwy eiſieu,
Nag y mae fy Enaid inneu.

Dymma 'ng, huſtydd, dymma 'mhoefna,
Dymma 'ng-wewyr, dymma 'ng-waſcfa,
Dymma 'r Cyfiwr yr wi ynddo,
Bob yn awr yn toſt boenydio.

O gan hynny fy 'mhvm brodyr,
A phawb Eraill ſydd o ſynwyr,
Cymrwch rybydd cin del Angau,
Rhag iwch ddywad lle 'rwi finnau.

Oni byddwch Ediferiol,
Ffyddlon, vfydd, a chriſtnogol,
Gwn na ddengis Duw 'r Dialau,
Iwch fwy ffafar nag i minnau.

Atteb i Gweſtiwn ynghylch gweddio dros y marw: ble dangoſir anghyfreithlondeb gweddio dros y cyfriw.

FYnghâr am gwir annwylyd,
Gotynfoch gweſtiwn hyfryd,
A gweddys im, ymhlaid ych ffydd,
Rhoi atteb prydd oi blegid.

Hyn ymma yw 'ch gofyniad,
Ai gweddys iw ir ffeiriad,
Weddio dros y marw 'n brudd,
Yn ôl y dydd * departiad.

* Ymmadawiad.

'Rwi 'n atteb i chwi yn groew,
Na dioddef y Scrythur alw,
Nag weddio, na dydd na nôs,
Yn ofer dros y marw.

Mae Duw yn barnu 'r enaid,
Ir nef neu vffern dambaid, Heb. 9. 27
Yr awr yr êl, or corph y maes,
Yn ôl ei * gâs ai weithred.

* Neucyfiwr.

Mae enaid y duwolion, Luc: 23. 42
Yn mynd or corph yn vnion, Act: 7. 59
Ir nefoedd at Angelion gwir, Phil: 1. 23
Fel enaid Lazer wirion. Luc: 16. 22

Mae enaid yr annuwiol,
Yn mynd ir pwll vffernol, Luc: 16. 23
Cyn elo 'r corph ir tân ar rhês,
Fel enaid Difes fydol.

* *Rheolaeth.* Mae 'r duwiol mewn dedwyddwch,
Gogoniant a * rhialwch,
Psalm 16. 11 Ar fath nid rhaid i geisio mwy,
Gadawn ni hwy mewn heddwch.

Nid rhaid gweddio drostynt,
Gan gystal yw ei helynt,
Y maent hwy gida 'r oen bob awr,
Mewn swpper sawr sydd ganthynt.

Luc: 16. 2[illegible] Mae 'r Enaid anwir yntau,
Hyd: 27 Yn griddfan yn y poenau,
Ni ddaw hwn, oi boen ai blãg,
Er gweddi nag offrwmmau.

* *Sef poenau 'r annuwiol.* Pa ceisieu Job a Daniel,
Noah, Abraham, Moysen, Samuel,
Laeseu * ei poenau yn y fflam,
Ni chânt ddim am ei trafel.

Pa deleu 'r bŷd yn gyfan,
A gweiddi am laesu 'r boênfan,
Ni chânt gwedi marw 'r gwr,
Or droppyn dwr iw Safan.

Yn ôl i vn dŷn farw,
A chael y farn yn groew,
Ofer yw, ir wlâd ar plwyf,
Weddio mwy dros hwnnw.

Pa deleu ffeiriaid holl-fyd,
I grio droflo yn daerllyd,
Newidiau. Ai haberthau o bôb rhyw.
Fa[illegible]u. Ni * altreu Duw moi * ferdid.

Y farn y ſaif yn ddilys, *Preg:* 11. 3
L le cwympo 'r pren ſe erys,
Ni newid Duw or ſaen y rows, *Jac:* 1. 17
Er ioed ni throws oi 'wllys.

Mae Duw yn ddianwadal,
Y farn y rows ſe 'i cynnal,
Ni all y byd ai hymbil taêr,
Nar nef nar ddâer ei hattal.

Gan hynny 'rwi 'n cynghori,
I bawb y garo weddi,
'Geiſio hon, tra fô yntho wrês,
Os nais ê iês oddiwrthir

Mae amſer i weddio,
Sef eſn i dynn * ddepartio, * *Ymmado neu farw:*
Gweddi, gwedi marw neb, * *Leſhau.*
Sydd weddi heb * befrailio.

Mae Chriſt yn erchi 'r treiſiwr,
Gyttuno ai wrthnebwr,
Tro at y ffordd cyn delo 'mlaen, *Mat:* 5. 25, 26
Rhag myned o flaen y barnwr.

Rhag rhwymo ei draed ai ddwylo,
Ai daflu i gael i * frwylo, * *Bocthi.*
O eiſieu gwneuthur Jawn mewn pryd,
Nis tynn y bŷd oddiyno.

Cyn marw mae * repentio, * *Edifaru.*
Tra fo hi 'n ddydd mae ymgweirio, *Ioan:* 12. 35
Pan el hi 'n nôs medd Chriſt eu hun,
Ni all vn dyn mor gweithio.

Fe wyddau Ddafydd frenin,
2 Sam 12. 15 Pan ddarfu am y plentyn,
Hyd. 24 Mae ofer oedd gweddio mwy,
Dros hwnnw trwy hir ganlyn.

I ddangos hyn mor ofer,
I vn rhyw ddŷn i arfer,
Gweddi, gwedi marw 'r ffrind,
Yn oli fynd i eſmwythder.

Nid oes i bawb ond dau-le,
I fined gwedi angeu,
Nef, ag vffern, medd gair Duw,
Tân pur nid yw ond chwedleu.

* Arot. Nid rhaid i neb weddio,
A myndir nefi * darrio,
Luc. 16, 25 Os yn vffern y gwna ei nyth,
Ni ddaw ê byth oddiyno.

Nid oedd y ffeiriaid gorau,
Yn goddef y farh weddiau,
Nis gwna ond rhyw ffeiriedin ffôl,
Sy 'n ſerchi 'n ôl y ddimmau.

Mae dyled ar bôb ffeiriad,
Roi diol cham adawiad,
Pob dyn duwiol yn ddi ddoi,
Mewn gobaith oi gyfydiod.

Ond am weddio troſtyn,
Yn ôl ei cladd ai terfyn,
* Gwahardd- Peth di-lês, * gwarddedig yw,
dig. Nis gwna ond rhyw oferddyn.

Wel' dymma i chwi atteb,
Och cweſtiwn mewn ffyddiondeb,
Duw rô cynydd ar ych ffydd,
A grâs yn brudd ich wyneb.

Achwyn Mr. Prichard ynghilch Trefflanddyfri, ai Rybydd ai gyngor ef iddi.

MEne tecel Trefflanddyfri,
Pwyſodd Duw di yn dy fryntni,
Ni châs ynod ond y Sorod,
Gwachel weithian rhag y Drindod.

Gwialen doſt ſydd barod itti,
Er yr ys dyddieu am dy frwntni,
Ath anwiredd ſy 'n cynyddu,
Gwachel weithian gael dy faeddu.

Hîr yr herys Duw heb daro,
Llwyr y dial pan y delo,
Am yr echwyn ar hîr ſcori,
Och! ſe dâl ar vn-waith itti.

Mae 'n rhoi amſer itti wella,
Mae 'n rhoi rhybydd or helaetha,
Cymmer rybydd tra fo 'r amſer,
Onidê fe bryn dy grwpper.

Pa hwya mae Duw 'n aros wrthyd,
Am ddiſeirwch a gwell fywyd,
Waeth waeth, waeth waeth yw dy fuchedd,
Ond gwae di, pan ddel y diwedd.

Lle bo Duw yn hir yn oedi,
Heb roi dial am ddrygioni,
Trwmma oll y fydd y drindod,
Pan y dêl i ddial pechod.

Gwachel ditheu ddial Duw,
Fe ddaw ar frys, er llaesed yw;
Ai draed o wlân, ai ddwrn o blwm,
Lledelo 'n llaês, fe dery 'n drwm.

Tebig ydwyt i Gomorra,
Sodom boeth, a thre Samaria,
Rhai na fynnent wella hyd farw,
Nes i troi yu llwch a llwdw.

Tebig ydwyt ti i Pharao,
Oedd ai galon gwedi ferrio,
'Rhwn na fynneu wella ei fuchedd,
Rhoddi plâ yno. Nes i *blago yn y diwedd.

Ymbeuthyn. Cefaiſt rybydd lawer pryd,
Nid yw cyngor *moethyn it,
Nid oes lun it wnenthur eſcys,
O! gwae di y dre anhappys.

Bore codais gida 'r ceiliog,
Hîn ddilynais byth yn d'annog,
'Droi at Dduw oddiwrth dy fryntni,
Ond nid oedd ond ofer im mi.

Cenais itti 'r vdcorn aethlyd,
O farn Duw, ai lid anhyfryd,
Ith ddehyno, o drwm gwſc pechod,
Chwrnu er hyn wyti yn waſtod.

Minnau

Minnau * Lith ais a disigil, * Ymdrechais.
Addewidion yr Efengil,
Yn fwyn ith wawdd i edifeirwch,
Ond ni chefais ond y tristwch.

Mith fwgwthiais dithau ar gyfraith,
A dialau Duw ar vn waith,
Geisio ffrwyno d'ên rhag pechu,
Ffrom a ffolw y ti er hynny.

Cenais bibe, ond ni ddawnsiaist,
Tost gwynfannais, nid alaraist, Mat: 11. 17
Ceisiais trwy deg, a thrwy Hagar,
Ni chawn genid ond y gwatwar.

Beth allai wneuthur weithian,
Ond tynnu i ochor ceulan,
I wylo 'r deigrau gwaed pa gallwn,
Weld dy arwain tu ar * dwngwn. * Daeardy se vffern.

Pwy na wyle weled Sattan,
Yn dy dynnu wrth ede Sidan,
I bwll vffern yn dragwyddol,
Ar bach, ar † bait o blesser cnawdol. * Abwyd.

Esaw wertheu y 'tifeddiaetd,
Am Phiolaid gawlysowaeth,
Dithe werthaist, deyrnas nefoedd,
Am gawl brâg, do, do, om hanfodd.

Dymma 'r peth sy 'n torri 'nghalon,
Wrth dy weld di nawr mor ffinnion,
Orffod * prwfio hyn yn d'erbyn, * Testiolaeth
Ddydd y farn, heb gelu gronyn.

Toſt yw gorfod ar y tâd,
Ddydd y farn heb ddim or gwad,
Deſtiolaethu o led 'Safan,
Yn erbyn bryntni ei blant ei hunan.

Hyn y fydd, a hyn y ddaw,
Oni wellhau 'maes o law,
Er mwyn Chriſt gan hynny gwella,
Rhag i ddial Duw dy ddala.

Gwiſc di lenn, a ſâch am danad,
Iel 3. 12,13 Wyla nes bo'th welu 'n noefad,
Ag na fwyta fwyd na diod,
Nes cael pardwn am dy bechod.

Tre 9. 3 Cûr dy ddwy-fron, tyn dy wallt,
uc: 18. 13 Wyla 'r deigreu dwr, yn hallt,
Peccavi. Cria 'n ddyſal jawn, * Peccavi,
Arglwydd madde 'meiau im mi.

Bwrw ymmaith dy ddiffeithdra,
Twyll, a ffalſtedd, a phyteindra,
Gad dy fedd-dod, ciadd dy fryntni,
P. 16. 17 Mae Duw 'n gweld dy holl ddrygioni.

Mae dy farn wrth ede wenn,
Yn crogi beunydd vwch dy benn,
Mae dy blant a phawb ei reffun,
Yn ei thynnu, ar dy gobin.

Ez. 37. 7, Gwachel bellach, dal dy law,
Dial Duw fel bollt y ddaw,
Rhoi it rybydd prydd ſyddraid,
Oni chymri rybydd, paid.

Achwyn

Achwyn Eglwyſwr.

DUw gwêl drwmmed yw fyng halon,
Weled faint pengaledrwydd dynion,
Caisi harwain tua 'r nefoedd,
Hwyntau ânt ir tan heb ddiffodd.

Golchu 'r * Morys du trwy Sebon,
Troi 'r Jorddonen i ben Hermon,
Yw cynghori 'r dyn pencaled,
'Ofni Duw a charu ei enaid.

* *Black Moor neu ddynion duon.*

Cais trwy deg, a chais trwy Hagar,
Ofer Canu ir neidir fyddar,
Trinia fynech ar bren pwdwr,
Byth ni ry 'ti ffrwyth no Swccwr.

Pſalm 58. 4.

Dyſc a dangos, gwawdd, ymnhedd,
Mâb y foll, ni wella oi fuchedd,
Lladd ar gyfraith, gwawdd ar fengil,
Ni thry attat, ond ei wegil.

Gollwng arno 'r holl Brophwydi,
Ar 'Poſtolion i gynghori,
Nid gwaeth * ffyſto pen wrth ben an,
Ni wna ond y fynne e' hunan.

* *Cure.*

Gwae fyng halon drom gan hynny,
Na buaſſeu Duw 'n ewyllyſſu,
Fy rhoi 'n fugail ar dda gwyllion,
Cin rhoi im' ſhiars y cyfriw ddynion.

Plas neu vr. Y corr y dynn y gwenwyn lyndys,
Or blodeuyn gorau ei * relys,
Ar dyn drwg a dynn ryw accan,
O bur eiriau Duw ei hunan.

Waith i Grift yn prynwr tirion,
Gelli drofſom waed ei galon,
Ai roi 'n bridwerth dros ein pechod,
I: 4 vſ: 6. 1, 2 Fe fynn llawer bechu 'n waſtod.

Waith bod Noe, a Lot yn feddw,
Waith bod Jonas hên, yn chwerw,
ef rhodio fyw yn ei odau hwynt. Fe fyn llawer, * droedio ei beiau,
Heb ddilin yn oi holl rinweddau.

Pob gwas gwych y nawr y feder,
Dyngu a rhegu gida Pheder,
Pam na welai neb yn medru,
: 26. 75 Gida pheder edifaru.

Pawb y ddilin Dafydd Brophwyd,
Mewn godineb, lle gwradwyddwyd,
Ond ni welai neb yn dilin,
Edifeirwch Dafydd frenin.

difara. Vn y ddywaid mi * Repenta,
Fy meiau gid y flwyddyn neſſa,
Beth medd Chriſt, os aiff dy enaid,
: 12. 20 Heno neſſa gan gythreiliaid.

Llall y ddywaid, helwn heddu,
Ni wellhawn ein beiau foru,
Heno lladd y gwr yn feddw,
Duw ble 'r aeth 'difeirwch hwnw.

Yn

Yn olhwn y dywaid y trydydd,
Pet fae fy mai yn fwy nar mynydd,
Mae Duw mawr yn fwy' Drugaredd,
Mi gaf bardwn ar fy niwedd.

Felly waith bod Duw yn raſſol,
Ag yn dirion ir 'difeiriol,
Llawer dyn ſyn pechu 'n Sceler,
Heb wneuthur pris oi gyfiawnder.

Er bod Duw yn llawn trugaredd, *Exod: 34 6*
Yn hwyr ei lid, yn dda ei ammynedd, *Nahum: 1.2*
Etto er hyn mae Chriſt yn dwedyd,
Fod Duw mawr yn gyfiawn heſyd.

Duw ſydd raſſol, Duw ſydd gyfion,
Duw ſydd fwyn, a Duw ſydd ddigllon,
Duw ſydd ddof, a Duw ſydd dan llyd, *Heb: 12, 29*
Duw ſydd hael, a chynnil heſyd.

Mae è'n maddeu 'r mîl talentau, *Mat: 18. 21*
Etto 'n pallu 'r hatling wrthiau, *Hyd y diwe*
Mae 'n rhoi 'r nef yn rhwydd i ryw yn,
Etto ir llall yn pallu 'r droppyn.

Ir rhai ffyddlon edifeiriol, *Eſay 55. 7*
Mae Duw 'n ffyddlon ag ynraſſol, *Ioan: 3. 36*
Ond ir † ſtwbwrn, cas, gwrthnyſtig, *Pſal: 18. 25,*
Mae Duw 'n greulon, ag yn ffyrnig. *Cyulyn.*

O herwydd hyn 'rwi yn cynghori,
Na ddilynet hir ddrygioni,
Ond i bawb tra fyddont byw,
Dreulo ei hoes mewn ofan Duw.

Gwell

u Jana Rice

Gwell Duw na dim.

OS tâd, os mam, os mâb, os merch,
Os tai, os tîr, os gwraig, trwy ſerch,
Y gais dy droi, yn ſraws neu 'n driſt,
Oddiwrth dy gred ath ſerch at Griſt.

:: 14. 26 Gâd dâd i droi, gâd fam i wylo,
:: 9. 59, 60, 62 Gâd wraig i ſcoi, gâd blant i grio,
r. 10, 28, 30 Gâd dai, gâd dir, gâd faeth, gâd fywyd,
Cin gado Chriſt, gâd faint ſydd gennid.
: 10. 39

r: 6. 18 Bydd Chriſt yn dâd, yn fam, yn frawd,
m 18. 2 Yn graig, yn gaer, yn ffrind, yn ffawd,
1. 3 Yn gyfoeth mawr, yn lles, yn llwyddiant,
Yn bob peth i bawb ai carant.

Heb Griſt, heb gred, heb faeth, heb fywyd,
3. 11 Heb ddull, heb ddawn, heb nerth, heb Jechyd,
. 11. 30 Heb * hop, heb help. heb râs, heb rym,
abaith. Heb ddyſc, heb dda, heb Dduw, heb ddim.

Gwell Duw na 'r nef, na dim ſydd ynddi,
.10. 14 Gwell na 'r ddae 'r, na 'r maint ſydd arni,
m 24. 1 Gwell nar bŷd, nai olud in'.
9. 23, 24 Gwell, a dau well Duw na dim.

m 27. 10 Gwell na Thâd, na mam, na mammaeth,
r: 8. 19 Gwell na chyfoeth, na Thifeddiaeth,
Gwell na Mari, gwell na Martha,
m 61. 3 Gwell na dim, yw Duw gorucha.

Os

Os Duw ddewiſaiſt yn dy ran, *Pſalm 73.*
Cae Griſt ith gynnal ym-hob man, 26
Cae 'r Saint ith gylch, cae 'r bŷd ith berthu, *Rhuf 8.31*
Cae 'r nef ith ran, cae 'r fall ith oſni. *Pſalm 91.*
12
1 Cor. 2. 9

Di ddewiſaiſt y rhan benna,
Pan ddewiſaiſt Dduw gor[illegible]ia,
Rhan na ddygir byth odd'arnad, *Luc. 10. 42*
Tra parhaffo 'r haul ar lleuad.

Pan dduo 'r haul, nar wridio 'r lleuad, *Mat. 24. 2.*
Pan Syrthio 'r ſer, pan ofno bagad, *2 Pet. 3. 1*
Pan lloſco 'n boeth, y bŷd ai bwer, *Luc. 21. 2.*
Bydd dy ran di, yn ddi-bryder. *1 Theſ. 4.*

Cwyn dy galon, na fydd wan, *Datc. 3. 3*
Cadw d'afel ar dy ran, *Datc. 2. 10*
Di ddewiſaiſt y rhan orau, *Mar. 13. 1*
Gwachel newid hed at angau.

Y Llyfr rhagoroll hwnnw a ſû fuddiol iawn yn ſaeſnog (ſef) Y Cywir Ddychwelwr: yn datcuddio y nifer bychan or rhai gwir Gredadwy, ar anhawſtra mawr o droedigaeth Cadwedigol.

A werthir gan *Tho. Brewſter*, tan lûn y tri Bibl yn ymmyl Pauls. 1659.

David Jones's Book

1782 Oct

Darllenydd, fel y bo i ti yn hawdd gaffel allan dim ag sydd gynwysedig, yn y llyfyr hwn, craffa ar yr amryw titlau, ag ar rhif, neu nod y dalenau, fel y canlynant.

Addysc a chynghorau ynghylch gwrando pregethau yr Efengil, ag ynghylch chwilio 'r Scrythurau. Dal 1

Rhybydd ir Cymru i edifaru. dal. 14

Yr ail ran. dal. 18

Christ syd oll yn oll. dal. 21

Christ sydd oll yn oll. dal. 27

Cyngor i bechadur. dal. 32

Cynghorion yn erbyn profedigaethau Satan. 41

Rhybyddi wachelyd Rhwydau Satan, Ymhob Oedran. dal. 44

Cynghor i ddyfal weddio ar bob achos ag ymhob gorchwyl. dal. 45

Y moâd y dylae ddyn dnwiol ddeffroi ei gorph ai enaid genol nos i glodfori Duw. dal. 50

Cyngor i foliannu Duw y bore. dal. 52

Gweddi wrth wisco dy ddillad. dal. 54

Gweddi fach wrth ymolchi. dal. 55

Diolch am Dan a chynnessrwydd. dal. 55

Cynghorion ynghilch ceisio bendith ar y bwyd, cyn bwyta, ag ynghilch talu diolch i Dduw ar ol bwyta. dal. 56

Gras

Susan Price
his Book 17

Gras cyn bwyd. dal. 50
Cyngor i edrech attom yn hunain wrth fwyta. dal. 60
Gras yn ol bwyd. dal. 60
Cynghorion i fyw yn ddeadfol. dal. 61
Cyngor yn rhybuddio dyn i ymgadw, rhag lletena meddyliau drwg yn ei galon, ag i droi ei feddyliau bob amſer, i feſyrio ar ddaioni. dal. 69
Dyled-ſwydd plant i rhieni. dal. 76
Cyngor i lywodraethu'r ymadrodd wrth fodd Duw. dal. 80
Gweddi am lywodraethu'r geirian, ar grne wrth fodd Duw. dal. 83
Cyngor i ddyn fodbob amſer o ymddwgiad Chriſtnogaidd. dal. 84
Paratoad ir cymmun. dal. 88
Gweddi cyn derbyn y cymmun. dal. 97
Cyngor i bob bentaulu i lywodrauthu ei dy yn dduwiol. dal. 98
Am ddiwedd y byd. dal. 112
Coſiwch Angau. dal. 120
Cyngor Diſes. dal. 129
Atteb i Gweſtiwn ynghylch gweddio dros y marw: ble dangoſir anghyfreithlondeb gweddio dros y cyfriw. dal. 145
Achwyn Mr. Prichard ynghilch tre llanddyfri, ai Rybydd ai gyngor efiddi. dal. 145
Achwyn Eglwyſwr. dal. 153
Gwell Duw na dim. dal. 156

Susan Price
His Book Susan

Att y Darlleydd.

Y Cymro Anwyl,

DYmma yr ail waith y printiwyd y llyfr hwn, ag er mwyn it tia phawb oth gydwladwyr ddeall yn eglurach, a ddarllain yn hyfforddach y gân yma, fe gymerwyd peth poen i ddiwygio rhai beiau, ag i amlygu rhai geiriau, ynghwy y ddalen, or vn lleiaf; fel i b, ddeu im Cymydogion anwyl yngwynedd gyfrannu yn helaethach or wybodaeth leshol, sydd iw chael yn y llyfran yma. Am hynny cymmer gynghor ag annogaeth i ddarllain y gerdd odidog yma, a derbyn hi megys Annerch oddiwrth Dduw, Megys lleferydd Mr: Prichard (yr Awdwr) or bedd, ag megys blaenffrwyth goleuni Duw yughymru yn yr oes a bassiodd. Ag fel i Caffech fywyd a lleshâd ith Enaid oddiwrth ddarllenni add y llyfr hwn; Ystyria y tri pheth yma ith gyfarwyddo. Yn gyntaf, Cais gymwyso, birchennogi, a chyfaddasu yr hyn a ddarllennych yuddo ith enaid ath gyflwr nailldual dy hûn; Yn ail, Gochel rhag ei drefni ad y gwirioneddau yma mewn dull Canghanedd ysgafnhau dy galon di wrth eu darllain, a chyftol dy wniau ffolion di, Mae llawer or ysbryd ehud hwnnw, ar Coeg ddigrifwch yn rheoli ymysg y Cymru hydy dydd heddiw; Eithr cais di gan Dduw lwyr dorri a marwhau dy galon di oddiwrth y Cyfriw oferedd a phleser darfodedig, ag ystyria di y gwirionedd ar gwersi, nid y gân, a hynny yn ddwys, yn ddifrisol, ag mewn sobrwydd ysbryd: Yn drydydd, Gosod y llyfran yma, a phob modd arall a ordeiniodd Duw i Jechawdwriaeth, yughyd ath galon wrth draed yr Arglwydd a gweddi yn daer ar iddo roddi bendith ar y moddion ag ar dy galon; feli bo itti i fwyn hau ef yn a thrwy ei . . foddion grasusol: Hyn a sgrifennwyd ar ddeisyfiad, ag fel i bo itti gyflawni hyn dig ei ysgwydd wann syngweddi i yn ychwaneg, a hynny o wîr fodd Calon yr hwn, wyf,

30 Tachwedd. 1658.

Eiddoti yn yr Arglwydd. H. M.

Mae rhan arall o waith yr vn Awdwr, yn dyfod tan y printwasg ar fyrder, ag ni bydd hir, hyd oni ddelo y rhan honno ar led hefyd iw chael ar werth; heb law amriw lyfrau eralli yn gymraeg, os Duw a ganiatta.

Printiedig yn Llundain, aga werthir gan *Thomas Brewster*, [illegible] y tri Bibl yn ymmyl Pauls. 1659.

Att y Darlleydd.

Y Cymro Anwyl,

DYmma yr ail waith y printiwyd y llyfr hwn, ag er mwyn itti a phawb oth gydwladwyr ddeall yn eglurach, a ddarllain yn hyfforddach y gân yma, fe gymerwyd peth poen i ddiwygio rhai beiau, ag i amlygu rhai geiriau, ynghwr y ddalen, or vn lleiaf; fel i b.ddeu im Cymydogion anwyl yngwynedd gyfrannu yn helaethach or wybodaeth leshol, sydd iw chael yn y llyfran yma. Am hynny cymmer gynghor ag annogaeth i ddarllain y gerdd odidog yma, a derbyn hi megys Annerch oddiwrth Ddaw, Megys lleferydd Mr: Prichard (yr Awdwr) or bedd, ag megys blaenffrwyth goleuni Duw ynghymru yn yr oes a bassiodd. Ag fel i Caffech fywyd a lleshâd ith Enaid oddiwrth ddarllenniadd y llyfr hwn; Ystyria y tri pheth yma ith gyfarwyddo. Yn gyntaf, Cais gymwyso, b rchennogi, a chyfaddasu yr hyn a ddarllennych ynddo ith enaid ath gyflwr naillduol dy hûn; Yn ail, Gochel rhag ei drefni ad y gwirioneddau yma mewn dull Canghanedd ysgafnhau dy galon di wrth eu darllain, a chyfroi dy wniau ffolion di, Mae llawer ôr ysbryd chud hwnnw, ar Coeg ddigrifwch yn rheoli ymysgy Cymru hydy dydd heddiw. Eithr cais di gan Dduw lwyr dorri a marwhau dy galon di oddiwrth y Cyfriw ofredd a phleser darfodedig, ag ystyria di y gwirionedd ar gwersi, nid y gân, a hynny yn ddwys, yn ddifrisol, ag mewn sobrwydd ysbryd: Yn drydydd, Gosod y llyfran yma, a phob modd arall a ordeiniodd Duw i Jechawdwr aeth, ynghyd ath galon wrth draed yr Arglwydd a gweddi yn daer ar iddo roddi bendith ar y moddion ag ar dy galon; feli bo itti i fwyn hau ef yn a thrwy ei ... foddion grasusol: Hyn a sgrifennwyd ar ddeisyfiad, ag fel i bo itti gyflawni hyn dig ei ysgwydd wann syngweddi i yn ychwaneg, a hynny o wîr sodd Calon yr hwn, wyf,

30 Tachwedd. 1658.

Eiddoti yn yr Arglwydd. H. M.

Mae rhan arall o waith yr vn Awdwr, yn dyfod tan y printwasg ar fyrder, ag ni bydd hir, hyd oni ddelo y rhan honno ar led hefyd iw chael ar werth; heb law amriw lyfrau craill yn gymraeg, os Duw a ganiatta.

Printiedig yn Llundain, aga werthir gan *Thomas Brewster*, tan lûn y tri Bibl yn ymmyl Pauls. 1659.